

Βρυξέλλες, 17 Ιουλίου 2025
(OR. en)

11765/25

**Διοργανικός φάκελος:
2025/0543(COD)**

RECH 331	CLIMA 282
COMPET 758	AGRI 360
IND 283	TRANS 313
MI 557	SAN 470
EDUC 329	BIOTECH 3
TELECOM 251	CADREFIN 109
ENER 379	CODEC 1046
ENV 721	IA 91

ΠΡΟΤΑΣΗ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	16 Ιουλίου 2025
Αποδέκτης:	κα Th��g��se BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2025) 543 final
Θ��μα:	Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαισίου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2028-2034, τον καθορισμό των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2025) 543 final.

σνημμ.: COM(2025) 543 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 16.7.2025
COM(2025) 543 final

2025/0543 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαισίου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2028-2034, τον καθορισμό των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

{SEC(2025) 555 final} - {SWD(2025) 555 final} - {SWD(2025) 556 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

- **Αιτιολόγηση και στόχοι**

Με την παρούσα πρόταση θεσπίζεται το δέκατο πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη», ένα βασικό μέσο για την υλοποίηση των πολιτικών φιλοδοξιών που περιγράφονται στην πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον επόμενο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ (2028-2034) και την επίτευξη των πολιτικών προτεραιοτήτων για την περίοδο 2024-2029, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της προέδρου κ. von der Leyen — *Η επιλογή της Ευρώπης*.

Έχοντας ως βάση ένα από τα ισχυρότερα ευρωπαϊκά εμπορικά σήματα και το μεγαλύτερο πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας (στο εξής: E&K) παγκοσμίως, δηλαδή το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», η παρούσα πρόταση τοποθετεί την έρευνα και την καινοτομία στο επίκεντρο της οικονομικής και επενδυτικής στρατηγικής της Ένωσης. Προωθεί την απλούστευση και την ευελιξία, επιτρέποντας ταχύτερες και πιο στρατηγικές δαπάνες της ΕΕ μέσα από σαφέστερους κανόνες και πιο διαφανείς διαδικασίες για τους αιτούντες και τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Η ΕΕ βρίσκεται σε ένα κρίσιμο σταυροδρόμι. Η κλιματική αλλαγή, οι ανατρεπτικές τεχνολογίες, το μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό τοπίο και οι δημογραφικές τάσεις αναδιαμορφώνουν ριζικά την κοινωνία και την οικονομία μας. Για να παραμείνει ανταγωνιστική, ανθεκτική και ενωμένη, η Ευρώπη πρέπει να δώσει προτεραιότητα στην έρευνα και την καινοτομία. Μόνο με επενδύσεις στην επιστήμη, ενδυνάμωση των πολιτών και των επιχειρηματιών και συνεργασία, μπορούμε να οικοδομήσουμε μια πιο βιώσιμη, ασφαλή και ανταγωνιστική Ευρώπη για όλους.

Η επιταγή αυτή υπογραμμίζεται στην έκθεση Draghi σχετικά με το μέλλον της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ, η οποία έθεσε την καινοτομία στο επίκεντρο της ικανότητας της Ευρώπης να αυξήσει και πάλι την παραγωγικότητα. Στην έκθεση Letta σχετικά με το μέλλον της ενιαίας αγοράς και στην έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων της Επιτροπής σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» αναδεικνύεται επίσης η ανάγκη να ενταθούν οι προσπάθειες καινοτομίας της ΕΕ για την επίτευξη ανταγωνιστικότητας, βιωσιμότητας και ασφάλειας.

Η Ευρώπη πρέπει να αυξήσει τις επενδύσεις της στην καινοτομία και να αντιμετωπίσει τις αδυναμίες της που ξεκινούν με φραγμούς κατά το στάδιο ανάπτυξης, από την καινοτομία έως την εμπορευματοποίηση. Κατά τη στήριξη της E&K από τον δημόσιο τομέα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη οι ελλείψεις του ευρωπαϊκού οικοσυστήματος E&K και οι επιδόσεις καινοτομίας τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο.

Λαμβανομένων υπόψη των παραπάνω, με την παρούσα πρόταση παρουσιάζεται ένα απλουστευμένο και αναπροσανατολισμένο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», το οποίο αποσκοπεί στην ενίσχυση της επιστημονικής και τεχνολογικής βάσης της ΕΕ, στην τόνωση της κυκλοφορίας και της αξιοποίησης των γνώσεων, της τεχνολογίας και της καινοτομίας, καθώς και στη μόχλευση των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ για τη μεγιστοποίηση της προστιθέμενης αξίας, με στόχο να επιδράσει καταλυτικά στις περαιτέρω δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στα κράτη μέλη.

Ειδικότερα, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» έχει ως στόχο:

- την προώθηση των βασικών αξιών του ελεύθερου και ανοικτού χαρακτήρα της επιστήμης·

- την αύξηση της εξαιρετικής βάσης γνώσεων της Ευρώπης, μέσω εστίασης στην προστιθέμενη αξία της ΕΕ·
- τη βελτίωση των ερευνητικών σταδιοδρομιών και την προσέλκυση των καλύτερων ερευνητών εντός και εκτός Ευρώπης, σύμφωνα με την προσέγγιση «Επιλέξτε την Ευρώπη»·
- την κινητοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων σε ολόκληρη την αλυσίδα E&K —από τη βασική έρευνα έως την εμπορική εκμετάλλευση·
- τη συμβολή στην αύξηση των επενδύσεων στην καινοτομία, ιδίως με τη στήριξη της καινοτομίας σε ολόκληρη την Ευρώπη και την αύξηση της συνοχής μεταξύ των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ και των επενδύσεων των κρατών μελών·
- την αξιοποίηση του δυναμικού του προϋπολογισμού της ΕΕ για τη μείωση των κινδύνων και τη δημιουργία μεγαλύτερων επενδυτικών ευκαιριών· την εστίαση των επενδύσεων στις στρατηγικές προτεραιότητες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων της ενιαίας αγοράς, της καθαρής μετάβασης, της απανθρακοποίησης, της κυκλικότητας, της ψηφιοποίησης, της ασφάλειας, της ανθεκτικότητας και της κοινωνικής συνοχής·
- τη βελτίωση της πρόσβασης στην ενωσιακή χρηματοδότηση μέσω ταχύτερων, επικεντρωμένων στον χρήστη, απλουστευμένων και εναρμονισμένων διαδικασιών για τη διεύρυνση της συμμετοχής και την επιτάχυνση της επίτευξης αποτελεσμάτων.

Σύμφωνα με τις συστάσεις της έκθεσης Draghi, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» θα έχει ως στόχο:

- την εστίαση των πόρων σε στρατηγικές προτεραιότητες, με παράλληλη διατήρηση του χαρακτήρα της έρευνας από τη βάση προς την κορυφή·
- την αύξηση του δυναμικού των συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα χάρη σε ένα απλουστευμένο τοπίο·
- την αύξηση της στήριξης για ρηξικέλευθες καινοτομίες·
- την απλούστευση της πρόσβασης των δικαιούχων στο πρόγραμμα.

Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» περιλαμβάνει τα εξής:

- κανονισμό για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαισίου έρευνας και καινοτομίας με τίτλο «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2028-2034 [σύμφωνα με το άρθρο 182 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ)]·
- ειδικό πρόγραμμα υλοποίησης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» (σύμφωνα με το άρθρο 182 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ)·
- σχετική εκτίμηση επιπτώσεων (για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας) και νομικά δημοσιονομικά δελτία.

Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» θα είναι στενά συνδεδεμένο με τον κανονισμό για τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας (στο εξής: ΕΤΑ), ο οποίος περιλαμβάνει το ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων που ισχύει επίσης για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», με στόχο να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη ροή από τη βασική έρευνα στην εφαρμοσμένη έρευνα έως τις νεοφυείς και, τελικά, τις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις. Το πρόγραμμα μπορεί να παρέχει στήριξη σε δράσεις διπλής χρήσης.

Προτείνεται η σύσταση ειδικού προγράμματος έρευνας στον τομέα της άμυνας με τον κανονισμό για τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας για την περίοδο 2028-2034.

Οι ανωτέρω προτάσεις θα συμπληρωθούν με μια ενιαία πράξη για τη σύσταση κοινών επιχειρήσεων, ώστε να υπάρχουν εναρμονισμένοι κανόνες. Στην παρούσα πρόταση αναφέρεται ως ημερομηνία έναρξης εφαρμογής των νομοθετικών πράξεων η 1η Ιανουαρίου 2028.

- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» είναι συνεπές προς τις υφιστάμενες διατάξεις πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ευθυγραμμίζεται με έναν **απλούστερο, περισσότερο εστιασμένο προϋπολογισμό με μεγαλύτερο αντίκτυπο**.

Το πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας συνάδει με την **Ευρωπαϊκή Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας**, η οποία εγκρίθηκε από την Επιτροπή τον Ιανουάριο του 2025 και παρέχει έναν χάρτη πορείας για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας μέσω εμβληματικών μέτρων στο πλαίσιο τριών επιταγών μετασχηματισμού: αύξηση των οικείων επενδύσεων στην καινοτομία· κατάρτιση κοινού χάρτη πορείας για την απαθρακοποίηση και την ανταγωνιστικότητα, μείωση των υπερβολικών εξαρτήσεων και ενίσχυση της ασφάλειας.

Σε συνδυασμό με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» επιδιώκει την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της ανθεκτικότητας, της βιωσιμότητας, της τεχνολογικής υπεροχής και της κοινωνικής συνοχής. Από κοινού προσφέρουν **σημαντική απλούστευση** τόσο ως προς τον αριθμό των προγραμμάτων που έχουν αλληλεπικαλυπτόμενους στόχους όσο και ως προς την απλούστευση της εφαρμογής: δηλαδή λιγότερη γραφειοκρατία και υποβολή εκθέσεων, περισσότερη εμπιστοσύνη, καλύτερη επιβολή της νομοθεσίας και ταχύτερη αδειοδότηση. Παράλληλα, με την προτεινόμενη αρχιτεκτονική του προγράμματος θα διασφαλιστούν η προβλεψιμότητα και η συνέχεια των χρηματοδοτικών προτεραιοτήτων και παράλληλα η αναγκαία **εγρήγορη και ευελιξία**, έτσι ώστε η Ένωση να μπορεί να ανταποκρίνεται σε αναδυόμενες ή απρόβλεπτες προτεραιότητες.

Ο καίριος ρόλος της έρευνας και της καινοτομίας στην ενίσχυση του ανταγωνισμού καθιστά τη δημόσια στήριξη της E&K πιο κρίσιμη από ποτέ, ιδίως σε επίπεδο Ένωσης όπου η προστιθέμενη αξία της είναι αδιαμφισβήτητη. Η συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ είναι ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων, ιδίως των κοινωνικών και περιβαλλοντικών. Η πρόταση συνάδει πλήρως με το θεματολόγιο της Επιτροπής για την E&K και παρέχει κίνητρα στα κράτη μέλη, στον μη κερδοσκοπικό τομέα και στον ιδιωτικό τομέα να αυξήσουν τις επενδύσεις και να καταβάλουν κοινές **προσπάθειες προς επίτευξη του στόχου επενδύσεων στην έρευνα και την ανάπτυξη ύψους 3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (στο εξής: ΑΕΠ) της Ένωσης**.

Το πρόγραμμα θα στηρίζει την υλοποίηση των στόχων πολιτικής της Ένωσης, όπως η συμφωνία για καθαρή βιομηχανία, το σχέδιο δράσης για μια ήπειρο TN, το σχέδιο δράσης για οικονομικά προσιτή ενέργεια, το βιομηχανικό σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή αυτοκινητοβιομηχανία, η στρατηγική της ΕΕ για τις νεοφυείς και τις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις, η στρατηγική για τις βιοεπιστήμες, καθώς και άλλες πρωτοβουλίες με θέμα «Επιλέξτε την Ευρώπη».

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Η πρόταση είναι απολύτως συνεπής με τις πολιτικές της Ένωσης. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες της Επιτροπής, τοποθετεί την **έρευνα και την καινοτομία στο επίκεντρο της οικονομίας**. Δημιουργεί μια **επενδυτική ικανότητα** για την προώθηση νέων ιδεών και την ανάπτυξή τους ώστε να μετατραπούν σε νέες καινοτομίες στην υπηρεσία των πολιτών εντός και εκτός Ευρώπης.

Η Ε&Κ είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχή υλοποίηση των προτεραιοτήτων της Ένωσης σε τομείς όπως η υγεία, οι ψηφιακές τεχνολογίες, ο καθαρός βιομηχανικός μετασχηματισμός, η κυκλική οικονομία, οι συμπεριληπτικές και δημοκρατικές κοινωνίες, η βιοποικιλότητα και οι φυσικοί πόροι, η ενέργεια, η κινητικότητα, το περιβάλλον, τα τρόφιμα, η απανθρακοποίηση, η ετοιμότητα, το διάστημα και η ασφάλεια. Η Ε&Κ βρίσκεται στον πυρήνα της ενίσχυσης της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας της Ένωσης.

Οι επενδύσεις στην Ε&Κ θα είναι συμπληρωματικές και στενά συνδεδεμένες **με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας** και θα βρίσκονται σε συνέργεια με άλλα προγράμματα και μέσα του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (στο εξής: ΠΔΠ). Μέσω του **εργαλείου συντονισμού της ανταγωνιστικότητας** θα μεγιστοποιηθούν η συμπληρωματικότητα και η συνέργεια της στήριξης και της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων Ε&Κ σε όλο το εύρος του μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού της Ένωσης και μαζί με τα κράτη μέλη· με το εν λόγω εργαλείο θα ευθυγραμμιστούν οι βιομηχανικές και ερευνητικές πολιτικές και επενδύσεις σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο ως προς τα έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή ενωσιακής προστιθέμενης αξίας.

Με βάση τον προσανατολισμό του μηχανισμού καθοδήγησης για το επόμενο ΠΔΠ, συμπεριλαμβανομένου του εργαλείου συντονισμού της ανταγωνιστικότητας, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας θα μπορούσαν να χρηματοδοτήσουν μια συνεκτική σειρά δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας, επίδειξης, ανάπτυξης και θέσης σε λειτουργία, επικεντρώνοντας τις προσπάθειες και τη χρηματοδότηση —σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο, από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα— μεγαλεπήβολων έργων με ισχυρή επιστημονική συνιστώσα, ενισχύοντας έτσι τη δημιουργία αξίας και τη στρατηγική αυτονομία σε επίπεδο ΕΕ (βλ. παραδείγματα που ακολουθούν).

Πιθανά μεγαλεπήβολα έργα:

- Επένδυση στον κυκλικό επιταχυντή του μέλλοντος του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Πυρηνικών Ερευνών (στο εξής: CERN), μαζί με άλλες χώρες που συμμετέχουν στον CERN. Στόχος είναι να διατηρηθεί η ηγετική θέση της Ευρώπης στην έρευνα στον τομέα της φυσικής των σωματιδίων. Η χρηματοδότηση (έως και 20 % του συνολικού κόστους) θα μπορούσε να προέλθει από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη».
- Ανάπτυξη έξυπνων και καθαρών αερομεταφορών και υπεροχή της Ευρώπης στον τομέα της επόμενης γενιάς αεροσκαφών απαλλαγμένων από CO₂ και στην αυτοματοποιημένη διαχείριση της εναέριας κυκλοφορίας: κάτι τέτοιο θα απαιτούσε σύμπραξη με τη βιομηχανία, σε συνδυασμό με ισχυρή επιστημονική και μηχανολογική ικανότητα, με τη στήριξη του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», αλλά και μια αξιόπιστη συνιστώσα βιομηχανικής ανάπτυξης του Ταμείου Ανταγωνιστικότητας.
- Κατασκευή του κβαντικού υπολογιστή του μέλλοντος: στόχος είναι η Ευρώπη να καταστεί η πρώτη ήπειρος με πλήρη ενσωμάτωση της κβαντικής υπολογιστικής στην καθημερινή ζωή, με εφαρμογές από την εξατομικευμένη ιατρική έως τη μοντελοποίηση του κλίματος και την επίλυση προβλημάτων που μέχρι πρότινος θεωρούνταν ανεπίλυτα για 450 εκατομμύρια πολίτες.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή της TN επόμενης γενιάς σε παγκόσμιο επίπεδο. Θα αναπτυχθεί από Ευρωπαίους επιστήμονες και την ευρωπαϊκή βιομηχανία, με τη συμμετοχή τους και για λογαριασμό τους, μέσω της προσέλκυσης (και της διατήρησης) των κορυφαίων επιστημόνων του κόσμου στην Ευρώπη. Η επόμενη γενιά TN θα προσφέρει επιστημονικές και οικονομικές δυνατότητες που θα υπερβαίνουν κατά πολύ τα όρια του σημερινού κύματος TN, έτσι ώστε να βρεθεί η Ευρώπη στην πρώτη γραμμή.

- Επίτευξη κυριαρχίας επί των κρίσιμων ερευνητικών δεδομένων στην Ευρώπη: στόχος είναι η Ευρώπη να αποτελέσει τον πλέον αξιόπιστο χώρο φιλοξενίας κρίσιμων δεδομένων για σκοπούς έρευνας, με την παροχή απaráμιλλου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος στους Ευρωπαίους ερευνητές, τα πανεπιστήμια και τις επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση πιεστικών παγκόσμιων προκλήσεων, από την κλιματική αλλαγή έως τις πανδημίες.
- Αυτοματοποίηση των μεταφορών και της και κινητικότητας στην Ευρώπη: πρόκειται για εξέλιξη που θα βελτιώσει την ασφάλεια των μεταφορών, την αποδοτικότητα της ροής κυκλοφορίας, θα μειώσει τις εκπομπές και θα ενισχύσει τη συμπεριληπτικότητα των μεταφορών.
- Επένδυση σε καινοτόμες θεραπείες για την αναγέννηση του ανθρώπινου οργανισμού για υγιέστερη ζωή και ισχυρότερη οικονομία: αξιοποίηση της ερευνητικής αριστείας και της εμπειρογνώσιας της Ευρώπης στον τομέα των αναγεννητικών θεραπειών και ουσιαστική ενίσχυση του ευρωπαϊκού κλάδου της υγείας, ώστε να είναι σε προνομιακή θέση ως προς την παροχή καινοτόμων θεραπειών. Οι εν λόγω θεραπείες έχουν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν ασθένειες που σήμερα είναι ανίατες.
- Ενίσχυση της πράσινης μετάβασης με ενέργεια σύντηξης: ο πρώτος εμπορικός πυρηνικός σταθμός ηλεκτροπαραγωγής από σύντηξη, με δυνατότητα παραγωγής ασφαλούς, σταθερής και αξιόπιστης ηλεκτρικής ενέργειας για την ηλεκτροδότηση κατοικιών, επιχειρήσεων και ενεργοβόρων βιομηχανιών των οποίων οι εκπομπές είναι δύσκολο να περιοριστούν. Υπέρβαση των επιστημονικών, μηχανολογικών και τεχνολογικών προκλήσεων ώστε «η Ευρώπη να είναι η πρώτη που θα εντάξει την ενέργεια από σύντηξη στο δίκτυο έως το 2034».
- Εξασφάλιση της πρόσβασης των Ευρωπαίων στη Σελήνη: για να αποκτήσει ηγετικό ρόλο στη διαστημική οικονομία, η Ευρώπη πρέπει να αναπτύξει την επόμενη γενιά διαστημικών μεταφορών και εφοδιαστικής με δυνατότητα αποστολής και επαναφοράς τεράστιου όγκου ωφέλιμου φορτίου, καθώς και την προηγμένη διαστημική ρομποτική, ώστε να καταστεί δυνατή η εξερεύνηση και η χρήση των διαστημικών πόρων έως το 2040.
- Πορεία προς μηδενική ρύπανση των υδάτων στην ΕΕ: για την εξασφάλιση της ανθεκτικότητας των υδάτων απαιτείται να οικοδομηθεί μια πραγματικά έξυπνη ως προς τη διαχείριση των υδάτων οικονομία, η οποία θα διασφαλίζει επαρκή, καθαρή και οικονομικά προσιτή ύδρευση και αποχέτευση για όλους ανά πάσα στιγμή, μεταξύ άλλων σε περιπτώσεις κρίσεων και ακραίων κλιματικών συνθηκών. Για τον λόγο αυτόν απαιτείται η προώθηση ρηζικέλευθων καινοτομιών, η διείσδυση στην αγορά και η ευρείας κλίμακας υιοθέτηση από τους τελικούς χρήστες π.χ. προηγμένων τεχνολογιών επεξεργασίας υδάτων για την απομάκρυνση επιβλαβών ρύπων και την αποδοτική χρήση των υδάτων, τεχνολογιών που επιτρέπουν τη βιώσιμη επαναχρησιμοποίηση ή υποκατάσταση των υδάτων, καθώς και λύσεων που βασίζονται στη φύση και τεχνολογιών αφαλάτωσης, για τη διασφάλιση επαρκούς και καθαρού νερού για βιομηχανική και οικιακή χρήση, την προστασία και την αποκατάσταση της καλής ποιότητας και της διαθεσιμότητας των υδάτων σε οικοσυστήματα και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των βιομηχανιών της ΕΕ.
- Άνοιγμα νέου κεφαλαίου για την ανακάλυψη και την εξερεύνηση του εσωτερικού του πλανήτη μας μέσω της ανάπτυξης, της σύνδεσης, της διακυβέρνησης και της διασφάλισης της επόμενης γενιάς ευρωπαϊκών τεχνολογιών και ικανοτήτων παρατήρησης των ωκεανών: από διαστημικά και εναέρια μέσα έως πλωτήρες, σκάφη, υποβρύχιους δρόνους και υποβρύχια οχήματα. Η Ευρώπη χρειάζεται

στρατηγική αυτονομία σε όλες τις υποδομές παρατήρησης των ωκεανών και τις σχετικές υπηρεσίες δεδομένων και πληροφοριών για να ενισχύσει τον ηγετικό της ρόλο στις πολιτικές για τους ωκεανούς: από την προστασία και την αποκατάσταση της υγείας των ωκεανών και την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας της γαλάζιας οικονομίας της έως την ενίσχυση της ασφάλειας και της άμυνας στη θάλασσα, καθώς και της ωκεάνιας διπλωματίας της ΕΕ.

Σε συντονισμό με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας, οι δράσεις του προγράμματος θα χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση αδυναμιών της αγοράς ή μη βέλτιστων επενδυτικών συνθηκών, κατά τρόπο αναλογικό, χωρίς να επικαλύπτεται ή να παραγκωνίζεται η ιδιωτική χρηματοδότηση και θα πρέπει να έχουν σαφή ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία. Στόχος είναι να εξασφαλιστεί η συνέπεια μεταξύ των δράσεων του προγράμματος και των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές επιδοτήσεις και να αποφευχθούν αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά.

Η πρόταση συνάδει, μεταξύ άλλων, πλήρως με την προσέγγιση που υιοθετήθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής προς υποστήριξη των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας και της αποδοτικότητας των εθνικών συστημάτων έρευνας και καινοτομίας σε τρία επίπεδα: πρώτον, μέσω σημαντικών επενδύσεων στην επιστημονική και τεχνολογική έρευνα και καινοτομία· δεύτερον, καθιστώντας το επιχειρηματικό περιβάλλον φιλικότερο προς την καινοτομία και με μικρότερη απροθυμία ανάληψης κινδύνων· και τρίτον, εξασφαλίζοντας την παροχή στήριξης στους Ευρωπαίους πολίτες κατά τη διάρκεια της ταχείας και, κατά πολλούς, ταραχώδους μετάβασης, με κινητήρια δύναμη την καινοτομία, την ψηφιοποίηση και τις παγκόσμιες μείζονες τάσεις, όπως η τεχνητή νοημοσύνη και η κυκλική οικονομία.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

• Νομική βάση

Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» βασίζεται στους τίτλους της ΣΛΕΕ «Βιομηχανία» και «Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη και διάστημα» (άρθρο 173 παράγραφος 3, άρθρο 182 παράγραφος 1, άρθρο 183 και άρθρο 188 δεύτερο εδάφιο), καθώς και στο άρθρο 322 παράγραφος 1 στοιχείο α).

• Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)

Η Ένωση έχει συντρέχουσα (παράλληλη) αρμοδιότητα σε αυτόν τον τομέα βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ. Πρώτον, με την ενίσχυση της συνεργασίας και της ενοποίησης μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών σε διασυνοριακό επίπεδο, μέσω της ενωσιακής χρηματοδότησης αίρονται οι εθνικοί φραγμοί και δημιουργείται μια κρίσιμη μάζα για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων. Δεύτερον, αντιμετωπίζοντας τις αδυναμίες της αγοράς και τις μη βέλτιστες επενδυτικές συνθήκες και δημιουργώντας οικονομικό αντίκτυπο, η ΕΕ ενισχύει την οικονομική ανθεκτικότητα, μοχλεύει ιδιωτική χρηματοδότηση, προσελκύει κεφάλια, τονώνει την παραγωγικότητα σε ολόκληρη την ΕΕ και στηρίζει οικονομικά επωφελή έργα που ενδεχομένως δεν θα υλοποιούνταν διαφορετικά. Ευνοείται ο ανταγωνισμός σε επίπεδο ΕΕ, με την παροχή της δυνατότητας επιλογής των βέλτιστων επιστημονικών και καινοτόμων ιδεών από ολόκληρη την ΕΕ. Τρίτον, ενισχύοντας την επενδυτική κατευθυντικότητα και τη συγκέντρωση πόρων, η ΕΕ μπορεί να αντιμετωπίσει καλύτερα τις προκλήσεις σε επίπεδο ΕΕ και να προωθήσει κοινές προτεραιότητες, όπως η ψηφιακή και η πράσινη μετάβαση.

Αυτή η προσέγγιση σε επίπεδο ΕΕ υποστηρίζει τις ρηξικέλευθες καινοτομίες και τους στρατηγικούς στόχους, αντιμετωπίζοντας τους περιορισμούς συντονισμού μεταξύ των

κρατών μελών. Για παράδειγμα, σύμφωνα με εκ των υστέρων προσομοιώσεις εκτιμάται ότι, εάν η ΕΕ δεν χρηματοδοτούσε επί δεκαετίες τους τομείς της έρευνας και των υποδομών, ουσιαστικές καινοτομίες, όπως τα εμβόλια κατά της νόσου COVID-19 που βασίζονται στο mRNA, θα είχαν καθυστερήσει για μήνες, κάτι που θα εμπόδιζε την καθοριστική και ταχεία διάθεσή τους στην αγορά και τα επακόλουθα κοινωνικά οφέλη.

- **Αναλογικότητα**

Οι δράσεις σε ενωσιακό επίπεδο καθιστούν εφικτή τη διακρατική συνεργασία και τον παγκόσμιο ανταγωνισμό προκειμένου να διασφαλιστεί ότι θα επιλεγθούν οι καλύτερες προτάσεις. Το γεγονός αυτό αναβαθμίζει το επίπεδο αριστείας και εξασφαλίζει προβολή για την Ε&Κ αιχμής, ενώ προωθεί επίσης τη διακρατική κινητικότητα και προσελκύει τα καλύτερα talenta παγκοσμίως. Ένα πρόγραμμα σε επίπεδο Ένωσης είναι το πλέον κατάλληλο για την ανάληψη μακροχρόνιας Ε&Κ υψηλού κινδύνου, διότι επιμερίζει τους κινδύνους, διευρύνει το πεδίο εφαρμογής και δημιουργεί οικονομίες κλίμακας που δεν θα μπορούσαν να επιτευχθούν αλλιώς. Θα επιδιωχθούν διασυνδέσεις με εθνικές πρωτοβουλίες, ιδίως στον τομέα της καινοτομίας.

Το εν λόγω πρόγραμμα μπορεί να προσελκύσει πρόσθετες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στον τομέα της Ε&Κ, να συμβάλει στην περαιτέρω ενίσχυση του ευρωπαϊκού τοπίου Ε&Κ και να επιταχύνει την εμπορική αξιοποίηση και τη διάδοση της καινοτομίας. Τα προγράμματα σε επίπεδο Ένωσης μπορούν επίσης να υποστηρίξουν τη διαδικασία χάραξης πολιτικής και τους στόχους πολιτικής.

Οι προτεινόμενες δράσεις δεν υπερβαίνουν όσα είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων της Ένωσης.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Για την έρευνα και την καινοτομία, λόγω του μακροπρόθεσμου χαρακτήρα τους από τη βάση προς την κορυφή, απαιτείται ένα ανεξάρτητο, ολοκληρωμένο και προβλέψιμο αυτόνομο πρόγραμμα, το οποίο θα διασφαλίζει τις κατάλληλες συνθήκες για την ανάδειξη νέων ιδεών και τη διάθεσή τους στην αγορά. Για να εξασφαλιστεί η δυνατότητα ανάπτυξης ανατρεπτικών λύσεων, είναι επιτακτική ανάγκη να διατηρηθεί η ανεξαρτησία της έρευνας και της καινοτομίας και να υπάρχει συνέχεια στη χρηματοδότηση. Ως εκ τούτου, παρόλο που συνδέεται στενά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» έχει διατηρήσει την ανεξάρτητη νομική βάση του που απαιτείται βάσει του άρθρου 182 της ΣΛΕΕ, το εμπορικό σήμα και την καλή διεθνή φήμη του, με βάση τη μακροπρόθεσμη αποδεδειγμένη επιτυχία του ως αξιόπιστου πλαισίου αριστείας, συνεργασίας και αντικτύπου.

Η νομική πράξη δημιουργεί δικαιώματα και υποχρεώσεις για τους δικαιούχους, οι οποίες είναι δεσμευτικές στο σύνολό τους και έχουν άμεση εφαρμογή σε όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης και στις χώρες που είναι συνδεδεμένες με το πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας**

Οι εκ των υστέρων αξιολογήσεις και οι έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας είναι απαραίτητοι για να διασφαλιστεί ότι το επόμενο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία βασίζεται σε ό,τι λειτουργεί και βελτιώνει ό,τι δεν λειτουργεί. Μέσω της αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της συνοχής των προηγούμενων μέτρων, αυτές οι αξιολογήσεις παρέχουν κρίσιμα στοιχεία για τη διαμόρφωση βελτιωμένου σχεδιασμού πολιτικής, τη μείωση του περιττού κανονιστικού φόρτου και την ευθυγράμμιση των χρηματοδοτικών μέσων με τις εξελισσόμενες επιστημονικές, τεχνολογικές και κοινωνικές ανάγκες. Η κατάσταση αυτή συμβάλλει σε ένα οικοσύστημα έρευνας και καινοτομίας με μεγαλύτερη ανταπόκριση, αποτελεσματικότητα και ετοιμότητα για το μέλλον.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Στο πλαίσιο της προετοιμασίας για το επόμενο ΠΔΠ, αρχής γενομένης από το 2028, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διεξήγαγε δημόσια διαβούλευση προκειμένου να συγκεντρώσει απόψεις σχετικά με την ενωσιακή χρηματοδότηση για την ανταγωνιστικότητα.

Κατά τη δημόσια διαβούλευση, η οποία πραγματοποιήθηκε από τις 12 Φεβρουαρίου έως τις 7 Μαΐου 2025, συγκεντρώθηκαν 2 034 απαντήσεις σε έρευνες και 462 έγγραφα θέσης, με ισχυρή συμμετοχή των πολιτών της ΕΕ (26 %), της ακαδημαϊκής κοινότητας (22 %) και των δημόσιων αρχών (13 %), από κοινού με επιχειρήσεις, ΜΚΟ και άλλα δίκτυα ενδιαφερόμενων μερών.

Οι περισσότεροι από τους απαντήσαντες οι οποίοι διέθεταν πείρα από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» εξέφρασαν θετικές απόψεις σχετικά με τη διαδικασία χρηματοδότησης, από τον εντοπισμό ευκαιριών χρηματοδότησης έως τη συνάφεια και τη σαφήνεια των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων. Ωστόσο, υπογράμμισαν ότι η διαδικασία υποβολής αιτήσεων και το συνολικό χρονοδιάγραμμα αποτελούν βασικές αδυναμίες, αναδεικνύοντας την ανάγκη για απλούστευση, σαφήνεια και καλύτερη συνοχή για την ενίσχυση της προσβασιμότητας, ιδίως όσον αφορά τις ΜΜΕ και τους νεοεισερχόμενους. Οι απαντήσαντες αναγνώρισαν ότι η κατακερματισμένη στήριξη στο σύνολο της επενδυτικής διαδρομής αποτελεί εμπόδιο για την ανταγωνιστικότητα, ειδικότερα σε σχέση με τις ανεπαρκείς επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία.

Η δημόσια διαβούλευση συνοδεύτηκε από τη στοχευμένη προσέγγιση βασικών ομάδων ενδιαφερόμενων μερών τόσο στον τομέα της βιομηχανίας όσο και στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας. Τα ενδιαφερόμενα μέρη στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας συμμετείχαν ενεργά στη διαμόρφωση της συζήτησης σχετικά με τον μελλοντικό ρόλο της Ε&Κ στην ανταγωνιστικότητα της ΕΕ, ειδικότερα μετά τη δρομολόγηση των πολιτικών κατευθύνσεων της Επιτροπής τον Ιούλιο του 2024 και της Πυξίδας Ανταγωνιστικότητας τον Φεβρουάριο του 2025.

- **Εξωτερική εμπειρογνώσια**

Η εν λόγω πρωτοβουλία βασίζεται σε τρεις βασικές εξωτερικές εκθέσεις: στην έκθεση του Mario Draghi σχετικά με την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ, στην έκθεση του Enrico Letta σχετικά με το μέλλον της ενιαίας αγοράς και στην έκθεση της ομάδας εμπειρογνομώνων της Επιτροπής σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

Και οι τρεις εκθέσεις συγκλίνουν ως προς το βασικό τους μήνυμα: **Η Ευρώπη πρέπει να καινοτομεί, να προσαρμόζεται και να ηγείται** προκειμένου να διασφαλίσει την ανταγωνιστικότητα, την ευημερία, τη βιωσιμότητα και την ασφάλειά της. Ο συνδυασμός των αναλύσεων τους παρέχει μια ισχυρή βάση σε επίπεδο ανάλυσης και πολιτικής, για το προτεινόμενο πρόγραμμα-πλαίσιο E&K και τον ευρύτερο στρατηγικό προσανατολισμό του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Η παρούσα πρόταση υποστηρίζεται από ολοκληρωμένη εκτίμηση επιπτώσεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας, η οποία αφορούσε 14 προγράμματα που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της ΕΕ.

Σύμφωνα με τις πολιτικές κατευθύνσεις της Επιτροπής, το επόμενο ΠΔΠ πρόκειται να είναι πιο στοχευμένο, απλούστερο και με μεγαλύτερο αντίκτυπο. Ως εκ τούτου, η αρχιτεκτονική του νέου ΠΔΠ θα διαφέρει σημαντικά σε σχέση με την τρέχουσα διάρθρωση. Λόγω της ιδιαιτερότητας που χαρακτηρίζει την κατάρτιση ενός νέου ΠΔΠ, η εκτίμηση επιπτώσεων δεν περιλάμβανε αρκετά βασικά στοιχεία. Επομένως, η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου αποφάσισε, κατ' εξαίρεση, να εκδώσει γνώμη χωρίς επιφυλάξεις.

Η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου επισήμανε ότι η έκθεση περιείχε σημαντικές αδυναμίες, όπως, μεταξύ άλλων, όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, τη διακυβέρνηση, τη συνοχή με άλλα μέρη του ΠΔΠ. Οι αδυναμίες αυτές αντιμετωπίστηκαν τόσο στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας όσο και στο πλαίσιο των νομοθετικών προτάσεων του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

Σύμφωνα με την ανάγκη για «απλότητα και ευελιξία, ταχύτητα και στρατηγική εστίαση» που παρουσιάζεται στις πολιτικές κατευθύνσεις, κατά την εκτίμηση επιπτώσεων αξιολογήθηκαν τρεις επιλογές που επηρεάζουν την αρχιτεκτονική της ενωσιακής χρηματοδότησης, οι οποίες ποικίλλουν από τη συνέχιση των 14 προγραμμάτων που σχετίζονται με την ανταγωνιστικότητα έως την ενσωμάτωσή τους σε ταμείο ανταγωνιστικότητας:

- A. Διατήρηση της υφιστάμενης κατάστασης με πρόσθετες δυνατότητες: χαλαρός συντονισμός.
- B. Ενισχυμένος συντονισμός μεταξύ των υφιστάμενων προγραμμάτων (ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων).
- Γ. Ενοποίηση των προγραμμάτων σε ένα νέο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας στο πλαίσιο μίας ή δύο ενιαίων πράξεων.

Η ενοποίηση των προγραμμάτων στο πλαίσιο δύο ενιαίων πράξεων, όπως προβλέπεται στην επιλογή Γ, θεωρήθηκε ότι αποτελεί την καλύτερη επιλογή πολιτικής που θα διατηρήσει το εμπορικό σήμα «Ορίζων Ευρώπη» και, παράλληλα, θα συμβάλλει πλήρως στην επίτευξη των στόχων του Ταμείου Ανταγωνιστικότητας, χάρη στην ενσωμάτωση των στόχων, της διάρθρωσης, της διακυβέρνησης και των κανόνων των δύο πράξεων. Ταυτόχρονα, προβλέπεται ένα αυτόνομο πρόγραμμα-πλαίσιο E&K για τη διασφάλιση της ακεραιότητας της έρευνας και της καινοτομίας και της ικανοποίησης των απαιτήσεων του άρθρου 182 της ΣΛΕΕ. Με τη θέση αυτή συμφώνησαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα κράτη μέλη και οι τρίτες χώρες που είναι επί του παρόντος συνδεδεμένες με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη».

- **Απλούστευση**

Η απλούστευση αποτελεί **πρωταρχική προτεραιότητα** της Επιτροπής που έχει ως στόχο τη μείωση του φόρτου και της υπερβολικής πολυπλοκότητας και την προώθηση της ταχύτητας και της ευελιξίας.

Δεδομένου ότι είναι το μεγαλύτερο πρόγραμμα της Ένωσης που εκτελείται υπό άμεση διαχείριση, το πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας προφανώς ενδείκνυται για απλούστευση. Η απλούστευση για τους δικαιούχους θα επιτευχθεί, μεταξύ άλλων, με τους εξής τρόπους:

- **Μειωμένη διάρκεια του προγράμματος εργασίας σε συνδυασμό με λιγότερο περιοριστικό προγραμματισμό:** μείωση του συνολικού αριθμού θεμάτων, συντόμευση των περιγραφών των θεμάτων και ελαχιστοποίηση των θεμάτων ενός και μόνο έργου.
- **Εξ ορισμού ανοικτά θέματα:** λιγότερη αυστηρότητα και περισσότερη ελευθερία για τους αιτούντες όσον αφορά την επιλογή διαφορετικών μεθόδων προς επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων.
- **Συνέχεια και περαιτέρω απλούστευση του χρηματοδοτικού τοπίου:** Δεν θα υπάρξει διάκριση μεταξύ των δράσεων έρευνας και καινοτομίας και των δράσεων καινοτομίας, αλλά θα εφαρμόζεται ένα ποσοστό χρηματοδότησης που θα ανέρχεται σε έως 100 %, με εξαίρεση τις οντότητες κερδοσκοπικού χαρακτήρα που δεν είναι ΜΜΕ, για τις οποίες το ποσοστό χρηματοδότησης θα ανέρχεται σε έως 70 %. Τα ποσοστά χρηματοδότησης θα συνίστανται σε μέγιστα ποσοστά που μπορούν να μειωθούν, όταν αυτό δικαιολογείται, για την υλοποίηση ειδικών δράσεων.
- **Αυξημένη χρήση απλουστευμένων επιλογών κόστους:** Με βάση την πείρα που αποκτήθηκε από τα πιλοτικά έργα κατ' αποκοπή χρηματοδότησης βάσει του προγράμματος «Ορίζων 2020» και την ευρύτερη εφαρμογή τους στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», η χρηματοδότηση με κατ' αποκοπή ποσά θα αποτελέσει την προκαθορισμένη μορφή συνεισφοράς της Ένωσης, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά. Θα χρησιμοποιηθούν άλλες απλουστευμένες μορφές κόστους, συμπεριλαμβανομένων των μοναδιαίων δαπανών για το προσωπικό. Τα εν λόγω μέτρα απλούστευσης αποσκοπούν στην προώθηση της ευρύτερης συμμετοχής, ειδικότερα των νεοεισερχόμενων και των μικρότερων οντοτήτων, με παράλληλη διατήρηση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και του ελέγχου.

Σε συνδυασμό με την άνευ προηγουμένου προσπάθεια απλούστευσης που καταβάλλεται, η **ταχύτερη υλοποίηση** του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» θα επιτευχθεί με τη μείωση του μέγιστου χρόνου έως την καταβολή της επιχορήγησης σε 7 μήνες, έναν από τους ταχύτερους χρόνους για τον σκοπό αυτό συγκριτικά με άλλα προγράμματα της ΕΕ, ο οποίος είναι κατά δύο μήνες ταχύτερος από τον εν λόγω χρόνο που ορίζεται στον δημοσιονομικό κανονισμό.

Στο πλαίσιο αυτό, θα έχει καίρια σημασία η δέσμευση τόσο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσο και του Συμβουλίου να τηρούν την αρχή της απλούστευσης στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Ο παρών κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλες διεθνείς συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα στις οποίες έχουν προσχωρήσει τα κράτη μέλη και η Ένωση.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Ο προϋπολογισμός όλων των προτάσεων υποβάλλεται σε σημερινές τιμές. Η Επιτροπή δύναται να συνεχίσει να χρησιμοποιεί, βάσει ανάλυσης κόστους-οφέλους, εκτελεστικούς οργανισμούς για την υλοποίηση του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Η παρούσα πρωτοβουλία θα παρακολουθείται μέσω του πλαισίου επιδόσεων για τον προϋπολογισμό μετά το 2027, το οποίο αποτελεί αντικείμενο χωριστής πρότασης. Το πλαίσιο επιδόσεων προβλέπει την υποβολή έκθεσης υλοποίησης κατά τη διάρκεια της φάσης υλοποίησης του προγράμματος, καθώς και τη διενέργεια αναδρομικής αξιολόγησης σύμφωνα με το άρθρο 34 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Η αξιολόγηση διενεργείται σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας και θα βασίζεται σε δείκτες που σχετίζονται με τους στόχους του προγράμματος.

- **Άλλα οριζόντια θέματα που αφορούν την πρόταση**

Αρχές του προγράμματος: το πρόγραμμα θα διασφαλίσει την αποτελεσματική προώθηση των αξιών και των αρχών του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και του συμφώνου για την Έρευνα και την Καινοτομία, ιδίως της δεοντολογίας και της ακεραιότητας στην έρευνα και την καινοτομία, της ελευθερίας της επιστημονικής έρευνας, της ισότητας των φύλων και των ίσων ευκαιριών, της ανοικτής επιστήμης και της προώθησης ελκυστικών ερευνητικών σταδιοδρομιών και της κινητικότητας.

Η **διεθνής συνεργασία** θα ενισχυθεί περαιτέρω με σκοπό να συμβάλει στην ανταγωνιστικότητα και την αριστεία της Ένωσης στον τομέα της Ε&Κ και θα εξισορροπήσει τους κινδύνους και τα οφέλη της συνεργασίας με τρίτες χώρες και οντότητες τρίτων χωρών.

Αξιοποίηση και διάδοση: Προκειμένου να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της Ένωσης και σύμφωνα με τη στρατηγική αξιοποίησης της Επιτροπής, θα τεθούν σε εφαρμογή ειδικά μέσα και εργαλεία στήριξης για να διευκολυνθεί και να επιταχυνθεί η διαδικασία αξιοποίησης και να διασφαλιστεί ότι τα αποτελέσματα της έρευνας μετουσιώνονται σε πραγματικές εφαρμογές. Με τον τρόπο αυτόν, οι δημόσιες επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία μετατρέπονται σε νέες ευκαιρίες στην αγορά και αποφέρουν απτή αξία για την κοινωνία και τη βιομηχανία.

Ευθυγράμμιση της στρατηγικής καθοδήγησης με το Ταμείο Ανταγωνιστικότητας και το εργαλείο συντονισμού της ανταγωνιστικότητας.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» αξιοποιεί την κληρονομιά περισσότερων από 40 ετών επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία. Αποσκοπεί στην προώθηση της επιστήμης, στην προστασία βασικών αξιών σε θέματα ανεξαρτησίας και ανοικτού χαρακτήρα, στη βελτίωση της εξαιρετικής βάσης γνώσεων της Ευρώπης και στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ. Η αρχιτεκτονική του είναι σχεδιασμένη για τη βελτίωση της συνοχής και των επιδόσεων.

Προτείνεται η διάρθρωση σε τέσσερις πυλώνες.

- **Πυλώνας I, «Επιστήμη αριστείας»,** ο οποίος αποσκοπεί στην ενίσχυση της επιστημονικής βάσης της ΕΕ, στην προσέλκυση κορυφαίων ταλέντων, στην

προώθηση της έρευνας αριστείας στην Ευρώπη και στην παροχή βέλτιστων επιστημονικών στοιχείων για τη χάραξη πολιτικών της ΕΕ. Η ερευνητική αριστεία και η κινητικότητα βρίσκονται στο επίκεντρο της φιλοδοξίας της Ευρώπης να αποτελέσει τον κορυφαίο προορισμό παγκοσμίως για τη διεξαγωγή έρευνας μέσω της πρωτοβουλίας: «Επιλέξτε την Ευρώπη». Στο πλαίσιο αυτό, ο εν λόγω πυλώνας περιλαμβάνει τα εξής:

- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (στο εξής: ΕΣΕ): Το ΕΣΕ θα επεκταθεί ώστε να αυξηθεί η ικανότητά του να στηρίζει την έρευνα αιχμής, με έμφαση στη χρηματοδότηση άριστων ερευνητών και των ομάδων τους.
  - Δράσεις «Marie Skłodowska-Curie» (στο εξής: δράσεις MSCA): Οι δράσεις MSCA θα συνεχίσουν να στηρίζουν την κατάρτιση και επαγγελματική εξέλιξη στον τομέα της έρευνας.
  - Επιστήμη για τη χάραξη πολιτικών της ΕΕ: μη πυρηνικές άμεσες δράσεις του Κοινού Κέντρου Ερευνών.
- **Πυλώνας II, «Ανταγωνιστικότητα και κοινωνία»,** ο οποίος αποσκοπεί στη στήριξη της συνεργατικής έρευνας και καινοτομίας σε τομείς με υψηλό κοινωνικό αντίκτυπο, με έμφαση στην αντιμετώπιση των παγκόσμιων κοινωνικών προκλήσεων και στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ. Η διάρθρωση του εν λόγω πυλώνα θα είναι παρόμοια με εκείνη των τομέων παρέμβασης του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας και των τεσσάρων σκελών πολιτικής του. Με τον τρόπο αυτό θα διασφαλιστεί η συνεκτική στήριξη καθ' όλη τη διάρκεια της επενδυτικής διαδρομής. Επιπλέον, ένα σκέλος πολιτικής ειδικά για το νέο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» θα αφορά την έρευνα από τη βάση προς την κορυφή, ιδίως στους τομείς των παγκόσμιων κοινωνικών προκλήσεων, όπως η μετανάστευση, η παραπληροφόρηση και η προάσπιση, η ενίσχυση και η προώθηση της δημοκρατίας, καθώς και τους κοινωνικούς και οικονομικούς μετασχηματισμούς, τις συμπεριληπτικές κοινωνίες και την κοινωνική συνοχή. Ο στρατηγικός προγραμματισμός για τη συνεργατική έρευνα θα λαμβάνει υπόψη την ικανότητα διενέργειας εσωτερικής αξιολόγησης, συγκεκριμένα το «Παρατηρητήριο αναδυόμενων τεχνολογιών», το οποίο αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΕ) [XXX]* του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας]¹. Οι συμπράξεις θα εξακολουθήσουν να αποτελούν βασικό μέσο του προγράμματος και θα λειτουργούν σε συνέργεια με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας στο πλαίσιο των σχετικών διαδικασιών καθοδήγησης. Προτείνεται να απλουστευθούν ριζικά και να εξορθολογιστούν όσον αφορά τις δραστηριότητες και την οργάνωσή τους. Οι συμπράξεις μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές: από τις συμπράξεις μεταξύ φορέων του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα έως τις συμπράξεις μεταξύ φορέων του δημοσίου και τις συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.
  - **Πυλώνας III, «Καινοτομία»,** ο οποίος αποσκοπεί στη στήριξη της καινοτομίας στην Ευρώπη, με έμφαση στην προώθηση της ανάπτυξης νέων προϊόντων, υπηρεσιών και επιχειρηματικών μοντέλων. Ο πυλώνας αυτός περιλαμβάνει τα εξής:
    - Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας (στο εξής: ΕΣΚ): Το ΕΣΚ θα υποστηρίξει καινοτόμες νεοφυείς επιχειρήσεις και ΜΜΕ, εστιάζοντας στην προώθηση της ανατρεπτικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας. Θα επεκταθεί με τους εξής τρόπους:

¹ ΕΕ C της, σ. .

- Προσθήκη περισσότερων στοιχείων της υπηρεσίας «ARPA» στις λειτουργίες του, με σταδιακή στήριξη ή με διακοπή των έργων υψηλού κινδύνου, με βάση τη δυνατότητά τους για την υλοποίηση ανατρεπτικών λύσεων, όπως αξιολογείται από εμπειρογνώμονες διαχειριστές προγραμμάτων. Θα αναπτυχθούν περαιτέρω οδοί μετάβασης από το ΕΣΕ ή από συνεργατικά ερευνητικά έργα προς το ΕΣΚ για την ταχύτερη εμπορική εκμετάλλευση και την επέκταση των ρηζικέλευθων τεχνολογιών.
  - Εφαρμογή προσέγγισης «DARPA» ειδικά για τη στήριξη των νεοφυών επιχειρήσεων στον τομέα της άμυνας και των ειδών διπλής χρήσης και την επέκτασή τους, η οποία λειτουργεί απολύτως συμπληρωματικά με το μέσο InvestEU του ETA και τις δραστηριότητες του ενωσιακού προγράμματος καινοτομίας στον τομέα της άμυνας (EUDIS) και της πρωτοβουλίας CASSINI (πρωτοβουλία για τη διαστημική επιχειρηματικότητα).
  - Παροχή μιας άνευ προηγουμένου ευκαιρίας για τη στήριξη νεοφυών και επεκτεινόμενων επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας στον τομέα των ειδών διπλής χρήσης και της άμυνας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που θεωρούνται στρατηγικής και ζωτικής σημασίας για τα συμφέροντα της Ένωσης και των κρατών μελών της, οι οποίες απαιτούν στοχευμένη άμεση στήριξη και δεν είναι σε θέση να έχουν πρόσβαση σε επαρκή κεφάλαια από την αγορά.
  - Στενό συντονισμό και συνέργεια με τα σκέλη πολιτικής του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας όσον αφορά τον ορισμό των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων με θέμα «προκλήσεις» (Challenges).
  - Χορήγηση της υφιστάμενης χρηματοδότησης για τις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις υπερπροηγμένης τεχνολογίας στο πλαίσιο του ταμείου «Scaleup Europe», η οποία ανακοινώθηκε στη στρατηγική για τις νεοφυείς και τις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις, σύμφωνα με τους όρους που συμφωνήθηκαν στο τρέχον ΠΔΠ. Όλη η μελλοντική χρηματοδότηση για τις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του ETA.
- Οικοσυστήματα καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων για την προώθηση της ολοκλήρωσης του τριγώνου της γνώσης —τριτοβάθμια εκπαίδευση, έρευνα και καινοτομία, επιχειρήσεις— σε ολόκληρη την Ένωση.

Θα προβλέπεται στενή συνεργασία μεταξύ της συνεργατικής έρευνας στο πλαίσιο του πυλώνα II και της στήριξης νεοφυών και επεκτεινόμενων επιχειρήσεων στο πλαίσιο του πυλώνα III, προκειμένου να ενισχυθεί η πλευρά της ζήτησης για τις νεοφυείς και τις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις μέσω της σύνδεσής τους με τις μεγάλες επιχειρήσεις στην Ευρώπη και μέσω της διευκόλυνσης καινοτόμων μέτρων σύναψης δημόσιων συμβάσεων σε ενωσιακό και σε εθνικό επίπεδο.

- **Πυλώνας IV, «Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας»**, ο οποίος αποσκοπεί στη στήριξη της ανάπτυξης ενός ενοποιημένου Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (στο εξής: EXE), με έμφαση στην προώθηση της αριστείας, της συμπεριληπτικότητας και του αντικτύπου. Ο πυλώνας αυτός περιλαμβάνει τα εξής:

- Πολιτική για τον ΕΧΕ: Η συνιστώσα αυτή θα στηρίξει την ανάπτυξη πολιτικής για τον ΕΧΕ, με έμφαση στην προώθηση της αριστείας, της συμπεριληπτικότητας και του αντικτύπου.
- Ερευνητικές και τεχνολογικές υποδομές: Η συνιστώσα αυτή θα στηρίξει την ανάπτυξη και τη λειτουργία ερευνητικών και τεχνολογικών υποδομών, συμπεριλαμβανομένης, για πρώτη φορά, της στήριξης κεφαλαιουχικών δαπανών.
- Διεύρυνση της συμμετοχής και διάδοση της αριστείας: Η συνιστώσα αυτή θα στηρίξει την ανάπτυξη ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας σε όλες τις περιφέρειες της Ευρώπης.

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαισίου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2028-2034, τον καθορισμό των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 173 παράγραφος 3, το άρθρο 182 παράγραφος 1, το άρθρο 183, το άρθρο 188 δεύτερο εδάφιο και το άρθρο 322 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής²,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών³,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου (1),

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στόχος της Ένωσης είναι να ενισχύσει την επιστημονική και τεχνολογική βάση της με την ενδυνάμωση του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας (στο εξής: ΕΧΕ) στον οποίο οι ερευνητές, οι επιστημονικές γνώσεις και η τεχνολογία κυκλοφορούν ελεύθερα, να διευκολύνει την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητάς της, συμπεριλαμβανομένης της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της, και, παράλληλα, να προωθήσει όλες τις δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας (στο εξής: Ε&Κ) για την υλοποίηση των στρατηγικών προτεραιοτήτων και δεσμεύσεων της Ένωσης, οι οποίες αποσκοπούν μακροπρόθεσμα στην προαγωγή της ειρήνης, των αξιών της Ένωσης και της ευημερίας των λαών της.
- (2) Για την επίτευξη επιστημονικού, τεχνολογικού, οικονομικού, περιβαλλοντικού και κοινωνικού αντικτύπου και για τη μεγιστοποίηση της προστιθέμενης αξίας των επενδύσεων της Ένωσης στην Ε&Κ, η Ένωση θα πρέπει να επενδύσει στην έρευνα και την καινοτομία μέσω του προγράμματος-πλαισίου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2028-2034 (στο εξής: πρόγραμμα), το οποίο θα πρέπει να ενισχύει την ανταγωνιστικότητα, την ανθεκτικότητα, τη βιωσιμότητα, την τεχνολογική υπεροχή και την κοινωνική συνοχή.

² ΕΕ C της, σ. .

³ ΕΕ C της, σ. .

- (3) Το πρόγραμμα θα πρέπει να είναι στενά συνδεδεμένο με τον κανονισμό (ΕΕ) [XXX]* του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας]⁴, με την τοποθέτηση της έρευνας και της καινοτομίας στο επίκεντρο της οικονομικής και επενδυτικής στρατηγικής της Ένωσης.
- (4) Επιπλέον, η Ένωση θα πρέπει να επιδιώκει την εξάλειψη των ανισοτήτων και την προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, καθώς και την καταπολέμηση των διακρίσεων σύμφωνα με το άρθρο 8 και το άρθρο 10 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ) και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (5) Σε ένα ταχέως μεταβαλλόμενο οικονομικό, κοινωνικό και γεωπολιτικό περιβάλλον, η πρόσφατη πείρα κατέδειξε την ανάγκη για μεγαλύτερη ευελιξία στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και στα σχετικά προγράμματα δαπανών της Ένωσης. Για τον σκοπό αυτό, και σύμφωνα με τους στόχους του προγράμματος, η χρηματοδότηση θα πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη τις εξελισσόμενες ανάγκες πολιτικής και τις προτεραιότητες της Ένωσης, όπως προσδιορίζονται στα σχετικά έγγραφα που δημοσιεύει η Επιτροπή, στα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στα συμπεράσματα του Συμβουλίου, και παράλληλα να εξασφαλίζει επαρκή προβλεψιμότητα για την εκτέλεση του προϋπολογισμού.
- (6) Οι κανόνες συμμετοχής και διάδοσης του προγράμματος έχουν ως στόχο την περαιτέρω απλούστευση της πρόσβασης, την ενίσχυση του ανοικτού χαρακτήρα και τη μεγιστοποίηση του αντικτύπου της ενωσιακής χρηματοδότησης.
- (7) Το πρόγραμμα θα πρέπει να συνεισφέρει στην αύξηση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων στην Ε&Κ στα κράτη μέλη, ώστε να συμβάλει με τον τρόπο αυτό στην επίτευξη του στόχου συνολικών επενδύσεων στην έρευνα και την ανάπτυξη που θα αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (στο εξής: ΑΕΠ) της Ένωσης. Οι επενδύσεις των κρατών μελών στην Ε&Κ θα πρέπει να αξιολογούνται με τη βοήθεια του πλαισίου για τον συντονισμό των οικονομικών, δημοσιονομικών, κοινωνικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης εντός της Ένωσης, δηλαδή της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Για την επίτευξη του εν λόγω στόχου θα απαιτηθεί από τα κράτη μέλη και τον ιδιωτικό τομέα να συμπληρώσουν το πρόγραμμα με τις δικές τους ενισχυμένες επενδυτικές δράσεις στον τομέα της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας. Η Ένωση έχει σημειώσει σταθερή πρόοδο όσον αφορά την αύξηση των επενδύσεων στην έρευνα και την ανάπτυξη, αλλά υστερεί σε σχέση με άλλες παγκόσμιες ηγετικές δυνάμεις. Στο πλαίσιο του προαναφερθέντα στόχου για την επίτευξη ποσοστού 3 %, ο οποίος τέθηκε πριν από δύο δεκαετίες, αναγνωρίστηκε πόσο σημαντική είναι η έρευνα και η ανάπτυξη ως θεμέλιο μιας κοινωνίας που βασίζεται στη γνώση. Μολονότι ο στόχος λειτούργησε ενθαρρυντικά για διάφορα κράτη μέλη ώστε να θέσουν τους δικούς τους στόχους έντασης έρευνας και ανάπτυξης, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές, καθώς λίγα μόνο κράτη μέλη έχουν επιτύχει ή υπερβεί τις επενδυτικές φιλοδοξίες τους.
- (8) Όπως στο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», θα πρέπει να συνεχίσουν να λαμβάνονται υπόψη οι ορισμοί του ΟΟΣΑ για το επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας κατά την ταξινόμηση των δραστηριοτήτων τεχνολογικής έρευνας, ανάπτυξης προϊόντων και επίδειξης, όπως και στον ορισμό των τύπων δράσης που διατίθενται στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων. Δεν θα πρέπει να χορηγούνται επιχορηγήσεις σε δράσεις των οποίων οι δραστηριότητες υπερβαίνουν το επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας 8. Θα

---

⁴ ΕΕ C της, σ. .

πρέπει να είναι δυνατό το πρόγραμμα εργασίας να προβλέπει επιχορηγήσεις για επικύρωση προϊόντων και εμπορική αναπαραγωγή μεγάλης κλίμακας για δεδομένη πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του μέρους «Ανταγωνιστικότητα και κοινωνία».

- (9) Θα πρέπει να είναι δυνατή η εκτέλεση τμημάτων του προϋπολογισμού μέσω ευρωπαϊκών συμπράξεων σε συνδυασμό με άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, όταν αυτή αποτελεί την πλέον αποτελεσματική μορφή υλοποίησης των στόχων πολιτικής. Οι ευρωπαϊκές συμπράξεις θα πρέπει να δημιουργούνται όταν απαιτείται στενή συμμετοχή της Ένωσης και θα πρέπει να εξασφαλίζουν τα κατάλληλα δικαιώματα ψήφου για την Ένωση, καθώς και επαρκείς συνεπενδύσεις από άλλους εταίρους για την εξασφάλιση αποτελέσματος μόχλευσης με την ενωσιακή χρηματοδότηση. Προκειμένου να ενισχυθούν οι συνέργειες και να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα, είναι αναγκαία η διασφάλιση εναρμονισμένων κανόνων. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα στρατηγικό και συνεκτικό χαρτοφυλάκιο με περιορισμένο αριθμό ευρωπαϊκών συμπράξεων.
- (10) Οι ευρωπαϊκές συμπράξεις, μεταξύ άλλων με τη μορφή κοινών επιχειρήσεων, λειτουργώντας ως βασικό εργαλείο για την εξασφάλιση της βιομηχανικής συμμετοχής και της πραγματοποίησης σχετικών επενδύσεων στη συνεργατική έρευνα και καινοτομία, θα πρέπει να συμβάλλουν στην επίτευξη των ειδικών στόχων πολιτικής των σκελών πολιτικής του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας και να στηρίζονται από αυτό, όπου απαιτείται, για την εκπλήρωση αυτών των στόχων.
- (11) Οι αποστολές της ΕΕ, όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/695, θα πρέπει να επιτυγχάνουν έναν μετασχηματιστικό και συστημικό αντίκτυπο για την κοινωνία, μέσω της προώθησης της διεπιστημονικής, διατομεακής, διαπολιτικής και διασυνοριακής συνεργασίας. Θα πρέπει να βασίζονται στην έρευνα και την καινοτομία για την ανάπτυξη των ρηξικέλευθων τεχνολογιών, υπηρεσιών, προϊόντων και κοινωνικών καινοτομιών που απαιτούνται για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων τους. Αντίστοιχα, οι αποστολές της ΕΕ αναμένεται να επιταχύνουν την ανάπτυξη, την κλιμάκωση και την εφαρμογή καινοτόμων λύσεων και να συμβάλουν στη δημιουργία πρωτοπόρων αγορών για νέα προϊόντα και υπηρεσίες. Οι δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας των αποστολών θα πρέπει να χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα-πλαίσιο, ενώ οι σκοποί ανάπτυξης και επέκτασης αναμένεται ότι θα επιτυγχάνονται μέσω άλλων προγραμμάτων της ΕΕ και της εθνικής χρηματοδότησης.
- (12) Ο μηχανισμός για το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους (NEB)⁵, ο οποίος βασίζεται στο στρατηγικό σχέδιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2025-2027, αποτελεί ένα πολυετές χρηματοδοτικό εργαλείο που έχει ως στόχο την επιτάχυνση του μετασχηματισμού των γειτονιών μέσω βιώσιμου και συμπεριληπτικού σχεδιασμού. Η συνιστώσα E&K θα πρέπει να χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», ενώ η συνιστώσα που αφορά την ανάπτυξή του θα πρέπει να υλοποιείται μέσω άλλων προγραμμάτων της ΕΕ και μέσω εθνικής χρηματοδότησης.
- (13) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ) θα πρέπει να παρέχει ελκυστική και ευέλικτη χρηματοδότηση ώστε να δίνεται η δυνατότητα σε ταλαντούχους και δημιουργικούς μεμονωμένους ερευνητές, ιδίως σε ερευνητές αρχικού σταδίου, να συμμετέχουν στα πλέον υποσχόμενα πεδία της επιστήμης αιχμής. Η προσήλωση αυτή στην έρευνα με πρωτοβουλία των ερευνητών, με επιλογή μέσω διαδικασίας ενωσιακού ανταγωνισμού που βασίζεται αποκλειστικά στο κριτήριο της αριστείας και

⁵ Απόφαση C(2024)1741 της Επιτροπής της 20.3.2024.

η οποία είναι ανοικτή σε ταλέντα ανεξαρτήτως εθνικότητας ή προέλευσης, είναι θεμελιώδους σημασίας για να προσελκυσθούν τα φωτεινότερα μυαλά παγκοσμίως και να εδραιωθεί η Ευρώπη ως κορυφαίο παγκοσμίως κέντρο έρευνας και καινοτομίας.

- (14) Σε μια παγκόσμια οικονομία που βασίζεται στη γνώση, η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα, η τεχνολογική υπεροχή και η ικανότητα της Ένωσης να αντιμετωπίζει τις παγκόσμιες προκλήσεις θα πρέπει να εξαρτώνται κυρίως από την ικανότητά της να αναπτύσσει, να προσελκύει και να διατηρεί ερευνητικό εργατικό δυναμικό υψηλής ειδίκευσης με διεθνείς διασυνδέσεις. Οι στρατηγικές επενδύσεις σε άριστους ερευνητές, όσον αφορά την κατάρτιση, την κινητικότητα και τις προοπτικές σταδιοδρομίας τους, εντός και εκτός του ακαδημαϊκού χώρου, είναι απαραίτητες για τη διατήρηση της καινοτομίας, της οικονομικής ανθεκτικότητας και της κοινωνικής ευημερίας. Σύμφωνα με τις αρχές της Ευρωπαϊκής Χάρτας του Ερευνητή, οι δράσεις Marie Skłodowska-Curie (MSCA) συμβάλλουν καθοριστικά στην προώθηση αυτού του στόχου. Το πρόγραμμα θα πρέπει να ενισχύσει τις συνδέσεις μεταξύ πανεπιστημίων και οικοσυστημάτων καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του ιδιωτικού τομέα. Θα πρέπει να διευκολύνει την ολοκλήρωση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας, μεταξύ άλλων μέσω της ανάπτυξης της ικανότητας ανταγωνισμού του ευρωπαϊκού τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με τους αντίστοιχους τομείς σε παγκόσμιο επίπεδο μέσω της συνεργασίας, της καλλιέργειας και της προσέλκυσης ταλέντων και της μόχλευσης περισσότερων ιδιωτικών επενδύσεων, μεταξύ άλλων μέσω πρωτοβουλιών στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης όπως οι συνασπισμοί ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, σε συνέργεια με το πρόγραμμα Erasmus+, και σύμφωνα με τους στόχους και τις δραστηριότητες του παρόντος κανονισμού.
- (15) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας (ΕΣΚ) θα πρέπει να προωθεί την καινοτομία που δημιουργεί αγορές υπερπροηγμένης τεχνολογίας. Θα πρέπει να εντοπίζει, να αναπτύσσει και να υλοποιεί αυτές τις καινοτομίες στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας μέσω των μέσων που διαθέτει. Μέσω της συνεκτικής και εξορθολογισμένης στήριξης, το ΕΣΚ αναμένεται ότι θα συμβάλει στην αντιμετώπιση του κενού όσον αφορά τη δημόσια στήριξη και τις ιδιωτικές επενδύσεις για ρηξικέλευθες τεχνολογίες και καινοτομία στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας. Το ΕΣΚ θα πρέπει να έχει ως στόχο να γεφυρώσει, να ενσωματώσει και να επιταχύνει μέσω των μέσων του την πορεία του φορέα καινοτομίας από την έρευνα έως την αγορά ώστε η ΕΕ να μπορεί να διαθέτει κορυφαίες εταιρείες σε αναδύομενους τομείς τεχνολογίας για την επίτευξη των κοινωνικών και οικονομικών στόχων της και την αποφυγή εξαρτήσεων από άλλες περιοχές. Το ΕΣΚ θα πρέπει να παρέχει στήριξη σε πολλά υποσχόμενες καινοτομίες και εταιρείες υψηλού κινδύνου που παρουσιάζουν κινδύνους στους τομείς της τεχνολογίας, της επιστήμης, της χρηματοδότησης, της διαχείρισης ή της αγοράς που δεν θεωρούνται ακόμη απολύτως τραπεζικά ελκυστικές και, ως εκ τούτου, δεν μπορούν να διασφαλίσουν το αναγκαίο επίπεδο επενδύσεων ώστε να είναι ανταγωνιστικές στην αγορά σε παγκόσμιο επίπεδο. Για τον σκοπό αυτό θα πρέπει να προβλέπεται η εφαρμογή μιας ταυτοχρόνως «ανοικτής» (από τη βάση προς την κορυφή) και βασιζόμενης σε «προκλήσεις» προσέγγισης, σε στενό συντονισμό και συνέργεια με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας και τα σκέλη πολιτικής του. Θα πρέπει να περιλαμβάνεται μια προσέγγιση τύπου «DARPA» ειδικά για τη στήριξη των νεοφυών επιχειρήσεων στον τομέα της άμυνας και των ειδών διπλής χρήσης και της επέκτασής τους, η οποία θα λειτουργεί απολύτως συμπληρωματικά με το μέσο InvestEU του ΕΤΑ και τις δραστηριότητες του ενωσιακού προγράμματος καινοτομίας στον τομέα της άμυνας (EUDIS) και της πρωτοβουλίας CASSINI (πρωτοβουλία για τη διαστημική επιχειρηματικότητα). Η

υλοποίηση θα πρέπει να πραγματοποιείται σε στενή συνέργεια και συντονισμό με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας.

- (16) Η χρηματοδότηση για τις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις υπερπροηγμένης τεχνολογίας στο πλαίσιο του ταμείου «Scaleup Europe» που ανακοινώθηκε στη στρατηγική για τις νεοφυείς και τις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις, η οποία υπήρχε κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να υλοποιηθεί υπό τους όρους που συμφωνήθηκαν στο ΠΔΠ για την περίοδο 2021-2027. Όλη η χρηματοδότηση για τις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις στο πλαίσιο του ΠΔΠ για την περίοδο 2028-2034 θα πρέπει να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του ΕΤΑ.
- (17) Το Κοινό Κέντρο Ερευνών (στο εξής: JRC) θα πρέπει να συνεχίσει να παρέχει ανεξάρτητα επιστημονικά στοιχεία και τεχνική υποστήριξη για τις πολιτικές της Ένωσης καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου πολιτικής. Οι άμεσες δράσεις του JRC θα πρέπει να υλοποιούνται με ευελιξία, αποτελεσματικότητα και διαφάνεια, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των πολιτικών της Ένωσης και τις σχετικές ανάγκες των χρηστών του JRC, διασφαλίζοντας παράλληλα την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Το JRC θα πρέπει να συνεχίσει να δημιουργεί πρόσθετους πόρους, τους οποίους μπορεί να χρησιμοποιεί για τη στήριξη των επιστημονικών και τεχνικών δραστηριοτήτων του.
- (18) Το πρόγραμμα θα πρέπει να διασφαλίσει την αποτελεσματική προώθηση και την προστασία των αξιών και των αρχών του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και του συμφώνου για την Έρευνα και την Καινοτομία⁶, ιδίως της δεοντολογίας και της ακεραιότητας στην έρευνα και την καινοτομία, της ελευθερίας της επιστημονικής έρευνας, της επιστήμης για τη χάραξη πολιτικής, της ισότητας των φύλων και των ίσων ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων, της ανοικτής επιστήμης και της προώθησης ελκυστικών ερευνητικών σταδιοδρομιών και της κινητικότητας. Ειδικότερα, το πρόγραμμα θα πρέπει να διασφαλίζει την αποτελεσματική προώθηση ίσων ευκαιριών για όλους και την αποτελεσματική προώθηση της ισότητας των φύλων, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης της ισότητας των φύλων στο περιεχόμενο της E&K. Θα πρέπει να αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των αιτιών της έλλειψης ισότητας μεταξύ των φύλων. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στην εξασφάλιση της κατά το δυνατόν ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων σε ομάδες αξιολόγησης και σε άλλους συναφείς συμβουλευτικούς φορείς, όπως συμβούλια και ομάδες εμπειρογνομόνων.
- (19) Το πρόγραμμα θα πρέπει να παρέχει στήριξη σε ευρωπαϊκές ερευνητικές και τεχνολογικές υποδομές για την προώθηση της επιστημονικής και τεχνολογικής αριστείας και της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας, ευνοώντας τη συνέχεια του κύκλου έρευνας και καινοτομίας από τη βασική έως την εφαρμοσμένη έρευνα και την κοινωνική υιοθέτηση και τη διείσδυση στην αγορά.
- (20) Στο πλαίσιο του προγράμματος θα πρέπει να εφαρμόζονται συγκεκριμένα μέτρα για τη στήριξη της ανάπτυξης ικανοτήτων στις χώρες της διεύρυνσης και την ενίσχυση των συνεργατικών δεσμών σε ολόκληρη την Ένωση, με στόχο την ενίσχυση της ικανότητας έρευνας και καινοτομίας στις χώρες της διεύρυνσης και στις χώρες της μετάβασης, ώστε να διαμορφωθεί ένα πιο συνεκτικό και ολοκληρωμένο ευρωπαϊκό σύστημα E&K και να υπάρξει συμβολή στην επίτευξη του στόχου της επένδυσης τουλάχιστον του 3 % του ΑΕΠ στην έρευνα και την ανάπτυξη. Τα επιλέξιμα κράτη

---

⁶ Σύσταση (ΕΕ) 2021/2122 του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2021, σχετικά με ένα σύμφωνο για την Έρευνα και την Καινοτομία στην Ευρώπη (ΕΕ L 431 της 2.12.2021, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2122/oj>).

μέλη της περιόδου 2021-2027 θα πρέπει να χωριστούν σε δύο ομάδες για όλη τη διάρκεια του προγράμματος, με βάση τον δείκτη του πίνακα αποτελεσμάτων για την καινοτομία και τη σχετική χρηματοοικονομική απόδοση ανά μονάδα ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος (στο εξής: ΑΕΕ), με βάση τα ακόλουθα κριτήρια: i) «χώρες της μετάβασης», χώρες με δείκτη του πίνακα αποτελεσμάτων για την καινοτομία (για την περίοδο 2023-2025) άνω του 75 % του μέσου όρου της Ένωσης και με θετική σχετική οικονομική απόδοση ανά μονάδα ΑΕΕ (για την περίοδο 2021-2025) στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» ii) «χώρες της διεύρυνσης», όλα τα άλλα κράτη μέλη που είναι επιλέξιμα για την περίοδο 2021-2027.

- (21) Το πρόγραμμα, αναγνωρίζοντας το όφελος που προκύπτει από τη διεθνή συνεργασία για την αντιμετώπιση, μεταξύ άλλων, των κοινών τεχνολογικών, οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών ανησυχιών, θα πρέπει να προωθεί τη συνεργασία με τρίτες χώρες. Η διεθνής συνεργασία θα πρέπει να αποσκοπεί στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της αριστείας της Ένωσης στον τομέα της E&K, καθώς και της ικανότητάς της να προσελκύει και να διατηρεί τα καλύτερα talénta παγκοσμίως. Οι γεωπολιτικές παράμετροι, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής ασφάλειας, θα πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο της προσέγγισης και ο διαφορετικός βαθμός συνεργασίας θα πρέπει να εξετάζεται με βάση μια συνολική αξιολόγηση του οφέλους που θα μπορούσε να αποκομίσει η Ένωση για την αντιμετώπιση των προτεραιοτήτων της και των παγκόσμιων προκλήσεων, με παράλληλη διαφύλαξη των αξιών και των συμφερόντων της Ένωσης. Η σύνδεση με το σύνολο ή μέρη του προγράμματος θα πρέπει να συνεχίσει να είναι η πιο ολοκληρωμένη μορφή συνεργασίας. Για δραστηριότητες του ΕΣΚ που σχετίζονται με την άμυνα, μόνο οντότητες εγκατεστημένες σε τρίτες χώρες συνδεδεμένες με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας για αμυντικές δραστηριότητες θα πρέπει να είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση. Το πρόγραμμα μπορεί να παρέχει στήριξη σε δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα «Παγκόσμια Ευρώπη», υπό την προϋπόθεση ότι συμμορφώνονται με τους κανόνες και τους στόχους του παρόντος κανονισμού σύμφωνα με τις διατάξεις για τις συνέργειες.
- (22) Για την ενίσχυση της στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης και τη διασφάλιση μακροπρόθεσμης βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, είναι απαραίτητο να ενισχυθεί η παγκόσμια ανταγωνιστικότητά της, με παράλληλη διαφύλαξη των στρατηγικών πόρων και των συμφερόντων της, όπως περιγράφεται στη στρατηγική για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής οικονομικής ασφάλειας⁷. Με το άρθρο 136 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, όπως συμπληρώνεται από το άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) XXX [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας], προωθείται η ανταγωνιστικότητα της Ένωσης και προστατεύεται η οικονομική της ασφάλεια. Κατά την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων για τους σκοπούς του προγράμματος θα πρέπει να παρέχεται ένα κατάλληλο νομικό πλαίσιο που θα προβλέπει, όπου απαιτείται, τη θέσπιση ειδικών όρων όσον αφορά τις διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής που προωθούν την ανταγωνιστικότητα με γνώμονα την έρευνα και προστατεύουν τα συμφέροντα και τη στρατηγική αυτονομία της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων μέτρων που αποσκοπούν στον περιορισμό της συμμετοχής ή στην προστασία των αποτελεσμάτων και στη διασφάλιση της συνοχής και της συνέπειας με ειδικούς κανόνες στο πλαίσιο των σκελών του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας. Όπου απαιτείται, θα πρέπει να εφαρμόζεται προσέγγιση βάσει κινδύνου με στόχο να

⁷ Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο, «Στρατηγική για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής οικονομικής ασφάλειας» [JOIN(2023) 20 final της 20.6.2023].

διασφαλιστεί ότι οι κίνδυνοι που σχετίζονται με την έρευνα και την καινοτομία προσδιορίζονται, αξιολογούνται και αντιμετωπίζονται μέσω αναλογικών και αποτελεσματικών μέτρων⁸. Σύμφωνα με το άρθρο 136 του δημοσιονομικού κανονισμού, οι περιορισμοί όσον αφορά την επιλεξιμότητα θα πρέπει να ισχύουν για τους προμηθευτές υψηλού κινδύνου, για λόγους ασφάλειας.

- (23) Υπό το πρίσμα των αυξανόμενων κινδύνων που συνδέονται με φυσικά αίτια, των καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας, των τεχνολογικών ατυχημάτων, των εξελισσόμενων απειλών κατά της ασφάλειας και άλλων διαταραχών, είναι ουσιαστικής σημασίας να ενισχυθεί η ικανότητα της Ένωσης και των κρατών μελών όσον αφορά την πρόβλεψη, την προετοιμασία και την αντιμετώπιση κρίσεων και καταστροφών. Το πρόγραμμα θα πρέπει να στηρίζει την έρευνα που ενισχύει τη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών και των κρίσεων, τις επενδύσεις στην ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και την ανθεκτικότητα ζωτικών κοινωνικών λειτουργιών, και να οικοδομεί μια πιο ανθεκτική, ασφαλή και προετοιμασμένη Ένωση, σύμφωνα με τους στόχους της στρατηγικής για την Ένωση Ετοιμότητας.
- (24) Οι δραστηριότητες θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν τη σημασία που έχει η αντιμετώπιση της δραματικής απώλειας βιοποικιλότητας και να συμβάλλουν στη διατήρηση και την αποκατάσταση της φύσης, των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους. Η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής επιστήμης στις δραστηριότητες είναι αναγκαία για την αποφυγή πρόκλησης βλαβών στο περιβάλλον, τη διατήρηση ενός καθαρού περιβάλλοντος και την αποκατάσταση υγιών οικοσυστημάτων.
- (25) Στο πρόγραμμα αναγνωρίζεται ότι η κλιματική αλλαγή είναι μία από τις μεγαλύτερες παγκόσμιες και κοινωνικές προκλήσεις και ότι η δράση για το κλίμα αποτελεί κινητήρια δύναμη για τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα. Οι δραστηριότητες θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν τη σημασία που έχει η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της Ένωσης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Παρισιού.
- (26) Η απλούστευση όσον αφορά την υλοποίηση του προγράμματος έχει ουσιαστική σημασία για να διασφαλιστούν η προσβασιμότητα και η αποδοτικότητά του, ιδίως με τη μείωση του διοικητικού φόρτου των δικαιούχων και την ελαχιστοποίηση του κινδύνου σφαλμάτων. Για τον σκοπό αυτόν, το πρόγραμμα θα πρέπει να βασίζεται πρωτίστως στη χρηματοδότηση με κατ' αποκοπή ποσά ως την προκαθορισμένη μορφή ενωσιακής χρηματοδότησης. Μέσω της ενίσχυσης των προσπαθειών σε σύγκριση με τα προηγούμενα προγράμματα-πλαίσια για τον εξορθολογισμό των κανόνων χρηματοδότησης και την ελαχιστοποίηση των σφαλμάτων, θα πρέπει επίσης να απλουστευθεί περαιτέρω η επιστροφή των δαπανών προσωπικού με χρήση μοναδιαίων δαπανών για το προσωπικό, γεγονός που μειώνει την πολυπλοκότητα για τους συμμετέχοντες και διευκολύνει την υποβολή εκθέσεων.
- (27) Για να διευκολυνθεί η συγκεκριμένη οργανωτική δομή, η οποία παρατηρείται ιδίως στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας, θα πρέπει να είναι δυνατό να δηλωθούν ως επιλέξιμες δαπάνες οι συνεισφορές σε είδος από τρίτους. Για να δοθούν κίνητρα για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι εν λόγω συνεισφορές δεν θα πρέπει να υπολογίζονται ως έσοδα της δράσης.

⁸ Σύσταση του Συμβουλίου, της 23ης Μαΐου 2024, σχετικά με την ενίσχυση της ασφάλειας της έρευνας (C/2024/3510).

- (28) Προκειμένου να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της Ένωσης και να μεγιστοποιηθούν η υιοθέτηση και η εφαρμογή των αποτελεσμάτων εν γένει, οι δικαιούχοι που είναι κύριοι των αποτελεσμάτων θα πρέπει να διαχειρίζονται τα αποτελέσματά τους σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που θεσπίζονται βάσει του παρόντος κανονισμού όσον αφορά την αξιοποίηση και τη διάδοση. Οι εν λόγω υποχρεώσεις μπορούν να προσαρμόζονται στο πρόγραμμα εργασίας, στους όρους της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων ή στη συμφωνία επιχορήγησης, κατά περίπτωση, με βάση παραμέτρους πολιτικής, μεταξύ άλλων όσον αφορά την οικονομική ασφάλεια, αλλά θα πρέπει να περιλαμβάνουν απαιτήσεις για την προστασία, την παροχή πρόσβασης, την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων και τη δημοσιοποίησή τους, εφόσον είναι σκόπιμο και δικαιολογημένο, μεταξύ άλλων μέσω πρακτικών ανοικτής επιστήμης. Για να διευκολυνθεί και να επιταχυνθεί η διαδικασία αξιοποίησης, θα πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή μέσα και εργαλεία στήριξης σύμφωνα με τη στρατηγική αξιοποίησης της Επιτροπής, όπως αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας, καθώς και κάθε τέτοιου είδους στήριξη και υπηρεσίες που προβλέπονται στο κεφάλαιο III αυτού.
- (29) Απαιτούνται μέτρα στήριξης για την ενίσχυση και τη βελτίωση της σύνδεσης των οικοσυστημάτων καινοτομίας. Τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει να στηρίζουν τους οργανισμούς και τους φορείς καινοτομίας με στόχο τη δημιουργία ανταγωνιστικών, ισχυρών και συνδεδεμένων οικοσυστημάτων καινοτομίας και τη βελτίωση των συνθηκών πλαισίου μέσω της συνεργασίας και της ανταλλαγής γνώσεων. Θα πρέπει να συμβάλουν στη σύνδεση των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών οικοσυστημάτων με την άρση των φραγμών στην ενιαία αγορά, όπως είναι ο κατακερματισμός της αγοράς, η περιορισμένη πρόσβαση σε κεφάλαια και οι κατακερματισμένες εθνικές κεφαλαιαγορές, η αργή υιοθέτηση της καινοτομίας και η ανεπαρκής αξιοποίηση των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας.
- (30) Οι δράσεις που στηρίζονται βάσει του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να επιταχύνουν ή να ενισχύουν τις επενδύσεις, αντιμετωπίζοντας αδυναμίες της αγοράς ή μη βέλτιστες επενδυτικές συνθήκες κατά τρόπο αναλογικό, αποφεύγοντας την αλληλεπικάλυψη ή την εκτόπιση, παρέχοντας κίνητρα για ιδιωτική χρηματοδότηση και διασφαλίζοντας ενωσιακή προστιθέμενη αξία. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής των άρθρων 107 και 108 της ΣΛΕΕ στους εθνικούς πόρους, με τον τρόπο αυτό θα πρέπει επίσης να εξασφαλιστεί η συνέπεια μεταξύ των δράσεων στο πλαίσιο του προγράμματος και των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, με αποτέλεσμα να αποφεύγονται αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά.
- (31) Ο παρών κανονισμός καθορίζει ενδεικτικό χρηματοδοτικό κονδύλιο για το πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2028-2034.
- (32) Στο πρόγραμμα εφαρμόζεται ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509⁹. Ορίζει τους κανόνες για την κατάρτιση και την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων σχετικά με τις επιχορηγήσεις, τα βραβεία, τις μη χρηματοοικονομικές δωρεές, τις προμήθειες, την έμμεση διαχείριση, τη χρηματοδοτική συνδρομή, τα χρηματοδοτικά μέσα και τις δημοσιονομικές εγγυήσεις.

⁹ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2024, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (ΕΕ L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (33) Για τη διασφάλιση της συνέπειας, οι δημοσιονομικές εγγυήσεις και τα χρηματοδοτικά μέσα, μεταξύ άλλων όταν συνδυάζονται με μη επιστρεπτέα στήριξη στο πλαίσιο συνδυαστικών πράξεων, βάσει του παρόντος προγράμματος θα πρέπει να εκτελούνται σύμφωνα με τον τίτλο X του δημοσιονομικού κανονισμού και τις τεχνικές ρυθμίσεις, τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από την Επιτροπή για τους σκοπούς της εφαρμογής του.
- (34) Όταν η ενωσιακή στήριξη στο πλαίσιο του προγράμματος πρόκειται να παρασχεθεί με τη μορφή δημοσιονομικής εγγύησης ή χρηματοδοτικού μέσου, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες συνδυάζεται με μη επιστρεπτέα στήριξη σε συνδυαστική πράξη, εξαιρούμενων των χρηματοδοτικών μέσων στο πλαίσιο του ΕΣΚ, η στήριξη αυτή θα πρέπει να παρέχεται αποκλειστικά μέσω του μέσου InvestEU του ΕΤΑ σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες του μέσου InvestEU του ΕΤΑ.
- (35) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁰, τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου¹¹, τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου¹² και τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου¹³, τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης πρέπει να προστατεύονται μέσω αναλογικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων της πρόληψης, του εντοπισμού, της διόρθωσης και της διερεύνησης παρατυπιών και περιπτώσεων απάτης, της ανάκτησης των απολεσθέντων, αχρεωστήτως καταβληθέντων ή μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων και, όταν χρειάζεται, της επιβολής διοικητικών κυρώσεων. Ειδικότερα, σύμφωνα με τους κανονισμούς (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 και (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (στο εξής: OLAF) μπορεί να διενεργεί έρευνες, συμπεριλαμβανομένων επιτόπιων ελέγχων και εξακριβώσεων, με σκοπό να διαπιστωθεί αν υπάρχει απάτη, διαφθορά ή άλλη παράνομη δραστηριότητα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία είναι αρμόδια να διερευνά και να ασκεί δίωξη σε περιπτώσεις απάτης και άλλων αξιόποινων πράξεων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, όπως προβλέπεται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁴. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, πρόσωπα ή οντότητες που είναι αποδέκτες κονδυλίων της Ένωσης πρέπει να συνεργάζονται πλήρως για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, να παρέχουν τα αναγκαία δικαιώματα και την πρόσβαση που απαιτείται στην Επιτροπή, στην OLAF, στο

¹⁰ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

¹¹ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.1995, σ. 1).

¹² Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτόπιως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ L 292 της 15.11.1996, σ. 2).

¹³ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ΕΕ L 283 της 31.10.2017, σ. 1).

¹⁴ Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29).

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και, κατά περίπτωση, στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και να διασφαλίζουν ότι τυχόν τρίτοι που συμμετέχουν στην εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης εκχωρούν ισοδύναμα δικαιώματα.

- (36) Το πρόγραμμα πρόκειται να υλοποιηθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) [XXX] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [κανονισμός για τις επιδόσεις], ο οποίος θεσπίζει τους κανόνες για την παρακολούθηση των δαπανών και το πλαίσιο επιδόσεων για τον προϋπολογισμό, μεταξύ άλλων τους κανόνες για τη διασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής των αρχών της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» και της ισότητας των φύλων που αναφέρονται στο άρθρο 33 παράγραφος 2 στοιχεία δ) και στ), καθώς και τις διατάξεις σχετικά με την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία που αποτυπώνονται στα σημεία 17.3, 20.4 και 21.1 του παραρτήματος I αντίστοιχα του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας που προβλέπονται στα παραρτήματα I και III της οδηγίας (ΕΕ) 2019/882, τους κανόνες για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις των προγραμμάτων και των δραστηριοτήτων της Ένωσης, τους κανόνες για τη δημιουργία πύλης ενωσιακής χρηματοδότησης, τους κανόνες για την αξιολόγηση των προγραμμάτων, καθώς και άλλες οριζόντιες διατάξεις που εφαρμόζονται σε όλα τα προγράμματα της Ένωσης, όπως εκείνες που αφορούν την ενημέρωση, την επικοινωνία και την προβολή.
- (37) Σύμφωνα με το άρθρο 85 παράγραφος 1 της απόφασης (ΕΕ) 2021/1764 του Συμβουλίου¹⁵, τα πρόσωπα και οι οντότητες που είναι εγκατεστημένα σε υπερπόντιες χώρες και εδάφη είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση, με την επιφύλαξη των κανόνων και των στόχων του προγράμματος και των ενδεχόμενων συμφωνιών που ισχύουν στο κράτος μέλος με το οποίο είναι συνδεδεμένη η υπερπόντια χώρα ή το έδαφος.
- (38) Το πρόγραμμα αντικαθιστά το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/695. Συνεπώς, ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/695 θα πρέπει να καταργηθεί.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Τίτλος I — Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας

Κεφάλαιο I

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Με τον παρόντα κανονισμό θεσπίζεται το πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» (στο εξής: πρόγραμμα) για την περίοδο του

¹⁵ Απόφαση (ΕΕ) 2021/1764 του Συμβουλίου, της 5ης Οκτωβρίου 2021, για τη σύνδεση των Υπερπόντιων Χωρών και Εδαφών με την Ευρωπαϊκή Ένωση, συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφενός, και της Γροιλανδίας και του Βασιλείου της Δανίας, αφετέρου (Απόφαση για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας) (ΕΕ L 355 της 7.10.2021, σ. 6).

πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (στο εξής: ΠΔΠ) 2028-2034, καθορίζονται οι κανόνες συμμετοχής σχετικά με έμμεσες δράσεις του προγράμματος και διάδοσης αυτών και προσδιορίζεται το πλαίσιο που διέπει την ενωσιακή στήριξη για δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας για την ίδια περίοδο. Καθορίζονται επίσης οι στόχοι του προγράμματος και ο προϋπολογισμός του για την εν λόγω περίοδο, οι μορφές ενωσιακής χρηματοδότησης και οι κανόνες για την παροχή της χρηματοδότησης αυτής.

2. Το πρόγραμμα υλοποιείται με:
  - α) το ειδικό πρόγραμμα που θεσπίζεται με την απόφαση XX του Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένων των συνεργατικών ερευνητικών δραστηριοτήτων των σκελών πολιτικής, σύμφωνα με τον κανονισμό για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας.
  - β) το ειδικό πρόγραμμα για την έρευνα στον τομέα της άμυνας που θεσπίζεται με τον κανονισμό (ΕΕ) [XXX] [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας].
3. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στο ειδικό πρόγραμμα για την έρευνα στον τομέα της άμυνας που αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο β). Οι δραστηριότητες που πρόκειται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο του εν λόγω ειδικού προγράμματος και οι οποίες καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) [XXX] [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας] αποσκοπούν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της αποδοτικότητας και της ικανότητας καινοτομίας της ευρωπαϊκής τεχνολογικής και βιομηχανικής βάσης στον τομέα της άμυνας.
4. Οι όροι «Ορίζων Ευρώπη», «το πρόγραμμα» και «το ειδικό πρόγραμμα» που χρησιμοποιούνται στον παρόντα κανονισμό αναφέρονται μόνο σε θέματα σχετικά με το ειδικό πρόγραμμα που αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο α), εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «ερευνητικές υποδομές»: εγκαταστάσεις που παρέχουν πόρους και υπηρεσίες για τη διενέργεια έρευνας και την προώθηση της καινοτομίας στο αντίστοιχο πεδίο τους·
- 2) «τεχνολογικές υποδομές»: οι εγκαταστάσεις, ο εξοπλισμός, οι δυνατότητες και οι πόροι που απαιτούνται για την ανάπτυξη, τη δοκιμή, την αναβάθμιση και την επικύρωση τεχνολογίας —από προανταγωνιστικές υπηρεσίες εφαρμοσμένης έρευνας έως την επίδειξη και την επικύρωση·
- 3) «τραπεζικά μη ελκυστική»: η νομική οντότητα δεν είναι ακόμη σε θέση να προσελκύσει επαρκείς επενδύσεις για την πλήρη υλοποίηση του επιχειρηματικού της σχεδίου και να είναι ανταγωνιστική σε διεθνές επίπεδο·
- 4) «μεικτή χρηματοδότηση»: χρηματοδοτική στήριξη που παρέχει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας (στο εξής: ΕΣΚ) η οποία συνίσταται σε συνδυασμό επιχορήγησης και επένδυσης·
- 5) «υπερπροηγμένη τεχνολογία»: καινοτομία που έχει τη δυνατότητα να προσφέρει μετασχηματιστικές λύσεις και βασίζεται σε εξελίξεις αιχμής στους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας και της μηχανοτεχνίας·

- 6) «ευρωπαϊκή σύμπραξη»: πρωτοβουλία στην οποία η Ένωση και εταίροι από τον ιδιωτικό και/ή τον δημόσιο τομέα δεσμεύονται να υποστηρίζουν από κοινού την ανάπτυξη, την υλοποίηση και την αξιολόγηση προγράμματος δραστηριοτήτων, ενώ οι δαπάνες επιμερίζονται μεταξύ όλων των εταίρων·
- 7) «ανοικτή πρόσβαση»: παροχή δωρεάν διαδικτυακής πρόσβασης σε αποτελέσματα στον τελικό χρήστη·
- 8) «ανοικτή επιστήμη»: προσέγγιση της επιστημονικής διαδικασίας που περιλαμβάνει την έγκαιρη και ανοικτή ανταλλαγή σε θέματα έρευνας, ανοικτή πρόσβαση σε αποτελέσματα και υπεύθυνη διαχείρισή τους, μέτρα αναπαραγωγιμότητας και συμμετοχή των πολιτών και των τελικών χρηστών στην έρευνα και την καινοτομία·
- 9) «σύναψη προεμπορικών συμβάσεων»: σύναψη δημόσιων ή ιδιωτικών συμβάσεων προμήθειας υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης που περιλαμβάνουν καταμερισμό κινδύνων-οφελών υπό όρους αγοράς και ανταγωνιστική ανάπτυξη κατά φάσεις, όταν υφίσταται σαφής διαχωρισμός μεταξύ παρεχόμενων υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης και διάθεσης εμπορικών ποσοτήτων τελικών προϊόντων·
- 10) «προμήθεια καινοτόμων λύσεων»: σύναψη δημόσιων ή ιδιωτικών συμβάσεων κατά τις οποίες οι αγοραστές ενεργούν ως εναρκτήριοι πελάτες για καινοτόμα αγαθά ή υπηρεσίες που δεν είναι ακόμη διαθέσιμα εμπορικώς σε ευρεία κλίμακα και μπορεί να περιλαμβάνουν δοκιμές συμμόρφωσης·
- 11) «προϋπάρχοντα στοιχεία»: κάθε δεδομένο, γνώση ή τεχνογνωσία κάθε μορφής ή είδους, υλικού ή άυλου χαρακτήρα, καθώς και κάθε δικαίωμα, όπως τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, που κατεχόταν πριν από την προσχώρηση σε δεδομένη δράση·
- 12) «αξιοποίηση»: η χρησιμοποίηση αποτελεσμάτων στο πλαίσιο περαιτέρω δραστηριοτήτων, διαφορετικών από εκείνες που καλύπτονται από τη συγκεκριμένη δράση, συμπεριλαμβανομένης της εμπορικής ανάπτυξης·
- 13) «διεθνής οργανισμός ευρωπαϊκής έρευνας»: διεθνής οργανισμός του οποίου τα μέλη είναι κατά πλειονότητα κράτη μέλη ή συνδεδεμένες χώρες, ο οποίος έχει ως κύριο σκοπό την προώθηση της επιστημονικής και τεχνολογικής συνεργασίας στην Ευρώπη·
- 14) «νομική οντότητα κερδοσκοπικού χαρακτήρα»: νομική οντότητα η οποία εκ νομικής μορφής είναι κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή έχει στόχο βάσει νόμου ή κανονιστικής ρύθμισης να διανέμει κέρδη στους μετόχους της ή σε μεμονωμένα μέλη·
- 15) «μικρή ή μεσαίου μεγέθους επιχείρηση» ή «ΜΜΕ»: πολύ μικρή, μικρή ή μεσαία επιχείρηση, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 του παραρτήματος της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής¹⁶·
- 16) «μικρή επιχείρηση μεσαίας κεφαλαιοποίησης»: η μικρή επιχείρηση μεσαίας κεφαλαιοποίησης όπως ορίζεται στο σημείο 2 του παραρτήματος της σύστασης (ΕΕ) 2025/1099 της Επιτροπής¹⁷·
- 17) «αποτελέσματα»: κάθε υλική ή άυλη εκροή δεδομένης δράσης, για παράδειγμα δεδομένα, γνώσεις ή τεχνογνωσία, ανεξαρτήτως μορφής ή φύσης και είτε μπορεί να

¹⁶ Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36).

¹⁷ Σύσταση (ΕΕ) 2025/1099 της Επιτροπής, της 21ης Μαΐου 2025, σχετικά με τον ορισμό των μικρών επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης (mid-cap) (ΕΕ L της 28.5.2025, σ. 1).

προστατευτεί είτε όχι, καθώς και κάθε συνδεδεμένο με αυτή δικαίωμα, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας·

- 18) «δράση έρευνας αιχμής του ΕΣΕ»: ερευνητική δράση υπό την καθοδήγηση κύριου ερευνητή, συμπεριλαμβανομένης της εξακρίβωσης από το ΕΣΕ της δυνατότητας υλοποίησης, η οποία φιλοξενείται από μεμονωμένους ή πολλαπλούς δικαιούχους που λαμβάνουν χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ)·
- 19) «δράση έρευνας και κατάρτισης»: δράση με στόχο τη βελτίωση των δεξιοτήτων, των γνώσεων και των προοπτικών σταδιοδρομίας των ερευνητών, με προώθηση της κινητικότητας μεταξύ χωρών, τομέων ή επιστημονικών κλάδων·
- 20) «δράση συντονισμού και στήριξης»: δράση που συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος, εξαιρουμένων των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας (E&K), εκτός εάν διεξάγονται στο πλαίσιο της συνιστώσας «Διεύρυνση της συμμετοχής και διάδοση της αριστείας» του μέρους IV «Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας» και εκ των κάτω προς τα άνω συντονισμός χωρίς συγχρηματοδότηση ερευνητικών δραστηριοτήτων από την Ένωση, ο οποίος καθιστά δυνατή τη συνεργασία μεταξύ νομικών οντοτήτων από τα κράτη μέλη και τις συνδεδεμένες χώρες για την ενίσχυση του EXE·
- 21) «έμμεσες δράσεις»: δραστηριότητες στους τομείς της E&K στις οποίες η Ένωση παρέχει χρηματοδοτική στήριξη και οι οποίες αναλαμβάνονται από συμμετέχοντες·
- 22) «άμεσες δράσεις»: δραστηριότητες στους τομείς της E&K που αναλαμβάνει η Επιτροπή μέσω του JRC·
- 23) «οικοσύστημα καινοτομίας»: οικοσύστημα στους κόλπους του οποίου συγκεντρώνονται σε επίπεδο Ένωσης οργανισμοί με λειτουργικό στόχο να καταστεί δυνατή η τεχνολογική ανάπτυξη και η καινοτομία, το οποίο περιλαμβάνει σχέσεις μεταξύ υλικών πόρων (όπως κονδύλια, εξοπλισμός και εγκαταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων ερευνητικών και τεχνολογικών υποδομών), θεσμικών φορέων (όπως ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και υπηρεσίες στήριξης, οργανισμοί έρευνας και τεχνολογίας, επιχειρήσεις, επενδυτές —συμπεριλαμβανομένων επενδυτών κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου— και ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί) και εθνικών, περιφερειακών και τοπικών φορέων χάραξης πολιτικής και χρηματοδότησης.
- 24) «τρίγωνο της γνώσης»: η συγκρότηση δικτύων μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ερευνητικών οργανισμών και επιχειρήσεων με στόχο τη δημιουργία οικοσυστημάτων καινοτομίας που θα καλύπτουν τη δημιουργία διαύλου καινοτομίας από την έναρξη εφαρμογής της καινοτομίας και την επιχειρηματική εκπαίδευση έως την ίδρυση νεοφυών επιχειρήσεων και την ανάπτυξη επεκτεινόμενων επιχειρήσεων.

Άρθρο 3

Στόχοι του προγράμματος

1. Σύμφωνα με τους γενικούς και τους ειδικούς στόχους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας, το πρόγραμμα ενισχύει την ανταγωνιστικότητα και την επιστημονική και τεχνολογική βάση της ΕΕ και αντιμετωπίζει τις παγκόσμιες προκλήσεις με βάση την άριστη έρευνα και καινοτομία.
2. Το πρόγραμμα έχει τους ακόλουθους ειδικούς στόχους:

- Δημιουργία υψηλής ποιότητας γνώσεων, δεξιοτήτων και ελκυστικών σταδιοδρομιών για τους ερευνητές και υποστήριξη της υλοποίησης του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE).
- Αύξηση της συνεργατικής έρευνας, της ανταλλαγής γνώσεων και της αξιοποίησης σε ενωσιακό και σε διεθνές επίπεδο.
- Ευθυγράμμιση των ενωσιακών, εθνικών και περιφερειακών προτεραιοτήτων για τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού οικοσυστήματος έρευνας και καινοτομίας.
- Μείωση των εθνικών και περιφερειακών ανισοτήτων όσον αφορά την ικανότητα έρευνας και καινοτομίας, τις δεξιότητες και τα ταλέντα για την ενίσχυση των οικοσυστημάτων καινοτομίας.
- Βελτίωση της θέσης της Ένωσης στον τομέα της καινοτομίας, με ιδιαίτερη έμφαση στις στρατηγικές τεχνολογίες και στην ανατρεπτική καινοτομία, διευκόλυνση της διάδοσης καινοτόμων λύσεων μέσω δραστηριοτήτων τυποποίησης για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας και την αντιμετώπιση βασικών κοινωνικών προκλήσεων.
- Ελαχιστοποίηση των κινδύνων και κινητοποίηση περισσότερης ιδιωτικής χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας, ειδικότερα για τη στήριξη του τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας και την επέκταση καινοτόμων νεοφυών επιχειρήσεων και ΜΜΕ.
- Συνεισφορά στην αύξηση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία στα κράτη μέλη, ώστε να συμβάλει με τον τρόπο αυτό στην επίτευξη του στόχου συνολικών δαπανών στην έρευνα και την ανάπτυξη που θα αντιστοιχούν στο 3 % τουλάχιστον του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) της Ένωσης.

Άρθρο 4

Διάρθρωση του προγράμματος

3. Για τους σκοπούς του ειδικού προγράμματος που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2, το πρόγραμμα διαρθρώνεται ως ακολούθως σε μέρη, τα οποία συμβάλλουν στην επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3 και στα σκέλη πολιτικής του κανονισμού (ΕΕ) XXX [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας]:
- α) Μέρος I «Επιστήμη αριστείας», με τις ακόλουθες συνιστώσες, ιδίως:
    - i) το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (στο εξής: ΕΣΕ)·
    - ii) δράσεις «Marie Skłodowska-Curie» (στο εξής: MSCA)·
    - iii) επιστήμη για τη χάραξη πολιτικών της Ένωσης: μη πυρηνικές άμεσες δράσεις του Κοινού Κέντρου Ερευνών.
  - β) Μέρος II «Ανταγωνιστικότητα και κοινωνία», με τις ακόλουθες συνιστώσες, ιδίως:
    - i) «Ανταγωνιστικότητα», συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας για τη στήριξη πολιτικών στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας, όπως:

- 1) συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του κεφαλαίου IV «Καθαρή μετάβαση και απανθρακοποίηση της βιομηχανίας» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας·
  - 2) συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του κεφαλαίου V «Υγεία, βιοτεχνολογία, γεωργία και βιοοικονομία» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας·
  - 3) συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του κεφαλαίου VI «Ψηφιακή υπεροχή» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας·
  - 4) συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του κεφαλαίου VII «Ανθεκτικότητα και ασφάλεια, αμυντική βιομηχανία και διάστημα» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας.
- ii) «Κοινωνία», συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας, όπως:
- 1) παγκόσμιες κοινωνικές προκλήσεις·
  - 2) αποστολές της ΕΕ·
  - 3) μηχανισμός για το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους.
- γ) Μέρος III «Καινοτομία», με τις ακόλουθες συνιστώσες, ιδίως:
- i) το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας (στο εξής: ΕΣΚ)·
  - ii) οικοσυστήματα καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων για την προώθηση της ολοκλήρωσης του τριγώνου της γνώσης —τριτοβάθμια εκπαίδευση, έρευνα και καινοτομία, επιχειρήσεις— σε ολόκληρη την Ένωση.
- δ) Μέρος IV «Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας», με τις ακόλουθες συνιστώσες, ιδίως:
- i) τη μεταρρύθμιση και τη βελτίωση του ευρωπαϊκού συστήματος E&K·
  - ii) τις ερευνητικές και τεχνολογικές υποδομές·
  - iii) τη διεύρυνση της συμμετοχής και τη διάδοση της αριστείας.

Άρθρο 5

Οριζόντιες αρχές

Το πρόγραμμα:

- α) Διασφαλίζει την εφαρμογή διεπιστημονικής προσέγγισης, κατά περίπτωση, και προβλέπει την ενσωμάτωση των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών σε όλες τις συνιστώσες του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων ειδικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για θέματα που σχετίζονται με τις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες.
- β) Προωθεί τις επιστημονικές γνώσεις και συμβάλλει στη δημιουργία τεκμηριωμένων, αποτελεσματικών και ευέλικτων δημόσιων πολιτικών σε ολόκληρη την Ένωση και πέραν αυτής. Το πρόγραμμα προωθεί ενεργά τη χρησιμοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας που χρηματοδοτείται με δημόσια κεφάλαια και των επιστημονικών

στοιχείων στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής σε όλα τα επίπεδα, ενισχύοντας τη σύνδεση μεταξύ έρευνας, καινοτομίας και ανάπτυξης τεκμηριωμένων δημόσιων πολιτικών. Εν προκειμένω, περιλαμβάνονται η ενθάρρυνση συνεργατικών μηχανισμών, πρωτοβουλιών E&K και διεπαφών επιστήμης-πολιτικής που συνδέουν τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής με την επιστημονική κοινότητα, καθώς και η διευκόλυνση της χρησιμοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών νομοθετικών και κανονιστικών πλαισίων σε όλα τα επίπεδα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διασφάλιση ότι οι επιστημονικές γνώσεις είναι προσβάσιμες και χρήσιμες για τους υπευθύνους λήψης αποφάσεων και τους πολίτες, με την αξιοποίηση μέσω για την αποτελεσματική χρησιμοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας, των ενημερωτικών σημειωμάτων πολιτικής και των συστάσεων.

- γ) Ενθαρρύνει τις πρακτικές ανοικτής επιστήμης, μεταξύ άλλων διασφαλίζοντας την ανοικτή πρόσβαση, αφενός, σε επιστημονικές δημοσιεύσεις που έχουν αξιολογηθεί από ομοτίμους όσον αφορά τα αποτελέσματα και, αφετέρου, σε ερευνητικά δεδομένα και άλλα αποτελέσματα σύμφωνα με την αρχή «ανοικτή στο μέτρο του δυνατού, κλειστή στο μέτρο του αναγκαίου».

Άρθρο 6

Προϋπολογισμός

4. Το ενδεικτικό χρηματοδοτικό κονδύλιο του προγράμματος για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2028 έως την 31η Δεκεμβρίου 2034 ανέρχεται σε 175 002 000 000 EUR σε τρέχουσες τιμές.
5. Η ενδεικτική κατανομή του ποσού που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου για το ειδικό πρόγραμμα του άρθρου 1 παράγραφος 2 στοιχείο α) έχει ως εξής:
  - α) 44 079 000 000 EUR για το μέρος I «Επιστήμη αριστείας», εκ των οποίων 2 600 000 000 EUR για τις μη πυρηνικές άμεσες δράσεις του Κοινού Κέντρου Ερευνών (JRC).
  - β) 75 876 000 000 EUR για το μέρος II «Ανταγωνιστικότητα και κοινωνία», εκ των οποίων:
    - ι. 68 270 000 000 EUR για την «Ανταγωνιστικότητα», εκ των οποίων:
      - 25 331 000 000 EUR για συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του κεφαλαίου IV «Καθαρή μετάβαση και απανθρακοποίηση της βιομηχανίας» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας;
      - 19 650 000 000 EUR για συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του κεφαλαίου V «Υγεία, βιοτεχνολογία, γεωργία και βιοοικονομία» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας;
      - 16 854 000 000 EUR για συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του κεφαλαίου VII «Ψηφιακή υπεροχή» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας;

6 435 000 000 EUR για συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του κεφαλαίου VII «Ανθεκτικότητα και ασφάλεια, αμυντική βιομηχανία και διάστημα» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας.

ii. 7 606 000 000 EUR για την «Κοινωνία».

γ) 38 785 000 000 EUR για το μέρος III «Καινοτομία».

δ) 16 262 000 000 EUR για το μέρος IV «Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας», εκ των οποίων 5 387 000 000 EUR για τη διεύρυνση της συμμετοχής και τη διάδοση της αριστείας.

1. Το ποσό που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου και τα ποσά των πρόσθετων πόρων που αναφέρονται στο άρθρο 7 μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την παροχή τεχνικής και διοικητικής βοήθειας με σκοπό την υλοποίηση του προγράμματος, όπως για δραστηριότητες προετοιμασίας, παρακολούθησης, λογιστικών και άλλων ελέγχων και αξιολόγησης, συστήματα και πλατφόρμες τεχνολογίας πληροφοριών, δραστηριότητες ενημέρωσης και επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της εσωτερικής επικοινωνίας σχετικά με τις πολιτικές προτεραιότητες της Ένωσης, καθώς και για την παροχή κάθε άλλης τεχνικής και διοικητικής βοήθειας ή για δαπάνες σχετικές με το προσωπικό με τις οποίες επιβαρύνεται η Επιτροπή για τη διαχείριση του προγράμματος.
2. Εάν κριθεί αναγκαίο, προκειμένου να καταστεί εφικτή η διαχείριση των δράσεων που δεν θα έχουν ολοκληρωθεί έως την 31η Δεκεμβρίου 2034, μπορούν να εγγραφούν στον προϋπολογισμό της Ένωσης πιστώσεις για την περίοδο μετά το 2034 ώστε να καλυφθούν οι αναγκαίες δαπάνες και να καταστεί δυνατή η διαχείριση δράσεων που δεν θα έχουν ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του προγράμματος.
3. Οι δημοσιονομικές δεσμεύσεις για δράσεις διάρκειας άνω του ενός οικονομικού έτους είναι δυνατόν να κατανέμονται σε ετήσιες δόσεις επί σειρά ετών.

Άρθρο 7

Πρόσθετοι πόροι

1. Τα κράτη μέλη, τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμοί της Ένωσης, οι τρίτες χώρες, οι διεθνείς οργανισμοί, τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή άλλα τρίτα μέρη μπορούν να καταβάλλουν πρόσθετες χρηματοδοτικές ή μη χρηματοδοτικές συνεισφορές στο πρόγραμμα. Οι πρόσθετες χρηματοδοτικές συνεισφορές συνιστούν εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό κατά την έννοια του άρθρου 21 παράγραφος 2 στοιχεία α), δ) ή ε) ή του άρθρου 21 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509.
2. Οι πόροι που διατίθενται στα κράτη μέλη υπό καθεστώς επιμερισμένης διαχείρισης μπορούν, κατόπιν αιτήματος των κρατών μελών, να διατεθούν στο πρόγραμμα. Οι εν λόγω πόροι εκτελούνται άμεσα ή έμμεσα από την Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α) ή γ) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Προστίθενται στο ποσό που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού. Οι πόροι αυτοί χρησιμοποιούνται προς όφελος του οικείου κράτους μέλους. Όταν η Επιτροπή δεν έχει αναλάβει νομική δέσμευση στο πλαίσιο άμεσης ή έμμεσης διαχείρισης για πρόσθετα ποσά που διατίθενται κατ' αυτόν τον τρόπο στο πρόγραμμα, τα αντίστοιχα μη δεσμευμένα ποσά μπορούν, κατόπιν αιτήματος του

οικείου κράτους μέλους, να μεταφερθούν και πάλι σε ένα ή περισσότερα αντίστοιχα προγράμματα-πηγή ή στα διάδοχά τους προγράμματα.

Άρθρο 8

Εναλλακτική, συνδυασμένη και σωρευτική χρηματοδότηση

1. Το πρόγραμμα υλοποιείται σε συνέργεια με άλλα προγράμματα της Ένωσης. Μια δράση που έχει λάβει συνεισφορά της Ένωσης από άλλο πρόγραμμα μπορεί επίσης να λάβει συνεισφορά στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος. Οι κανόνες του σχετικού προγράμματος της Ένωσης εφαρμόζονται στην αντίστοιχη συνεισφορά ή μπορεί να εφαρμοστεί ενιαίο σύνολο κανόνων σε όλες τις συνεισφορές και να συναφθεί ενιαία νομική δέσμευση. Εάν η συνεισφορά της Ένωσης βασίζεται σε επιλέξιμες δαπάνες, η σωρευτική στήριξη από τον προϋπολογισμό της Ένωσης δεν υπερβαίνει τις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες της δράσης και μπορεί να υπολογίζεται κατ' αναλογία σύμφωνα με τα έγγραφα που καθορίζουν τους όρους στήριξης.
2. Οι διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής στο πλαίσιο του προγράμματος μπορούν να διεξάγονται από κοινού υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση με κράτη μέλη, θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης, τρίτες χώρες, διεθνείς οργανισμούς, διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή άλλα τρίτα μέρη, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Οι διαδικασίες αυτές υπόκεινται σε ενιαίο σύνολο κανόνων και έχουν ως αποτέλεσμα τη σύναψη ενιαίων νομικών δεσμεύσεων. Για τον σκοπό αυτόν, οι εταίροι της διαδικασίας από κοινού ανάθεσης/χορήγησης/απονομής μπορούν να διαθέσουν πόρους στο πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 7 του παρόντος κανονισμού, ή να επιφορτιστούν με την εκτέλεση της εν λόγω διαδικασίας, κατά περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Στις διαδικασίες από κοινού ανάθεσης/χορήγησης/απονομής, εκπρόσωποι των εταίρων στην εν λόγω διαδικασία μπορούν επίσης να είναι μέλη της επιτροπής αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 153 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509.
3. Στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος, πέραν των προϋποθέσεων που καθορίζονται στο άρθρο 8 παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού (ΕΕ) XXX [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας], σφραγίδα ανταγωνιστικότητας απονέμεται μόνο σε δράσεις υψηλής ποιότητας που δεν έχουν χρηματοδοτηθεί από το πρόγραμμα λόγω δημοσιονομικών περιορισμών.
4. Τα κράτη μέλη μπορούν να χρηματοδοτούν δράσεις στις οποίες έχει απονεμηθεί σφραγίδα ανταγωνιστικότητας.

Άρθρο 9

Τρίτες χώρες συνδεδεμένες με το πρόγραμμα

1. Το ΕΤΑ μπορεί να είναι ανοικτό στη συμμετοχή των ακόλουθων τρίτων χωρών, μέσω πλήρους ή μερικής σύνδεσης, σύμφωνα με τους στόχους που καθορίζονται στο άρθρο 3 και σύμφωνα με τις σχετικές διεθνείς συμφωνίες ή τυχόν αποφάσεις που εκδίδονται στο πλαίσιο των εν λόγω συμφωνιών και εφαρμόζονται:

- α) στα μέλη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών που είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, καθώς και στα πολύ μικρά ευρωπαϊκά κράτη·
  - β) στις προσχωρούσες χώρες, τις υποψήφιες χώρες και τα δυνάμει υποψήφια μέλη·
  - γ) στις χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας·
  - δ) σε άλλες τρίτες χώρες.
2. Οι συμφωνίες σύνδεσης για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα:
- α) διασφαλίζουν δίκαιη ισορροπία όσον αφορά τις συνεισφορές και τα οφέλη της τρίτης χώρας που συμμετέχει στο πρόγραμμα·
  - β) καθορίζουν τους όρους συμμετοχής στο πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένου του υπολογισμού των χρηματοδοτικών συνεισφορών —οι οποίες συνίστανται σε επιχειρησιακή συνεισφορά και τέλος συμμετοχής— στο ΕΤΑ και στις γενικές διοικητικές δαπάνες του·
  - γ) δεν παρέχουν στην τρίτη χώρα καμία εξουσία λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος·
  - δ) εγγυώνται τα δικαιώματα της Ένωσης για τη διασφάλιση χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και την προστασία των οικονομικών της συμφερόντων·
  - ε) κατά περίπτωση, διασφαλίζουν την προστασία των συμφερόντων ασφάλειας και δημόσιας τάξης της Ένωσης.
3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 2 του στοιχείου δ), η τρίτη χώρα παρέχει τα αναγκαία δικαιώματα και την πρόσβαση που απαιτείται βάσει των κανονισμών (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 και (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 και εγγυάται ότι οι αποφάσεις αναγκαστικής εκτέλεσης που επιβάλλουν χρηματική υποχρέωση βάσει του άρθρου 299 της ΣΛΕΕ, καθώς και οι αποφάσεις και οι διατάξεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι εκτελεστές.
4. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 στοιχείο δ), η σύνδεση ή η μερική σύνδεση άλλων τρίτων χωρών είναι δυνατή μόνον εάν πληρούνται όλα τα ακόλουθα κριτήρια:
- α) διαθέτουν ικανοποιητικές ικανότητες στην επιστήμη, την τεχνολογία και την καινοτομία·
  - β) είναι προσηλωμένες σε μια οικονομία ανοιχτής αγοράς που βασίζεται σε κανόνες, συμπεριλαμβανομένων της δίκαιης και ισότιμης μεταχείρισης των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και πλαισιώνεται από δημοκρατικούς θεσμούς·
  - γ) προωθούν ενεργά πολιτικές για τη βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας των πολιτών.
5. Όσον αφορά το εύρος της σύνδεσης κάθε τρίτης χώρας με το πρόγραμμα, λαμβάνονται υπόψη ανάλυση των κινδύνων, ιδίως εκείνων που ενδέχεται να επηρεάσουν τη δημόσια τάξη και ασφάλεια της Ένωσης στους σχετικούς τομείς πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής και ερευνητικής ασφάλειας, καθώς και τα οφέλη και ο ευρύτερος στόχος της προώθησης της οικονομικής ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας της Ένωσης μέσω της καινοτομίας. Αντιστοίχως, με εξαίρεση τα μέλη του ΕΟΧ, τις προσχωρούσες χώρες, τις

υποψήφιος χώρες και τα δυνάμει υποψήφια μέλη, οι τρίτες χώρες είναι δυνατόν να εξαιρούνται από τμήματα του προγράμματος σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό ή την ίδια τη συμφωνία σύνδεσης.

6. Η συμφωνία σύνδεσης στην οποία καθορίζονται οι όροι συμμετοχής στο πρόγραμμα προβλέπει, στο μέτρο του δυνατού, την αμοιβαία συμμετοχή νομικών οντοτήτων που είναι εγκατεστημένες στην Ένωση σε ισοδύναμα προγράμματα των συνδεδεμένων χωρών σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στα εν λόγω προγράμματα.
7. Οι όροι για τον καθορισμό του ύψους των χρηματοδοτικών συνεισφορών που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στοιχείο β) εξασφαλίζουν τακτική αυτόματη διόρθωση τυχόν σημαντικών ανισοροπιών σε σύγκριση με το ποσό που λαμβάνουν οι οντότητες που είναι εγκατεστημένες στη συνδεδεμένη χώρα μέσω της συμμετοχής στο πρόγραμμα, λαμβανομένων υπόψη των δαπανών διαχείρισης, εκτέλεσης και λειτουργίας του προγράμματος. Για τη διάθεση των χρηματοδοτικών συνεισφορών συνεκτιμάται το επίπεδο συμμετοχής των νομικών οντοτήτων των συνδεδεμένων χωρών σε κάθε μέρος του προγράμματος.

Άρθρο 10

Υλοποίηση και μορφές της ενωσιακής χρηματοδότησης

1. Το πρόγραμμα υλοποιείται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση με τις οντότητες ή τους οργανισμούς που αναφέρονται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του εν λόγω κανονισμού.
2. Η ενωσιακή στήριξη μπορεί να παρέχεται υπό οποιαδήποτε μορφή, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, ιδίως μέσω επιχορηγήσεων, βραβείων, προμηθειών, μη χρηματοοικονομικών δωρεών και χρηματοδοτικών μέσων.
3. Εξαιρούμενων των χρηματοδοτικών μέσων στο πλαίσιο (του Ταμείου) του ΕΣΚ, όταν η ενωσιακή στήριξη παρέχεται με τη μορφή δημοσιονομικής εγγύησης ή χρηματοδοτικού μέσου, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες συνδυάζεται με μη επιστρεπτέα στήριξη σε συνδυαστική πράξη, παρέχεται αποκλειστικά μέσω του μέσου InvestEU του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας και υλοποιείται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες του εν λόγω μέσου, μέσω των συμφωνιών συνεισφοράς ή των συμβάσεων εγγύησης που συνάπτονται για τον σκοπό αυτό. Όταν το πρόγραμμα χρησιμοποιεί το μέσο InvestEU του ΕΤΑ, παρέχει τις προβλέψεις για τη δημοσιονομική εγγύηση και τη χρηματοδότηση για τα χρηματοδοτικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες συνδυάζονται με μη επιστρεπτέα στήριξη με τη μορφή συνδυαστικής πράξης.
4. Όταν η ενωσιακή χρηματοδότηση παρέχεται υπό τη μορφή επιχορήγησης, η χρηματοδότηση θα παρέχεται ως χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με τις δαπάνες ή με τη χρήση απλουστευμένων επιλογών κόστους, ειδικότερα μέσω κατ' αποκοπή ποσών ή μοναδιαίων δαπανών για το προσωπικό, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Η χρηματοδότηση μπορεί να παρέχεται υπό μορφή επιστροφής των πραγματικών επιλέξιμων δαπανών μόνο όταν οι στόχοι μιας δράσης δεν μπορούν να επιτευχθούν διαφορετικά. Όταν είναι αναγκαίο να καταστεί δυνατή η χρήση άλλων πηγών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των συνεπενδύσεων με εθνικούς πόρους που υπόκεινται στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, η χρηματοδότηση παρέχεται υπό μορφή επιστροφής των πραγματικών επιλέξιμων δαπανών ή απλουστευμένων επιλογών κόστους.

5. Για τους σκοπούς του άρθρου 153 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, η επιτροπή αξιολόγησης μπορεί να απαρτίζεται εν μέρει ή εν όλω από ανεξάρτητους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες.

Άρθρο 11

Ευρωπαϊκές συμπράξεις

1. Όταν είναι αναγκαίο για την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3, οι δραστηριότητες δυνάμει του παρόντος κανονισμού μπορούν να υλοποιούνται μέσω ευρωπαϊκών συμπράξεων, εξ ορισμού μέσω των προγραμμάτων εργασίας.
2. Οι ευρωπαϊκές συμπράξεις βασίζονται σε μνημόνιο συμφωνίας, το οποίο συμφωνείται και υπογράφεται μεταξύ των εταίρων και ορίζει:
  - α) τα αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν, τα οποία πρέπει να είναι σαφή, μετρήσιμα και χρονικά προσδιορισμένα·
  - β) τις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων·
  - γ) τις σχετικές δεσμεύσεις όλων των εταίρων·
  - δ) τις ρυθμίσεις διακυβέρνησης σε συνδυασμό με μηχανισμό στο πλαίσιο του οποίου οι εταίροι μπορούν να συζητούν και να συμφωνούν σχετικά με τον προγραμματισμό και τις δραστηριότητες των συμπράξεων.
3. Σε δέοντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, η εκτέλεση των ευρωπαϊκών συμπράξεων θα πραγματοποιείται μέσω της ανάθεσης, στο πλαίσιο διαφόρων χρηματοδοτικών προγραμμάτων της Ένωσης, καθηκόντων εκτέλεσης του προϋπολογισμού σε οργανισμούς που συστήνονται με βάση τα άρθρα 185 και 187 της ΣΛΕΕ, σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509.
4. Για τις ευρωπαϊκές συμπράξεις που θεσπίζονται σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου, η στήριξη του προγράμματος εξαρτάται από την αποδοτική χρήση της ενωσιακής χρηματοδότησης, την αναλογική χρηματοδοτική συνεισφορά άλλων εταίρων η οποία θα είναι τουλάχιστον ισοδύναμη με τη συνεισφορά της Ένωσης και τα δικαιώματα ψήφου της Ένωσης στα διοικητικά όργανα, για τη διασφάλιση της προστασίας των συμφερόντων της Ένωσης στο πλαίσιο της σύμπραξης. Για τον σκοπό αυτό, η σύσταση κοινών επιχειρήσεων πραγματοποιείται μέσω ενιαίας ιδρυτικής πράξης που διασφαλίζει την εφαρμογή εναρμονισμένων κανόνων.
5. Οι ευρωπαϊκές συμπράξεις:
  - α) συστήνονται μόνο στις περιπτώσεις που δεν μπορούν να επιτευχθούν οι επιθυμητοί στόχοι μόνο μέσω δράσης της Ένωσης ή άλλων μορφών στήριξης στο πλαίσιο του προγράμματος·
  - β) συστήνονται με σκοπό την αντιμετώπιση των προκλήσεων που απαιτούν κρίσιμη μάζα πόρων και μια ενιαία και συντονισμένη προσέγγιση τόσο ως προς τον προγραμματισμό όσο και ως προς την υλοποίηση, μεταξύ των φορέων·
  - γ) ευθυγραμμίζονται με την εφαρμογή σημαντικών πολιτικών και πρωτοβουλιών πολιτικής της Ένωσης και συνδράμουν σε αυτήν·

- δ) επιλέγονται με ανταγωνιστικό τρόπο βάσει ενός συνόλου ποσοτικοποιήσιμων κριτηρίων που σχετίζονται με τον κύκλο ζωής και μιας δυναμικής προσέγγισης βάσει χαρτοφυλακίου, με αποτέλεσμα να διαμορφώνεται ένα συνεκτικό σύνολο πρωτοβουλιών·
- ε) βασίζονται στην εκ των προτέρων ανάληψη μακροπρόθεσμων και επίσημων δεσμεύσεων από όλους τους εταίρους για οικονομική συνεισφορά στους πόρους της ευρωπαϊκής σύμπραξης, οι οποίοι τελούν υπό κεντρική διαχείριση, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις·
- στ) προϋποθέτουν την ύπαρξη σαφούς προσέγγισης κύκλου ζωής, συμπεριλαμβανομένης της εκ των προτέρων κατάρτισης σχεδίου για την υλοποίηση της πρωτοβουλίας σε συνδυασμό με στρατηγική για τη σταδιακή ή την πλήρη κατάργηση της ενωσιακής χρηματοδότησης.
6. Οι συνεισφορές των εταίρων πλην της Ένωσης λαμβάνουν τις ακόλουθες μορφές:
- α) χρηματοδοτικές συνεισφορές στον επιχειρησιακό προϋπολογισμό της πρωτοβουλίας·
- β) συγχρηματοδότηση της συμμετοχής των εταίρων ή των μελών τους από τους ίδιους, σε έργα που χρηματοδοτούνται μέσω της πρωτοβουλίας.
7. Όλοι οι εταίροι πλην της Ένωσης παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη δομή, τα μέλη και τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της σύμπραξης. Στις περιπτώσεις που συνάπτονται συμπράξεις με αντιπροσωπευτικές οργανώσεις και ενώσεις, περιλαμβάνεται τακτική ενημέρωση σχετικά με τη συμμετοχή τους.

Κεφάλαιο II

Επιστήμη αριστείας

Άρθρο 12

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ) παρέχει ελκυστική και ευέλικτη χρηματοδότηση ώστε να δίνεται η δυνατότητα σε ταλαντούχους και δημιουργικούς μεμονωμένους ερευνητές, ιδίως σε ερευνητές αρχικού σταδίου, και στις ομάδες τους να συμμετέχουν στα πλέον υποσχόμενα πεδία της επιστήμης αιχμής, ανεξάρτητα από την εθνικότητα και τη χώρα προέλευσής τους και με βάση τον ανταγωνισμό με αποκλειστικό κριτήριο την αριστεία.
2. Το ΕΣΕ προσελκύει τους πλέον ταλαντούχους ερευνητές από όλο τον κόσμο και συμβάλλει ώστε να εδραιωθεί η Ένωση ως κορυφαίο παγκοσμίως κέντρο έρευνας και καινοτομίας.

Άρθρο 13

Δράσεις «Marie Skłodowska-Curie»

1. Οι δράσεις «Marie Skłodowska-Curie» παρέχουν στήριξη σε όλα τα στάδια της σταδιοδρομίας, στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και στην κινητικότητα των ερευνητών

από όλο τον κόσμο, με την επιφύλαξη ζητημάτων ασφάλειας. Οι εν λόγω δράσεις ενισχύουν την ερευνητική αριστεία, προσελκύουν και διατηρούν άριστα ταλέντα στον τομέα της έρευνας και υποστηρίζουν τις βιώσιμες ερευνητικές σταδιοδρομίες στην Ένωση, με στόχο την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της Ένωσης στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας.

2. Στο πλαίσιο των δράσεων MSCA παρέχεται χρηματοδότηση σε άριστα διδακτορικά δίκτυα, για υποτροφίες μεταδιδακτορικού επιπέδου, ανταλλαγές προσωπικού στον τομέα της E&K, καθώς και σε μηχανισμούς στήριξης για την προώθηση βιώσιμων σταδιοδρομιών, με σκοπό την προσέλκυση και τη διατήρηση των πλέον υποσχόμενων ταλέντων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη διεθνή, διατομεακή και διεπιστημονική συνεργασία, όπως επίσης στην προβολή σε επιστημονικό επίπεδο. Η χρηματοδότηση στηρίζει την έρευνα αιχμής και επικεντρώνεται στην ανάπτυξη ερευνητικών ταλέντων, με στοχευμένη στήριξη σε ερευνητές στα πρώτα στάδια της σταδιοδρομίας τους. Υποστηρίζει την εδραίωση της Ένωσης ως κορυφαίου προορισμού για τους ερευνητές.

Άρθρο 14

Κοινό Κέντρο Ερευνών

1. Το Κοινό Κέντρο Ερευνών (στο εξής: JRC) παρέχει ανεξάρτητη και τεκμηριωμένη γνώση και επιστημονικά στοιχεία, στηρίζοντας τις πολιτικές της ΕΕ για την επίτευξη θετικού αντικτύπου στην κοινωνία. Αυτό πραγματοποιείται μέσω άμεσων δράσεων του JRC και μέσω της συμμετοχής του σε έμμεσες δράσεις. Το κεφάλαιο II του τίτλου II δεν εφαρμόζεται στις άμεσες δράσεις. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 21 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, τα έσοδα ή τα ποσά που προκύπτουν από τις ερευνητικές δραστηριότητες του JRC (π.χ. διπλώματα ευρεσιτεχνίας, άδειες εκμετάλλευσης κ.λπ.) μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν από το JRC.

Κεφάλαιο III

Ανταγωνιστικότητα και κοινωνία

Άρθρο 15

Συνεργατική έρευνα

1. Με τη συνεργατική έρευνα στηρίζεται η δημιουργία διακρατικών δικτύων συνεργασίας στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, τα οποία φέρνουν σε επαφή οντότητες από διάφορους επιστημονικούς κλάδους, για τη στήριξη της ανάπτυξης και της ταχείας διάδοσης αποτελεσμάτων υψηλής ποιότητας προς όφελος της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας, του διαστήματος, της ασφάλειας, της καθαρής μετάβασης, της ετοιμότητας και της ανθεκτικότητας της Ένωσης, καθώς και για την αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων, μεταξύ άλλων σε θέματα πολιτισμού και δημιουργικότητας, και για την ενίσχυση του αντικτύπου της έρευνας στην ανάπτυξη και την υποστήριξη των πολιτικών της Ένωσης.

2. Οι δραστηριότητες διεξάγονται με ισορροπημένο τρόπο μεταξύ χαμηλότερων και υψηλότερων επιπέδων τεχνολογικής ετοιμότητας και έτσι καλύπτουν το σύνολο της αλυσίδας αξίας.
3. Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος, οι συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας περιλαμβάνονται σε ειδικό μέρος των προγραμμάτων εργασίας που εγκρίνονται βάσει των κεφαλαίων IV έως VII του κανονισμού (ΕΕ) XXX για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας. Τα εν λόγω προγράμματα εργασίας εγκρίνονται σύμφωνα με το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΕ) XXX [κανονισμός για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας].
4. Το πρόγραμμα παρέχει στήριξη σε δραστηριότητες για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων κοινωνικών προκλήσεων στους τομείς της ενίσχυσης των δημοκρατικών αξιών και της αντιμετώπισης της παραπληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της προώθησης κοινωνικοοικονομικών μετασχηματισμών που συμβάλλουν στην ένταξη και την ανάπτυξη, της αντιμετώπισης των δημογραφικών και διαγενεακών προκλήσεων, μεταξύ άλλων από τη σκοπιά της νεολαίας και συμπεριλαμβανομένων της διαχείρισης της μετανάστευσης και της ένταξης των μεταναστών.
5. Το πρόγραμμα συμβάλλει στις αποστολές της ΕΕ, ιδίως μέσω του προσδιορισμού δράσεων προτεραιότητας για τη χρηματοδότηση της Ε&Κ για την ανάπτυξη νέων γνώσεων, τεχνολογιών, υπηρεσιών και προϊόντων με βάση τους στόχους τους. Η χρηματοδότηση των αποστολών της ΕΕ που συστήνονται δυνάμει του άρθρου 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 παρέχεται βάσει προγραμμάτων εργασίας που καλύπτουν την περίοδο έως το οικονομικό έτος 2030.
6. Το πρόγραμμα στηρίζει τη συνιστώσα Ε&Κ του μηχανισμού για το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους.

Κεφάλαιο IV

Καινοτομία

Άρθρο 16

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας (ΕΣΚ)

1. Το ΕΣΚ αναλαμβάνει τον εντοπισμό, την ανάπτυξη και την επέκταση υπερπροηγμένης τεχνολογίας και ανατρεπτικών καινοτομιών από την έρευνα έως την κλιμάκωση. Υλοποιείται κυρίως μέσω ανοικτών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων από τη βάση προς την κορυφή, με παράλληλη διασφάλιση ισορροπημένου χαρτοφυλακίου δράσεων σε όλους τους θεματικούς τομείς. Συμπληρώνεται από στοχευμένες θεματικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και προσκλήσεις με θέμα «προκλήσεις» σε τομείς δυνητικού στρατηγικού ενδιαφέροντος, σε στενό συντονισμό και συνέργεια με τα σκέλη πολιτικής του ΕΤΑ, ειδικότερα με το μέσο InvestEU του ΕΤΑ.
2. Το ΕΣΚ μπορεί ειδικότερα να παρέχει τα ακόλουθα είδη στήριξης:

- α) επιχορηγήσεις από το μέσο Pathfinder για τη διενέργεια έρευνας υψηλού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων της εξακρίβωσης της δυνατότητας υλοποίησης και της κατασκευής πρωτοτύπων·
  - β) επιχορηγήσεις από το μέσο Transition με στόχο να προετοιμαστεί το έδαφος για την εμπορική ανάπτυξη όσον αφορά τα ερευνητικά αποτελέσματα, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας τεχνολογικών και νεοφυών επιχειρήσεων·
  - γ) μεικτή χρηματοδοτική στήριξη και στήριξη από το μέσο Accelerator αποκλειστικά για επενδύσεις σε μεμονωμένες εταιρείες για την ανάπτυξη και τη διάθεση των καινοτομιών τους στην αγορά·
  - δ) κίνητρα στους αγοραστές για τη δοκιμή ανατρεπτικών καινοτομιών τον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας και τη διάθεσή τους στους πρώτους πελάτες·
  - ε) υπηρεσίες επιχειρηματικών επιταχυντών για να συμπληρωθεί η χρηματοδότηση από το ΕΣΚ με την παροχή, συμπληρωματικά και σε συνεργασία με τη συμβουλευτική έργων που αναφέρεται στο κεφάλαιο III του κανονισμού (ΕΕ) XXX [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας], πρόσβασης σε εμπειρογνώσια στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας, καθοδήγηση και πλαισίωση, αντιστοίχιση με επενδυτές, αγοραστές, επιχειρήσεις και άλλους εταίρους καινοτομίας.
3. Τα είδη στήριξης που αναφέρονται στην παράγραφο 2 συνδυάζονται με ευέλικτο τρόπο στο πλαίσιο των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων του ΕΣΚ με θέμα «προκλήσεις», οι οποίες αναπτύσσονται και εποπτεύονται από τους διαχειριστές προγραμμάτων του ΕΣΚ. Η υλοποίηση των εν λόγω προσκλήσεων του ΕΣΚ πραγματοποιείται με τη χρήση προσέγγισης βάσει χαρτοφυλακίου, στο πλαίσιο της οποίας οι δράσεις επιλέγονται σύμφωνα με τη συμπληρωματικότητά τους για την επίτευξη καθορισμένων στόχων και την αλληλεπίδραση μεταξύ τους υπό την εποπτεία του διαχειριστή προγράμματος του ΕΣΚ.
4. Όλη η επενδυτική στήριξη του ΕΣΚ υλοποιείται από έναν ή περισσότερους ειδικούς επενδυτικούς φορείς που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία κράτους μέλους (το Ταμείο του ΕΣΚ). Το Ταμείο του ΕΣΚ διαρθρώνεται κατά τρόπο που να μπορεί να προσελκύσει άλλους επενδυτές του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα, προκειμένου να αυξηθεί το αποτέλεσμα μόχλευσης της συνεισφοράς της Ένωσης.
5. Το ΕΣΚ μπορεί να στηρίζει την καινοτομία σε κρίσιμες τεχνολογίες με έμφαση στις αμυντικές εφαρμογές, σε στενό συντονισμό με το σκέλος πολιτικής του ΕΤΑ «Ανθεκτικότητα και ασφάλεια, αμυντική βιομηχανία και διάστημα». Στις περιπτώσεις αυτές, εφαρμόζονται τα άρθρα 51 και 52 του κανονισμού (ΕΕ) XXX [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας].

Άρθρο 17

Οικοσυστήματα καινοτομίας

1. Το πρόγραμμα παρέχει στήριξη σε οργανισμούς για τη δημιουργία ανταγωνιστικών, ισχυρών και συνδεδεμένων οικοσυστημάτων καινοτομίας και συνθηκών-πλαισίου. Για τον σκοπό αυτό, επιδιώκονται συνέργειες με ενωσιακά, εθνικά και περιφερειακά προγράμματα.

2. Το πρόγραμμα θα υποστηρίξει δραστηριότητες για την προώθηση της ολοκλήρωσης του τριγώνου της γνώσης —τριτοβάθμια εκπαίδευση, έρευνα και καινοτομία, επιχειρήσεις— σε ολόκληρη την Ένωση.

Κεφάλαιο V

Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας

Άρθρο 18

Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας και υποδομές

1. Στόχος του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (στο εξής: EXE) είναι η δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας χωρίς σύνορα σε ολόκληρη την Ένωση, με ελεύθερη κυκλοφορία των ερευνητών, των επιστημονικών γνώσεων και της τεχνολογίας.
2. Το πρόγραμμα διασφαλίζει την αποτελεσματική προώθηση και την προστασία των αξιών και των αρχών του EXE και του συμφώνου για την Έρευνα και την Καινοτομία, ιδίως της δεοντολογίας και της ακεραιότητας στην έρευνα και την καινοτομία, της ελευθερίας της επιστημονικής έρευνας, της ισότητας των φύλων και των ίσων ευκαιριών, καθώς και της προώθησης ελκυστικών ερευνητικών σταδιοδρομιών και της κινητικότητας. Η χρηματοδότηση των ερευνητικών και τεχνολογικών υποδομών συμβάλλει στον εφοδιασμό της Ένωσης με ένα ισχυρό και συνεκτικό οικοσύστημα κορυφαίων βιώσιμων εγκαταστάσεων και υπηρεσιών, με βάση πανευρωπαϊκές υποδομές υψηλής προτεραιότητας και συμπληρωματικές υπερσύγχρονες εθνικές ικανότητες, με τη χρήση χρηματοδοτικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών συμπράξεων. Το πρόγραμμα συνεισφέρει έως και το 20 % του κόστους ανάπτυξης νέων κρίσιμων κορυφαίων ικανοτήτων των ευρωπαϊκών ερευνητικών και τεχνολογικών υποδομών.
3. Στο πλαίσιο του μηχανισμού υποστήριξης πολιτικής παρέχεται στα κράτη μέλη και στις συνδεδεμένες χώρες πρακτική υποστήριξη από εμπειρογνώμονες για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση μεταρρυθμίσεων που βελτιώνουν την ποιότητα των οικείων επενδύσεων, πολιτικών και συστημάτων έρευνας και καινοτομίας. Ο εν λόγω μηχανισμός συμβάλλει στην οικοδόμηση πιο εύρωστων και αποτελεσματικών εθνικών συστημάτων έρευνας και καινοτομίας και ενός ισχυρότερου Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας.

Άρθρο 19

Διεύρυνση

1. «Χώρες της διεύρυνσης» είναι η Βουλγαρία, η Κροατία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Ρουμανία, η Σλοβακία και η Τσεχία για τους σκοπούς της χρηματοδότησης των δράσεων της παραγράφου 5 στοιχείο α) και β).
2. «Χώρες της μετάβασης» είναι η Ελλάδα, η Εσθονία, η Κύπρος, η Μάλτα, η Πορτογαλία και η Σλοβενία, για τους σκοπούς της χρηματοδότησης των δράσεων βάσει της παραγράφου 5 στοιχείο β).

3. Μόνο νομικές οντότητες εγκατεστημένες σε χώρες της διεύρυνσης ή σε χώρες της μετάβασης είναι επιλέξιμες ως συντονιστές στο πλαίσιο της συνιστώσας «Διεύρυνση της συμμετοχής και διάδοση της αριστείας» του μέρους «Ενίσχυση του ΕΧΕ» του προγράμματος.
4. Για τις συνδεδεμένες χώρες, οι νομικές οντότητες από τον κατάλογο των επιλέξιμων χωρών, όπως ορίζονται βάσει δείκτη και δημοσιεύονται στο πρόγραμμα εργασίας, είναι πλήρως επιλέξιμες ως συντονιστές στο πλαίσιο της εν λόγω συνιστώσας. Οι νομικές οντότητες από τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες, όπως καθορίζονται στο άρθρο 349 της ΣΛΕΕ, είναι επίσης επιλέξιμες ως συντονιστές στο πλαίσιο αυτής της συνιστώσας και υπόκεινται στους ίδιους κανόνες που ισχύουν για τις χώρες της διεύρυνσης δυνάμει του παρόντος άρθρου, με εξαίρεση την παράγραφο 7.
5. Στη «διεύρυνση» περιλαμβάνονται τα εξής:
  - α) μέτρα ανάπτυξης ικανοτήτων
  - β) μέτρα που στηρίζουν τη δικτύωση, την αξιοποίηση της γνώσης, την αντιμετώπιση του φαινομένου της διαρροής εγκεφάλων και την ειδική στήριξη των εθνικών σημείων επαφής (ΕΣΕ).
6. Το πρόγραμμα βοηθά τις χώρες της διεύρυνσης και τις χώρες της μετάβασης ώστε να αυξηθεί η συμμετοχή τους και να προωθηθεί μια ευρεία γεωγραφική κάλυψη όσον αφορά άριστα συνεργατικά έργα. Οι προσπάθειες αυτές αντανακλώνται σε ανάλογα μέτρα από τα κράτη μέλη.
7. Από το 2030 και μετά η πρόσβαση σε μέτρα ανάπτυξης ικανοτήτων περιορίζεται στις χώρες της διεύρυνσης που είναι γνωστό ότι έχουν αυξήσει τις πραγματικές δαπάνες τους για δημόσιες επενδύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη κατά το τελευταίο έτος σε σύγκριση με το έτος που προηγήθηκε.

Τίτλος II — Κανόνες συμμετοχής και διάδοσης

Κεφάλαιο I

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 20

Κανόνες του ΕΤΑ

1. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού εφαρμόζονται το άρθρο 10 παράγραφοι 2 και 3 σχετικά με την προτίμηση της ΕΕ, το άρθρο 13 σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις διαβαθμισμένες πληροφορίες και τις ευαίσθητες πληροφορίες και το άρθρο 20 σχετικά με ταχεία και στοχευμένη δράση για την ανταγωνιστικότητα του κανονισμού (ΕΕ) XXX [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας], εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά.

Επιλεξιμότητα

1. Καθορίζονται κριτήρια επιλεξιμότητας προκειμένου να στηριχθεί η επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 και εφαρμόζονται σε όλες τις διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής στο πλαίσιο του προγράμματος.
2. Στο πλαίσιο διαδικασιών ανάθεσης/χορήγησης/απονομής υπό άμεση και έμμεση διαχείριση, οι νομικές οντότητες που ανήκουν σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες κατηγορίες μπορούν να είναι επιλέξιμες για τη λήψη στήριξης της Ένωσης:
  - α) οντότητες εγκατεστημένες σε κράτος μέλος·
  - β) οντότητες εγκατεστημένες σε συνδεδεμένη τρίτη χώρα·
  - γ) άλλες οντότητες εγκατεστημένες σε μη συνδεδεμένες τρίτες χώρες χαμηλού έως μεσαίου εισοδήματος ή, κατ' εξαίρεση, σε άλλες μη συνδεδεμένες τρίτες χώρες, εάν η τρίτη χώρα ορίζεται στο πρόγραμμα εργασίας που εγκρίνει η Επιτροπή·
  - δ) άλλες οντότητες εγκατεστημένες σε μη συνδεδεμένες χώρες, όταν η χρηματοδότηση των εν λόγω οντοτήτων είναι απαραίτητη για την υλοποίηση της δράσης και συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3.
3. Με εξαίρεση περιπτώσεις στις οποίες το πρόγραμμα εργασιών ορίζει διαφορετικά, για να είναι επιλέξιμες για συμμετοχή σε δράσεις επιχορήγησης, οι νομικές οντότητες σχηματίζουν κοινοπραξία που περιλαμβάνει ως δικαιούχους τρεις νομικές οντότητες ανεξάρτητες μεταξύ τους, καθεμία εκ των οποίων είναι εγκαταστημένη σε διαφορετική χώρα, ως εξής:
  - α) τουλάχιστον δύο νομικές οντότητες να είναι εγκατεστημένες σε διαφορετικά κράτη μέλη· και
  - β) τουλάχιστον μία άλλη νομική οντότητα να είναι εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος ή συνδεδεμένη χώρα.
4. Οι δράσεις έρευνας αιχμής του ΕΣΕ, οι δράσεις του ΕΣΚ, οι δράσεις έρευνας και κατάρτισης και οι δράσεις που περιλαμβάνουν ή έχουν ως πρωταρχικό στόχο την εκτέλεση προεμπορικών συμβάσεων ή την προμήθεια καινοτόμων λύσεων, μπορούν να υλοποιούνται από μία ή περισσότερες νομικές οντότητες, υπό την προϋπόθεση ότι μία από τις εν λόγω νομικές οντότητες είναι εγκατεστημένη σε κράτος μέλος ή συνδεδεμένη χώρα.
5. Οι δράσεις συντονισμού και στήριξης μπορούν να υλοποιούνται από μία ή περισσότερες νομικές οντότητες, οι οποίες μπορούν να είναι εγκατεστημένες σε κράτος μέλος, συνδεδεμένη χώρα ή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, σε άλλη τρίτη χώρα.
6. Σύμφωνα με το άρθρο 136 του δημοσιονομικού κανονισμού, οι περιορισμοί όσον αφορά την επιλεξιμότητα ισχύουν για τους προμηθευτές υψηλού κινδύνου, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο, για λόγους ασφάλειας.
7. Οι διεθνείς οργανισμοί ευρωπαϊκής έρευνας και νομικές οντότητες που έχουν συσταθεί δυνάμει του δικαίου της Ένωσης θεωρούνται ότι είναι εγκατεστημένα σε

κράτος μέλος διαφορετικό από αυτά στα οποία είναι εγκατεστημένες άλλες νομικές οντότητες που συμμετέχουν στη δράση.

8. Θεωρείται ότι οι διεθνείς οργανισμοί, πλην των διεθνών οργανισμών ευρωπαϊκής έρευνας, είναι εγκατεστημένοι σε μη συνδεδεμένη τρίτη χώρα, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στο πρόγραμμα εργασίας ή στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων.
9. Επιπλέον των προβλεπόμενων στο άρθρο 168 παράγραφοι 2 και 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, οι συνδεδεμένες τρίτες χώρες που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού και διεθνείς οργανισμοί μπορούν, κατά περίπτωση, να συμμετέχουν και να επωφελούνται από τους μηχανισμούς προμήθειας που καθορίζονται στο άρθρο 168 παράγραφοι 2 και 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Οι κανόνες που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη εφαρμόζονται, τηρουμένων των αναλογιών, στις συμμετέχουσες συνδεδεμένες τρίτες χώρες και στους διεθνείς οργανισμούς.
10. Όσον αφορά τις διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής, οι ακόλουθες δραστηριότητες δεν είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση:
  - α) δραστηριότητες που απαγορεύονται από το δίκαιο της Ένωσης, το εφαρμοστέο διεθνές δίκαιο ή από το εθνικό δίκαιο σε όλα τα κράτη μέλη· δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται ήδη εξ ολοκλήρου από άλλες δημόσιες ή ιδιωτικές πηγές, εκτός από συνεισφορές της Ένωσης στο πλαίσιο των δράσεων που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1·
  - β) δραστηριότητες με αντικείμενο την κλωνοποίηση του ανθρώπου για αναπαραγωγικούς σκοπούς·
  - γ) δραστηριότητες με στόχο την τροποποίηση της γενετικής κληρονομιάς των ανθρώπινων όντων, οι οποίες ενδέχεται να καταστήσουν κληρονομικές τις εν λόγω τροποποιήσεις, εξαιρουμένης της έρευνας με αντικείμενο τη θεραπεία του καρκίνου των γονάδων·
  - δ) δραστηριότητες που αποβλέπουν στη δημιουργία ανθρώπινων εμβρύων αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης ή για τον σκοπό της εξασφάλισης βλαστοκυττάρων, μεταξύ άλλων, μέσω μεταφοράς πυρήνων σωματικών κυττάρων·
  - ε) έρευνα σε ανθρώπινα ενήλικα και εμβρυικά βλαστοκύτταρα, η οποία μπορεί να χρηματοδοτείται αναλόγως του περιεχομένου της επιστημονικής πρότασης και του νομικού πλαισίου των συμμετεχόντων κρατών μελών.

Για τους σκοπούς του πρώτου εδαφίου στοιχείο α), καμία χρηματοδότηση δεν παρέχεται σε κράτος μέλος για δραστηριότητα έρευνας, τεχνολογίας ή επίδειξης η οποία απαγορεύεται στο εν λόγω κράτος μέλος.

11. Επιπλέον των λόγων που καθορίζονται στο άρθρο 132 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, επιτρέπεται ακύρωση των διαδικασιών ανάθεσης/χορήγησης/απονομής και των νομικών δεσμεύσεων που προκύπτουν όταν δεν είναι καθόλου πιθανό να επιτευχθούν οι στόχοι της δράσης ή να επιτευχθούν εντός των καθορισμένων χρονοδιαγραμμάτων ή όταν η δράση έχει καταστεί άνευ σημασίας σε επίπεδο πολιτικής.
12. Στο πρόγραμμα εργασίας ή στα έγγραφα που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης/χορήγησης/απονομής μπορεί να διευκρινίζονται τα κριτήρια επιλεξιμότητας που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό ή να καθορίζονται

πρόσθετα κριτήρια επιλεξιμότητας για συγκεκριμένες δράσεις, μεταξύ άλλων για τη συνεκτίμηση ειδικών απαιτήσεων πολιτικής.

Άρθρο 22

Δεοντολογία και ακεραιότητα της έρευνας

1. Οι δράσεις που υλοποιούνται πρέπει να συμμορφώνονται με:
  - α) το σχετικό ενωσιακό, εθνικό και διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένων του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και των συμπληρωματικών πρωτοκόλλων της·
  - β) τις αρχές δεοντολογίας, συμπεριλαμβανομένων των υψηλότερων δυνατών προτύπων ακεραιότητας της έρευνας.
2. Για τις διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής που προσδιορίζονται στο πρόγραμμα εργασίας, οι νομικές οντότητες που συμμετέχουν σε δράση πληρούν όλες τις ακόλουθες απαιτήσεις:
  - α) υποβάλλουν αυτοαξιολόγηση δεοντολογίας σχετικά με τον στόχο, την υλοποίηση και τον πιθανό αντίκτυπο των δραστηριοτήτων, καθώς και επιβεβαίωση και περιγραφή της συμμόρφωσης με την παράγραφο 1·
  - β) παρέχουν επιβεβαίωση συμμόρφωσης των δραστηριοτήτων με i) τον ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας για την ακεραιότητα της έρευνας, ii) τον παγκόσμιο κώδικα δεοντολογίας για τις ισότιμες ερευνητικές συμπράξεις και επιβεβαίωση ότι δεν θα διενεργηθεί καμία δραστηριότητα που αποκλείεται από χρηματοδότηση·
  - γ) για δραστηριότητες που διενεργούνται εκτός της Ένωσης, παρέχουν επιβεβαίωση ότι οι εν λόγω δραστηριότητες θα επιτρέπονταν σε κράτος μέλος·
  - δ) για δραστηριότητες στις οποίες χρησιμοποιούνται ανθρώπινα εμβρυϊκά βλαστοκύτταρα, εφόσον απαιτείται, παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τα μέτρα αδειοδότησης και ελέγχου που λαμβάνονται από τις αρμόδιες αρχές των οικείων κρατών μελών, καθώς και λεπτομερή στοιχεία των δεοντολογικών εγκρίσεων που χορηγούνται πριν από την έναρξη των σχετικών δραστηριοτήτων·
  - ε) λαμβάνουν κάθε σχετική έγκριση ή άλλο υποχρεωτικό έγγραφο από τις αρμόδιες εθνικές ή τοπικές επιτροπές δεοντολογίας ή άλλους φορείς, όπως αρχές προστασίας δεδομένων, πριν από την έναρξη των σχετικών δραστηριοτήτων και διατηρούν τα εν λόγω έγγραφα στον φάκελο που πρέπει να υποβάλλεται στην Επιτροπή ή στον αρμόδιο φορέα υλοποίησης κατόπιν αιτήματος.

Κεφάλαιο II

Επιχορηγήσεις

Άρθρο 23

Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων

1. Δεν απαιτείται πρόσκληση υποβολής προτάσεων για δράσεις συντονισμού και στήριξης οι οποίες:
  - α) πρόκειται να υλοποιηθούν από νομικές οντότητες που ορίζονται στο πρόγραμμα εργασίας και
  - β) δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής πρόσκλησης υποβολής προτάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 198 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509.
2. Στο πρόγραμμα εργασίας καθορίζονται προσκλήσεις υποβολής προτάσεων στις οποίες δύνανται να απονεμηθούν σφραγίδες ανταγωνιστικότητας. Οι πληροφορίες σχετικά με την αίτηση και την αξιολόγηση μπορούν να κοινοποιούνται σε ενδιαφερόμενες αρχές χρηματοδότησης, με την επιφύλαξη σύναψης συμφωνιών περί τήρησης του απορρήτου, εκτός εάν αντιταχθεί ρητώς ο αιτών.

Άρθρο 24

Χρηματοδοτική ικανότητα των αιτούντων

1. Πέραν των εξαιρέσεων που προβλέπει το άρθρο 201 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, η χρηματοδοτική ικανότητα επαληθεύεται μόνον εάν η αιτούμενη επιχορήγηση της Ένωσης για τη δράση είναι ίση ή μεγαλύτερη του 1 000 000 EUR.
2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, εάν συντρέχουν λόγοι αμφισβήτησης της χρηματοδοτικής ικανότητας ενός αιτούντος ή εάν συντρέχει μεγαλύτερος κίνδυνος λόγω της συμμετοχής σε πάνω από μία δράσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη οι οποίες χρηματοδοτούνται από προγράμματα Ε&Κ της Ένωσης, επαληθεύεται επίσης η χρηματοδοτική ικανότητα των λοιπών αιτούντων ή των συντονιστών ακόμη και όταν η αιτούμενη επιχορήγηση είναι χαμηλότερη του κατώτατου ορίου που αναφέρεται στην παράγραφο 1.
3. Εάν άλλη νομική οντότητα είναι διαρθρωτικός εγγυητής της χρηματοδοτικής ικανότητας, επαληθεύεται η χρηματοδοτική ικανότητα της εν λόγω άλλης νομικής οντότητας.
4. Σε περίπτωση περιορισμένης χρηματοδοτικής ικανότητας ενός αιτούντος, ενδέχεται να επιβληθεί ως προϋπόθεση για τη συμμετοχή του αιτούντος η υποβολή δήλωσης από κοινού και εις ολόκληρον ευθύνης από συνδεδεμένη οντότητα.
5. Η συνεισφορά σε μηχανισμό αλληλασφάλισης που προβλέπεται στο άρθρο 30 θεωρείται επαρκής εγγύηση δυνάμει του άρθρου 155 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Καμία συμπληρωματική εγγύηση ή ασφάλεια δεν γίνεται δεκτή από τους δικαιούχους ούτε τους επιβάλλεται.

Άρθρο 25

Κριτήρια χορήγησης και επιλογή

1. Οι προτάσεις αξιολογούνται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια χορήγησης:
  - α) αριστεία·
  - β) αντίκτυπος·
  - γ) ποιότητα και αποδοτικότητα της υλοποίησης.

Το πρόγραμμα εργασίας καθορίζει περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με την εφαρμογή των κριτηρίων χορήγησης που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, μόνο το κριτήριο αριστείας που αναφέρεται στο στοιχείο α) της εν λόγω παραγράφου εφαρμόζεται για τις αξιολογήσεις στο πλαίσιο των δράσεων έρευνας αιχμής του ΕΣΕ και των δράσεων έρευνας και κατάρτισης.

Άρθρο 26

Χρόνος έως την καταβολή της επιχορήγησης

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 197 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, ισχύουν οι ακόλουθες προθεσμίες:
  - α) όσον αφορά την ενημέρωση όλων των αιτούντων σχετικά με την έκβαση της αξιολόγησης της αίτησής τους, μέγιστη προθεσμία πέντε μηνών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής ολοκληρωμένων προτάσεων·
  - β) όσον αφορά τη σύναψη συμφωνιών επιχορήγησης με τους αιτούντες, μέγιστη προθεσμία επτά μηνών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής ολοκληρωμένων προτάσεων.
2. Στο πρόγραμμα εργασίας μπορούν να προβλέπονται συντομότερες προθεσμίες από αυτές που προβλέπονται στην παράγραφο 1.
3. Πέραν των εξαιρέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 197 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, οι αναφερόμενες στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου προθεσμίες μπορούν να παρατείνονται για δράσεις του ΕΣΕ, σε περίπτωση εφαρμογής προσέγγισης προσανατολισμένη στις αποστολές και όταν οι δράσεις υποβάλλονται σε αξιολόγηση δεοντολογίας, έλεγχο ασφάλειας ή αξιολογήσεις για την προστασία της ανταγωνιστικότητας της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των στρατηγικών πόρων και συμφερόντων της.

Άρθρο 27

Ποσοστά χρηματοδότησης

1. Για κάθε δράση εφαρμόζεται ένα ποσοστό χρηματοδότησης για όλες τις δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της εν λόγω δράσης. Το μέγιστο ποσοστό ανά δράση καθορίζεται στο πρόγραμμα εργασίας.
2. Μπορεί να επιστραφεί έως και το 100 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών για μια δράση στο πλαίσιο του προγράμματος, εκτός από την περίπτωση των νομικών οντοτήτων κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όπου μπορεί να επιστραφεί έως και το 70 %

των συνολικών επιλέξιμων δαπανών. Κατ' εξαίρεση, οι ΜΜΕ είναι επιλέξιμες για ποσοστό χρηματοδότησης έως και 100 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών.

Άρθρο 28

Έμμεσες δαπάνες

1. Οι έμμεσες επιλέξιμες δαπάνες ανέρχονται σε 25 % επί των συνολικών άμεσων επιλέξιμων δαπανών, εξαιρουμένων των άμεσων επιλέξιμων δαπανών υπεργολαβίας, χρηματοδοτικής στήριξης σε τρίτα μέρη και τυχόν μοναδιαίων δαπανών ή κατ' αποκοπή ποσών που περιλαμβάνουν έμμεσες δαπάνες. Κατά περίπτωση, οι έμμεσες δαπάνες που περιλαμβάνονται στις μοναδιαίες δαπάνες ή στα κατ' αποκοπή ποσά υπολογίζονται με τη χρήση του ενιαίου συντελεστή που αναφέρεται στην προηγούμενη περίοδο.
2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, οι έμμεσες δαπάνες μπορούν να δηλώνονται με τη μορφή κατ' αποκοπή ποσού ή μοναδιαίων δαπανών, εφόσον αυτό προβλέπεται στο πρόγραμμα εργασίας.

Άρθρο 29

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 193 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, οι δαπάνες για πόρους διατιθέμενους από τρίτα μέρη με τη μορφή συνεισφορών σε είδος είναι επιλέξιμες έως το ύψος των άμεσων επιλέξιμων δαπανών του τρίτου μέρους.
2. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 195 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, έσοδα που προκύπτουν από την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων δεν θεωρούνται έσοδα της δράσης.

Άρθρο 30

Μηχανισμός αλληλασφάλισης

1. Συστήνεται μηχανισμός αλληλασφάλισης (στο εξής: ΜΑΑ) ο οποίος αντικαθιστά και διαδέχεται τον μηχανισμό που συστάθηκε σύμφωνα με το άρθρο 37 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695. Ο ΜΑΑ καλύπτει τον κίνδυνο που συνδέεται με τη μη είσπραξη ποσών οφειλόμενων από ορισμένους δικαιούχους του ΕΤΑ υπό άμεση διαχείριση, καθώς και τυχόν προϋπάρχοντες κινδύνους που καλύπτονται σύμφωνα με το άρθρο 37 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695.
2. Η διαχείριση του ΜΑΑ ασκείται από την Ένωση, εκπροσωπούμενη από την Επιτροπή η οποία ενεργεί ως εκτελεστικό όργανο. Η Επιτροπή θεσπίζει ειδικούς κανόνες για τη λειτουργία του ΜΑΑ μέσω εκτελεστικής πράξης.
3. Οι δικαιούχοι καταβάλλουν συνεισφορά που αντισταθμίζεται από την αρχική προχρηματοδότηση και επιστρέφεται στους δικαιούχους κατά την πληρωμή του υπολοίπου.
4. Τυχόν χρηματοοικονομική απόδοση παραγόμενη από τον ΜΑΑ και τυχόν εισπραττόμενα ποσά αποτελούν εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό κατά την έννοια του άρθρου 21 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 για

το πρόγραμμα ή το διάδοχο του πρόγραμμα. Εάν η απόδοση δεν είναι επαρκής ο ΜΑΑ δεν παρεμβαίνει και η χορηγούσα αρχή εισπράττει τυχόν ποσά απευθείας.

5. Μετά την ολοκλήρωση όλων των επιχορηγήσεων των οποίων κίνδυνοι καλύπτονται από τον ΜΑΑ, τυχόν ποσά που βρίσκονται στην κατοχή του ΜΑΑ μπορούν να εισπράττονται από την Επιτροπή και συνιστούν εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό κατά την έννοια του άρθρου 21 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 για το πρόγραμμα ή το διάδοχο του πρόγραμμα.

Άρθρο 31

Κυριότητα αποτελεσμάτων

1. Οι δικαιούχοι έχουν την κυριότητα των αποτελεσμάτων που παράγουν.
2. Δύο ή περισσότεροι δικαιούχοι είναι συγκύριοι των αποτελεσμάτων, εάν τα έχουν παραγάγει από κοινού και δεν είναι δυνατόν:
  - α) να καθοριστεί η αντίστοιχη συμβολή κάθε δικαιούχου· ή
  - β) να διαχωριστούν τα αποτελέσματα όταν αιτούνται την προστασία τους.

Οι δικαιούχοι συμφωνούν γραπτώς όσον αφορά την κατανομή και τους όρους άσκησης της συγκυριότητάς τους. Εκτός εάν έχει συμφωνηθεί διαφορετικά, κάθε συγκύριος δύναται να χορηγεί σε τρίτα μέρη μη αποκλειστικές άδειες αξιοποίησης των αποτελεσμάτων που τελούν υπό καθεστώς συγκυριότητας (χωρίς δικαίωμα παραχώρησης παρεπόμενης άδειας), υπό την προϋπόθεση ότι οι συγκύριοι έχουν ενημερωθεί εκ των προτέρων και έχουν λάβει δίκαιη και εύλογη αποζημίωση. Οι συγκύριοι δύνανται να συμφωνήσουν γραπτώς όσον αφορά την εφαρμογή άλλου καθεστώτος πλην της συγκυριότητας.

3. Εάν τρίτα μέρη που συμμετέχουν στη δράση (συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού) έχουν δικαιώματα επί των αποτελεσμάτων, οι δικαιούχοι διασφαλίζουν ότι τα εν λόγω δικαιώματα μπορούν να ασκηθούν κατά τρόπο συμβατό με τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά τα εν λόγω αποτελέσματα.
4. Η μεταβίβαση κυριότητας μπορεί να υπάγεται σε όρους που καθορίζονται στο πρόγραμμα εργασίας, στους όρους της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων ή στη συμφωνία επιχορήγησης, συμπεριλαμβανομένης απαίτησης μεταβίβασης τυχόν υποχρεώσεων σχετικά με τα αποτελέσματα.

Άρθρο 32

Αξιοποίηση και διάδοση

1. Οι δικαιούχοι διαχειρίζονται τα αποτελέσματά τους σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο πρόγραμμα εργασίας, στους όρους της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων ή στη συμφωνία επιχορήγησης. Στο πλαίσιο αυτό, οι δικαιούχοι:
  - α) προστατεύουν τα αποτελέσματά τους, εφόσον δικαιολογείται, ιδίως εάν έχουν εμπορικές προοπτικές·
  - β) παρέχουν πρόσβαση στα οικεία αποτελέσματα και στα οικεία προϋπάρχοντα στοιχεία, εφόσον απαιτείται για την εκτέλεση των καθηκόντων της δράσης ή για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων, μεταξύ άλλων για σκοπούς εμπορικής ανάπτυξης·

- γ) καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων τους, είτε άμεσα είτε έμμεσα, μεταξύ άλλων μέσω μεταβίβασης ή αδειοδότησης· εάν τα αποτελέσματα δεν αξιοποιηθούν εντός δεδομένου χρονικού διαστήματος, η Επιτροπή μπορεί να προσδιορίσει μέσα και εργαλεία, όπως εκείνα που εξυπηρετούν τη στρατηγική αξιοποίησης που ορίζεται στο κεφάλαιο III του κανονισμού (ΕΕ) XXX [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας], τα οποία χρησιμοποιούν οι ενδιαφερόμενοι δικαιούχοι για να διευκολυνθεί η αξιοποίηση των εν λόγω αποτελεσμάτων·
- δ) δημοσιοποιούν τα αποτελέσματα με κατάλληλο τρόπο το συντομότερο δυνατόν, φροντίζοντας παράλληλα να παραμείνουν εμπιστευτικά, εάν χρειάζεται, για σκοπούς προστασίας των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας, λόγω ανησυχιών για την ασφάλεια ή έννομων συμφερόντων·
- ε) ακολουθούν τις πρακτικές ανοικτής επιστήμης, μεταξύ άλλων με τους εξής τρόπους:
- i) με τη διασφάλιση της ανοικτής πρόσβασης σε όλες τις επιστημονικές δημοσιεύσεις που έχουν αξιολογηθεί από ομοτίμους όσον αφορά τα αποτελέσματα·
  - ii) με την υπεύθυνη διαχείριση των ερευνητικών δεδομένων της δράσης και άλλων αποτελεσμάτων σύμφωνα με τις αρχές της «ευρεσιμότητας», της «προσβασιμότητας», της «διαλειτουργικότητας» και της «δυνατότητας επαναχρησιμοποίησης» (αρχές FAIR), καθώς και τη διασφάλιση της ανοικτής πρόσβασης σε αυτά, εκτός εάν αυτό αντίκειται στα έννομα συμφέροντα, συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών συμφερόντων, ή σε άλλους περιορισμούς.
- στ) εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στο πρόγραμμα εργασίας ή στους όρους της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων, καταρτίζουν και επικαιροποιούν τακτικά σχέδιο για τη διαχείριση των αποτελεσμάτων τους, καθώς και των δεδομένων·
- ζ) παρέχουν δωρεάν πρόσβαση στα αποτελέσματά τους για σκοπούς ανάπτυξης, εφαρμογής και παρακολούθησης των πολιτικών ή των προγραμμάτων τους στις ακόλουθες οντότητες:
- i) σε θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης·
  - ii) στις εθνικές αρχές των κρατών μελών, εφόσον προβλέπεται στο πρόγραμμα εργασίας, στους όρους της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων ή στη συμφωνία επιχορήγησης.

Άρθρο 33

Σύναψη προεμπορικών συμβάσεων και δημόσια προμήθεια καινοτόμων λύσεων

1. Οι δράσεις επιχορήγησης μπορεί να περιλαμβάνουν ή να έχουν ως πρωταρχικό τους στόχο τη σύναψη προεμπορικών συμβάσεων ή την προμήθεια καινοτόμων λύσεων. Οι εν λόγω διαδικασίες πρέπει να πραγματοποιούνται από δικαιούχους που είναι αγοραστές του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα.
2. Οι διαδικασίες προμηθειών:

- α) όταν διενεργούνται από αγοραστές του δημόσιου τομέα: συμμορφώνονται με τους κανόνες ανταγωνισμού και με τις αρχές της διαφάνειας, της απαγόρευσης των διακρίσεων, της ίσης μεταχείρισης, της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, της αναλογικότητας, τους εφαρμοστέους κανόνες της ΕΕ για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας στις αλυσίδες εφοδιασμού και τις ειδικές τομεακές ρυθμιστικές απαιτήσεις·
  - β) όταν διενεργούνται από αγοραστές του ιδιωτικού τομέα: συμμορφώνονται με τις αρχές της ΣΛΕΕ, τους κανόνες ανταγωνισμού και το εφαρμοστέο δίκαιο των συμβάσεων, τους κανόνες της ΕΕ για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας στις αλυσίδες εφοδιασμού και τις ειδικές τομεακές ρυθμιστικές απαιτήσεις·
  - γ) μπορούν να επιτρέπουν την ανάθεση πολλαπλών συμβάσεων στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας (προμήθεια από πολλαπλές πηγές)·
  - δ) προβλέπουν την ανάθεση των συμβάσεων στην πλέον οικονομικά συμφέρουσα προσφορά, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων.
3. Στην περίπτωση σύναψης προεμπορικών συμβάσεων, η διαδικασία προμηθειών μπορεί να πραγματοποιείται σε δύο αντί για τρία στάδια και μπορεί να περιλαμβάνει την αγορά πρωτοποριακών λύσεων για την απλούστευση και την επιτάχυνση της υλοποίησης.
4. Μπορούν να ισχύουν ειδικοί όροι, μεταξύ άλλων σε σχέση με τον τόπο εκτέλεσης όσον αφορά τις παρεχόμενες υπηρεσίες, αγαθά ή έργα, την κυριότητα των αποτελεσμάτων και την πρόσβαση σε αυτά. Στο πλαίσιο αυτό, όσον αφορά τις προεμπορικές συμβάσεις:
- α) οι ανάδοχοι είναι κύριοι τουλάχιστον των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που συνδέονται με τα αποτελέσματα που παρήγαγαν, ενώ οι αγοραστές αποκτούν τουλάχιστον ελεύθερη πρόσβαση στα αποτελέσματα, για ίδια χρήση, όπως επίσης εξασφαλίζεται ελεύθερη πρόσβαση στα αποτελέσματα για τους τρέχοντες και τους μελλοντικούς αναδόχους τους ώστε να τα χρησιμοποιούν για λογαριασμό των αγοραστών·
  - β) σε περίπτωση υπερβολικών εξαρτήσεων της αλυσίδας εφοδιασμού ή ζητημάτων ασφάλειας του εφοδιασμού σε σχέση με τους αναδόχους, ή σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης κατά τις οποίες οι ανάδοχοι δεν μπορούν να παράσχουν επαρκείς λύσεις για την κάλυψη της ευρύτερης ζήτησης στην αγορά της ΕΕ, οι αγοραστές έχουν το δικαίωμα να παρέχουν ή να υποχρεώνουν τους αναδόχους να παρέχουν το δικαίωμα εμπορικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων σε τρίτους, για λογαριασμό του αγοραστή, για ευρύτερες αγορές σε μη αποκλειστική βάση και υπό θεμιτές και λογικές προϋποθέσεις·
  - γ) εάν οι ανάδοχοι δεν αξιοποιήσουν εμπορικά τα αποτελέσματά τους εντός δεδομένου χρονικού διαστήματος ή κάνουν κατάχρηση των αποτελεσμάτων τους εις βάρος του δημόσιου συμφέροντος, μπορεί να απαιτηθεί να μεταβιβάσουν την κυριότητα των αποτελεσμάτων τους στους αγοραστές.
5. Οι δράσεις σύναψης συμβάσεων που πραγματοποιούνται από την Επιτροπή ή τους φορείς υλοποίησης μπορούν να λάβουν τη μορφή προεμπορικών συμβάσεων ή δημόσιας προμήθειας καινοτόμων λύσεων. Οι εν λόγω διαδικασίες διενεργούνται από την Επιτροπή ή τον αρμόδιο φορέα υλοποίησης για ίδιο λογαριασμό ή από κοινού με αναθέτουσες αρχές από τα κράτη μέλη και τις συνδεδεμένες χώρες.

Κεφάλαιο III

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας

Άρθρο 34

Ειδικοί κανόνες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας

1. Σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 2 στοιχείο α) σημείο i) του κανονισμού (ΕΕ) XXX [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας], οι επιχορηγήσεις από το μέσο Transition του ΕΣΚ μπορούν να χορηγούνται χωρίς προσκλήσεις υποβολής προτάσεων με σκοπό την επακόλουθη χρηματοδότηση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από δράσεις οι οποίες χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα και βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη».
2. Το μέσο Accelerator του ΕΣΚ στηρίζει αποκλειστικά μεμονωμένους δικαιούχους και μεμονωμένες εταιρείες στις οποίες γίνονται επενδύσεις που είναι ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των νεοφυών επιχειρήσεων, και μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης.
3. Προτάσεις για δράσεις του μέσου Accelerator του ΕΣΚ μπορούν να υποβάλλονται από μία ή περισσότερες νομικές οντότητες που προτίθενται να συμβάλλουν στην ίδρυση ή στην υποστήριξη οντότητας που αποτελεί δυνητική αποδέκτρια, με προηγούμενη συμφωνία της εν λόγω αποδέκτριας. Εάν επιλεγεί για χρηματοδότηση, η συμφωνία επιχορήγησης και επένδυσης υπογράφεται μόνο με την εν λόγω αποδέκτρια.
4. Στην περίπτωση δράσεων μεικτής χρηματοδότησης, ο δικαιούχος και η εταιρεία στην οποία γίνονται επενδύσεις μπορεί να διαφέρουν υπό την έννοια ότι η εν λόγω εταιρεία μπορεί να είναι η εταιρεία συμμετοχών ή η μητρική εταιρεία του δικαιούχου.
5. Οι φορείς χρηματοδότησης που υλοποιούν προγράμματα της Ένωσης ή εθνικά ή περιφερειακά προγράμματα πιστοποιημένα από την Επιτροπή μπορούν να υποβάλλουν απευθείας πρόταση για πρόσκληση υποβολής προτάσεων του μέσου Accelerator ή του μέσου Transition του ΕΣΚ, όταν οι εν λόγω προτάσεις απορρέουν από επανεξέταση του έργου μιας δράσης που χρηματοδοτείται από το πιστοποιημένο πρόγραμμα και υπόκειται στις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο πρόγραμμα εργασίας του ΕΣΚ (Plug in του ΕΣΚ).
6. Για το μέσο Accelerator του ΕΣΚ, τα τρία κριτήρια αξιολόγησης που καθορίζονται στο άρθρο 25 παράγραφος 1 αντικαθίστανται από το επίπεδο κινδύνου της δράσης, την ποιότητα και την αποδοτικότητα της υλοποίησης και την ανάγκη για ενωσιακή στήριξη.
7. Θα πραγματοποιούνται επενδύσεις από κοινού με συνεπενδύσεις άλλων ιδιωτών επενδυτών σε εταιρείες στις οποίες γίνονται επενδύσεις που δεν είναι τραπεζικά ελκυστικές. Ωστόσο, όταν δεν παρέχεται πλήρης στήριξη τέτοιου είδους στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας, μπορεί να παρέχεται στήριξη σε εταιρείες στις οποίες γίνονται επενδύσεις που είναι τραπεζικά ελκυστικές ή χωρίς τη συμμετοχή άλλων επενδυτών, προκειμένου να προστατευθούν τα στρατηγικά συμφέροντα της Ένωσης.

8. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 212 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, οι όροι σχετικά με την οικονομική βιωσιμότητα δεν εφαρμόζονται στις επενδυτικές δράσεις του μέσου Accelerator του ΕΣΚ.
9. Οι δράσεις μεικτής χρηματοδότησης αναστέλλονται, τροποποιούνται ή, εάν είναι δεόντως αιτιολογημένο, διακόπτονται εάν δεν επιτευχθούν μετρήσιμα ορόσημα ή εάν ο δικαιούχος αρνηθεί την επενδυτική στήριξη χωρίς τη δέουσα αιτιολόγηση.
10. Το Ταμείο του ΕΣΚ μπορεί να παρέχει επενδύσεις συνέχειας:
  - α) εάν απαιτείται για την προστασία των στρατηγικών πόρων, των συμφερόντων, της αυτονομίας ή της ασφάλειας της Ένωσης· ή
  - β) εάν οι επόμενοι γύροι χρηματοδότησης δεν θα συνεχιστούν ή θα συνεχιστούν με πολύ λιγότερο ευνοϊκούς όρους χωρίς να πραγματοποιηθούν επενδύσεις συνέχειας του ΕΣΚ.
11. Το πρόγραμμα εργασίας του ΕΣΚ μπορεί να καθορίζει πρόσθετους περιορισμούς όσον αφορά τη χορήγηση στήριξης συνέχειας.

Άρθρο 35

Κατάργηση

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/695 καταργείται με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2028.

Άρθρο 36

Μεταβατικές διατάξεις

1. Ο παρών κανονισμός δεν επηρεάζει τη συνέχιση ή την τροποποίηση των σχετικών δράσεων, μέχρι τη λήξη τους, στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695, οποίος εξακολουθεί να εφαρμόζεται στις εν λόγω δράσεις μέχρι τη λήξη τους.
2. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο του προγράμματος μπορεί επίσης να καλύψει δαπάνες τεχνικής και διοικητικής βοήθειας που είναι αναγκαίες για την εξασφάλιση της μετάβασης στο πρόγραμμα από τα μέτρα που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο του προηγούμενου προγράμματος βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695.

Άρθρο 37

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2028.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Η Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

1.	ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ	3
1.1.	Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας	3
1.2.	Σχετικοί τομείς πολιτικής.....	3
1.3.	Στόχοι.....	3
1.3.1.	Γενικοί στόχοι.....	3
1.3.2.	Ειδικοί στόχοι.....	3
1.3.3.	Αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις.....	3
1.3.4.	Δείκτες επιδόσεων.....	3
1.4.	Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά:.....	4
1.5.	Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας	4
1.5.1.	Βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη κάλυψη αναγκών, συμπεριλαμβανομένου λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος για τη σταδιακή υλοποίηση της πρωτοβουλίας.....	4
1.5.2.	Προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης (που μπορεί να προκύπτει από διάφορους παράγοντες, π.χ. οφέλη από τον συντονισμό, ασφάλεια δικαίου, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα ή συμπληρωματικότητα). Για τους σκοπούς του παρόντος σημείου «προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης» είναι η αξία που απορρέει από την ενωσιακή δράση και η οποία προστίθεται στην αξία που θα είχε δημιουργηθεί αν τα κράτη μέλη ενεργούσαν μεμονωμένα.....	4
1.5.3.	Διδάγματα από ανάλογες εμπειρίες του παρελθόντος	4
1.5.4.	Συμβατότητα με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και ενδεχόμενες συνέργειες με άλλα κατάλληλα μέσα.....	5
1.5.5.	Αξιολόγηση των διάφορων διαθέσιμων επιλογών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των δυνατοτήτων ανακατανομής.....	5
1.6.	Διάρκεια της πρότασης/πρωτοβουλίας και των δημοσιονομικών επιπτώσεών της.....	6
1.7.	Προβλεπόμενες μέθοδοι εκτέλεσης του προϋπολογισμού	6
2.	ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ.....	8
2.1.	Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων	8
2.2.	Συστήματα διαχείρισης και ελέγχου	8
2.2.1.	Αιτιολόγηση των μεθόδων εκτέλεσης του προϋπολογισμού, των μηχανισμών εκτέλεσης της χρηματοδότησης, των όρων πληρωμής και της στρατηγικής ελέγχου που προτείνονται.....	8
2.2.2.	Πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που έχουν εντοπιστεί και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που έχουν δημιουργηθεί για τον μετριασμό τους.....	8
2.2.3.	Εκτίμηση και αιτιολόγηση της οικονομικής αποδοτικότητας των ελέγχων (λόγος του κόστους του ελέγχου προς την αξία των σχετικών κονδυλίων που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης) και αξιολόγηση του εκτιμώμενου επιπέδου κινδύνου σφάλματος (κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο)	8
2.3.	Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας	9

3.	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ	10
3.1.	Τομείς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται	10
3.2.	Εκτιμώμενες δημοσιονομικές επιπτώσεις της πρότασης στις πιστώσεις	12
3.2.1.	Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επιχειρησιακές πιστώσεις12	
3.2.1.1.	Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό	12
3.2.1.2.	Πιστώσεις από εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό	17
3.2.2.	Εκτιμώμενο αποτέλεσμα που χρηματοδοτείται από επιχειρησιακές πιστώσεις	22
3.2.3.	Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις διοικητικές πιστώσεις. 24	
3.2.3.1.	Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό	24
3.2.3.2.	Πιστώσεις από εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό	24
3.2.3.3.	Σύνολο πιστώσεων	24
3.2.4.	Εκτιμώμενες ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους	25
3.2.4.1.	Χρηματοδοτούμενες από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό	25
3.2.4.2.	Χρηματοδοτούμενες από εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό	26
3.2.4.3.	Σύνολο εκτιμώμενων αναγκών σε ανθρώπινους πόρους	26
3.2.5.	Επισκόπηση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επενδύσεις επενδύσεις ψηφιακής τεχνολογίας	28
3.2.6.	Συμβατότητα με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο	28
3.2.7.	Συμμετοχή τρίτων στη χρηματοδότηση	28
3.3.	Εκτιμώμενες επιπτώσεις στα έσοδα	29
4.	ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	29
4.1.	Απαιτήσεις ψηφιακής σημασίας	30
4.2.	Δεδομένα	30
4.3.	Ψηφιακές λύσεις	31
4.4.	Αξιολόγηση διαλειτουργικότητας	31
4.5.	Μέτρα στήριξης της ψηφιακής εφαρμογής	32

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

1.1. Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας

Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας («Ορίζων Ευρώπη»)

1.2. Σχετικοί τομείς πολιτικής

Έρευνα και καινοτομία

1.3. Στόχοι

1.3.1. Γενικοί στόχοι

Σύμφωνα με τους γενικούς και τους ειδικούς στόχους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας, με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» ενισχύονται η ανταγωνιστικότητα και η επιστημονική και τεχνολογική βάση της ΕΕ και αντιμετωπίζονται οι παγκόσμιες προκλήσεις με βάση την άριστη έρευνα και καινοτομία.

1.3.2. Ειδικοί στόχοι

Το πρόγραμμα έχει τους ακόλουθους ειδικούς στόχους:

- Δημιουργία υψηλής ποιότητας γνώσεων, δεξιοτήτων και ελκυστικών σταδιοδρομιών για τους ερευνητές και υποστήριξη της υλοποίησης του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE).
- Αύξηση της συνεργατικής έρευνας, της ανταλλαγής γνώσεων και της αξιοποίησης σε ενωσιακό και σε διεθνές επίπεδο.
- Ευθυγράμμιση των ενωσιακών, εθνικών και περιφερειακών προτεραιοτήτων για τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού οικοσυστήματος έρευνας και καινοτομίας.
- Μείωση των εθνικών και περιφερειακών ανισοτήτων όσον αφορά την ικανότητα έρευνας και καινοτομίας, τις δεξιότητες και τα ταλέντα για την ενίσχυση των οικοσυστημάτων καινοτομίας.
- Βελτίωση της θέσης της Ένωσης στον τομέα της καινοτομίας, με ιδιαίτερη έμφαση στις στρατηγικές τεχνολογίες και στην ανατρεπτική καινοτομία, ενίσχυση της εφαρμογής και της αξιοποίησης καινοτόμων λύσεων για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας και την αντιμετώπιση βασικών κοινωνικών προκλήσεων.
- Ελαχιστοποίηση των κινδύνων και κινητοποίηση περισσότερης ιδιωτικής χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας, ειδικότερα για τη στήριξη του τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας και την επέκταση καινοτόμων νεοφυών επιχειρήσεων και ΜΜΕ.
- Συνεισφορά στην αύξηση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία στα κράτη μέλη, ώστε να συμβάλει με τον τρόπο αυτό στην επίτευξη του στόχου συνολικών δαπανών στην έρευνα και την ανάπτυξη που θα αντιστοιχούν στο 3 % τουλάχιστον του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) της Ένωσης.

3.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις

Να προσδιοριστούν τα αποτελέσματα που αναμένεται να έχει η πρόταση/πρωτοβουλία όσον αφορά τους στοχευόμενους δικαιούχους / τις στοχευόμενες ομάδες.

- Προώθηση των βασικών αξιών του ελεύθερου και ανοικτού χαρακτήρα της επιστήμης.
- Αύξηση της εξαιρετικής βάσης γνώσεων της Ευρώπης, μέσω εστίασης στην προστιθέμενη αξία της ΕΕ.
- Προσέλκυση των καλύτερων ερευνητών εντός και εκτός Ευρώπης μέσω προσέγγισης «Επιλέξτε την Ευρώπη».
- Κινητοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων σε ολόκληρη την αλυσίδα E&K — από τη βασική έρευνα έως τη διείσδυση στην αγορά.
- Συμβολή στη γεφύρωση του χάσματος καινοτομίας, ιδίως με τη στήριξη της καινοτομίας σε ολόκληρη την Ευρώπη και την αύξηση της συνοχής μεταξύ των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ και των επενδύσεων των κρατών μελών.
- Αξιοποίηση του δυναμικού ελαχιστοποίησης των κινδύνων του προϋπολογισμού της ΕΕ.
- Εστίαση των επενδύσεων στις στρατηγικές προτεραιότητες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων της απανθρακοποίησης, της ψηφιοποίησης, της ασφάλειας, της ανθεκτικότητας και της κοινωνικής συνοχής.
- Βελτίωση της πρόσβασης στην ενωσιακή χρηματοδότηση μέσω ταχύτερων, επικεντρωμένων στον χρήστη, απλουστευμένων και εναρμονισμένων διαδικασιών για τη διεύρυνση της συμμετοχής και την επιτάχυνση της επίτευξης αποτελεσμάτων.

1.3.4. Δείκτες επιδόσεων

Να προσδιοριστούν οι δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου και των επιτευγμάτων.

Η παρούσα πρωτοβουλία θα παρακολουθείται μέσω του πλαισίου επιδόσεων για τον προϋπολογισμό μετά το 2027, το οποίο αποτελεί αντικείμενο χωριστής πρότασης. Το πλαίσιο επιδόσεων προβλέπει την υποβολή έκθεσης υλοποίησης κατά τη διάρκεια της φάσης υλοποίησης του προγράμματος, καθώς και τη διενέργεια αναδρομικής αξιολόγησης σύμφωνα με το άρθρο 34 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Η αξιολόγηση διενεργείται σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας και θα βασίζεται σε δείκτες που σχετίζονται με τους στόχους του προγράμματος. Στους εν λόγω δείκτες περιλαμβάνονται δείκτες SMART (συγκεκριμένοι, μετρήσιμοι, εφικτοί, συναφείς και χρονικά προσδιορισμένοι) εκρμών, αποτελεσμάτων και επιπτώσεων για την καταγραφή της προόδου προς την επίτευξη των ειδικών και των γενικών στόχων του ταμείου, με βάση, αντίστοιχα, κατευθύνσεις επιπτώσεων σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Οι δείκτες επιπτώσεων παρακολουθούνται μακροπρόθεσμα, ενδεικτικά με αφετηρία το έτος 5 μετά την έναρξη του προγράμματος. Περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: 1) ποσοστό των δημοσιεύσεων που συγκαταλέγονται στις δημοσιεύσεις με τις περισσότερες παραπομπές σε παγκόσμιο επίπεδο· 2) αιτιώδης επίδραση στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των ερευνητών, συμπεριλαμβανομένων των μισθών· 3) αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της συμμετοχής στο πρόγραμμα και της

αύξησης του κύκλου εργασιών σε ιδιωτικές εταιρείες που λαμβάνουν χρηματοδότηση· 4) αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της συμμετοχής στο πρόγραμμα και της αύξησης της απασχόλησης σε ιδιωτικές εταιρείες που λαμβάνουν χρηματοδότηση· 5) εκτιμώμενη καθαρή επίδραση της ενωσιακής χρηματοδότησης στην αύξηση του ΑΕΠ στην ΕΕ· 6) εκτιμώμενη καθαρή επίδραση της ενωσιακής χρηματοδότησης (E&K) στη συνολική απασχόληση στην ΕΕ· 7) εκτιμώμενη συμβολή στον στόχο του 3 % για τις δαπάνες της ΕΕ για E&K.

1.4. Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά:

νέα δράση

νέα δράση έπειτα από δοκιμαστικό σχέδιο / προπαρασκευαστική ενέργεια¹⁸

την παράταση υφιστάμενης δράσης

συγχώνευση ή αναπροσανατολισμό μίας ή περισσότερων δράσεων προς άλλη/νέα δράση

1.5. Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας

1.5.1. Βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη κάλυψη αναγκών, συμπεριλαμβανομένου λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος για τη σταδιακή υλοποίηση της πρωτοβουλίας

Η ΕΕ βρίσκεται σε ένα κρίσιμο σταυροδρόμι. Η κλιματική αλλαγή, οι ανατρεπτικές τεχνολογίες, το μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό τοπίο και οι δημογραφικές τάσεις αναδιαμορφώνουν ριζικά την κοινωνία και την οικονομία μας. Για να παραμείνει ανταγωνιστική, ανθεκτική, ασφαλής και ενωμένη, η Ευρώπη πρέπει να δώσει προτεραιότητα στην έρευνα και την καινοτομία. Μόνο με επενδύσεις στην επιστήμη, ενδυνάμωση των πολιτών και των επιχειρηματιών και συνεργασία, μπορούμε να οικοδομήσουμε μια πιο βιώσιμη, ασφαλή και ανταγωνιστική Ευρώπη για όλους.

Η επιταγή αυτή υπογραμμίζεται στην έκθεση Draghi σχετικά με το μέλλον της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ, η οποία έθεσε την καινοτομία στο επίκεντρο της ικανότητας της Ευρώπης να αυξήσει και πάλι την παραγωγικότητα. Στην έκθεση Letta σχετικά με το μέλλον της ενιαίας αγοράς και στην έκθεση Heitor σχετικά με το μέλλον της πολιτικής της ΕΕ στον τομέα της E&K αναδεικνύεται επίσης η ανάγκη να ενταθούν οι προσπάθειες καινοτομίας της ΕΕ για την ανταγωνιστικότητα, τη βιωσιμότητα και την ασφάλειά της.

Η Ευρώπη πρέπει να γεφυρώσει το χάσμα καινοτομίας της και να αντιμετωπίσει τις αδυναμίες της που ξεκινούν με φραγμούς κατά το στάδιο ανάπτυξης, από την καινοτομία έως την εμπορευματοποίηση. Κατά τη στήριξη της E&K από τον δημόσιο τομέα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη οι ελλείψεις του ευρωπαϊκού οικοσυστήματος E&K και οι επιδόσεις καινοτομίας τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο.

Λαμβανομένων υπόψη των παραπάνω, στην παρούσα πρόταση παρουσιάζεται ένα απλουστευμένο και αναπροσανατολισμένο πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη», το οποίο αποσκοπεί στην ενίσχυση της επιστημονικής και τεχνολογικής βάσης της ΕΕ, στην τόνωση της κυκλοφορίας και της αξιοποίησης των γνώσεων, της τεχνολογίας και της καινοτομίας, στη μόχλευση των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ για τη μεγιστοποίηση της προστιθέμενης αξίας,

¹⁸ Όπως αναφέρεται στο άρθρο 58 παράγραφος 2 στοιχείο α) ή β) του δημοσιονομικού κανονισμού.

με στόχο να επιδράσει καταλυτικά στις περαιτέρω δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στα κράτη μέλη.

- Σύμφωνα με τις συστάσεις της έκθεσης Draghi, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» θα έχει ως στόχο:
- εστίαση των πόρων σε στρατηγικές προτεραιότητες,
- αξιοποίηση του δυναμικού των συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα χάρη σε ένα απλουστευμένο τοπίο,
- αύξηση της στήριξης για ρηζικέλευθες καινοτομίες,
- απλούστευση της πρόσβασης των δικαιούχων στο πρόγραμμα.

1.5.2. Προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης (που μπορεί να προκύπτει από διάφορους παράγοντες, π.χ. οφέλη από τον συντονισμό, ασφάλεια δικαίου, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα ή συμπληρωματικότητα). Για τους σκοπούς του παρόντος σημείου «προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης» είναι η αξία που απορρέει από την ενωσιακή δράση και η οποία προστίθεται στην αξία που θα είχε δημιουργηθεί αν τα κράτη μέλη ενεργούσαν μεμονωμένα.

Τα ειδικά οφέλη από τις ενωσιακές επενδύσεις στον τομέα της E&K είναι τα ακόλουθα:

- τόνωση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας της ΕΕ (π.χ. για κάθε ευρώ ενωσιακής χρηματοδότησης —μέσω του προγράμματος-πλαισίου «Ορίζων Ευρώπη»— εκτιμάται ότι η αύξηση του ΑΕΠ θα ανέρχεται σε έως 11 EUR έως το 2045¹⁹).
- δημιουργία διακρατικών και διατομεακών δικτύων και νέων αγορών, με διάχυση θετικών γνώσεων, διάδοση και μεταφορά τεχνολογίας σε ολόκληρη την Ένωση για την επιτάχυνση και την ενίσχυση της ανάπτυξης νέων προϊόντων και υπηρεσιών (π.χ. οι ευρωπαϊκές συμπράξεις δημιουργούν και προωθούν δίκτυα σε βασικούς τομείς σε όλους τους ενωσιακούς, εθνικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και μεταξύ της βιομηχανίας και της ακαδημαϊκής κοινότητας, όπως καταδεικνύεται από τον τομέα του υδρογόνου²⁰).
- συγκέντρωση δημόσιων και ιδιωτικών πόρων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται κεφάλαια, ταλέντα, υποδομές, για την επίτευξη της κρίσιμης μάζας (από άποψη κλίμακας και πολυπλοκότητας) για τη χρηματοδότηση πιο φιλόδοξων και καινοτόμων έργων —μεταξύ άλλων μέσω επιμερισμού των κινδύνων— κάτι που είναι απαραίτητο για την κατάκτηση ηγετικής θέσης στις αναδύμενες αγορές και την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων (π.χ. μόνο με την ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ μπορούν να αντιμετωπιστούν η αραιή κατανομή των ασθενών που πάσχουν από σπάνια νοσήματα και η έλλειψη τυποποίησης και δεδομένων²¹).
- ενίσχυση της επιστημονικής αριστείας μέσω του ανταγωνισμού και της συνεργασίας σε επίπεδο ΕΕ, επίτευξη αντικτύπου ο οποίος υπερβαίνει κατά πολύ εκείνον που θα μπορούσε να επιτευχθεί σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, αύξηση της αποδοτικότητας και ελαχιστοποίηση του κινδύνου αλληλεπικάλυψης των ερευνητικών προσπαθειών εντός της ΕΕ (π.χ. οι

¹⁹ COM(2025) 189 final, 2025, Ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

²⁰ Ο.π.

²¹ Ο.π.

παραπομπές σε χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ δημοσιεύσεις που έχουν αξιολογηθεί από ομοτίμους είναι υπερδιπλάσιες σε σύγκριση με τον παγκόσμιο μέσο όρο²²·

- ενίσχυση της υποστήριξης και της μόχλευσης ιδιωτικών επενδύσεων για την ανάδειξη και την επέκταση ρηξικέλευθων καινοτομιών που δημιουργούν αγορές (π.χ. το Ταμείο του ΕΣΚ, έχει προσελκύσει πρόσθετες επενδύσεις ύψους άνω των 2,6 δισ. EUR σε εταιρείες που υποστηρίζονται από το ΕΣΚ, με αποτέλεσμα μόχλευσης άνω των 3 EUR για κάθε ευρώ μετοχικού κεφαλαίου που επενδύει η ΕΕ²³, και προώθηση της οικονομικής προόδου και της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων (π.χ. επιχειρήσεις που λαμβάνουν επιχορηγήσεις από την ΕΕ αναπτύσσονται ταχύτερα σε σύγκριση με ανάλογες επιχειρήσεις που δεν λαμβάνουν ενωσιακή χρηματοδότηση: από τα στοιχεία προκύπτει αύξηση της απασχόλησης κατά 20 % και αύξηση του συνόλου των στοιχείων ενεργητικού και των εσόδων κατά περίπου 30 %²⁴·
- παροχή σταθερής βάσης γνώσεων για χάραξη πολιτικής [π.χ. το έργο της Διακυβερνητικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό σε έρευνα χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ²⁵]·
- αύξηση της ελκυστικότητας της ΕΕ ως τόπου εκπαίδευσης, έρευνας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας (π.χ. η χρηματοδότηση της ΕΕ διευκολύνει την κινητικότητα των ερευνητών και συμβάλλει στη δημιουργία μιας πιο ελκυστικής προοπτικής για κορυφαίους ερευνητές από άλλα μέρη του κόσμου οι οποίοι επιθυμούν να μεταβούν στην ΕΕ²⁶·
- επίτευξη θετικού διαρθρωτικού αποτελέσματος στα εθνικά οικοσυστήματα Ε&Κ και στην εφαρμογή εθνικών μεταρρυθμίσεων στον τομέα της Ε&Κ (π.χ. το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας έχει καταστεί παγκόσμιος φάρος αριστείας, επιφέροντας εθνικές και θεσμικές αλλαγές για τη στήριξη και την προσέλκυση των δικαιούχων επιχορήγησης) και διευκόλυνση όσον αφορά τον καθορισμό ενοποιημένων προτύπων και κανονισμών σε όλα τα κράτη μέλη, οι οποίοι είναι ζωτικής σημασίας για τομείς όπως η υγειονομική περίθαλψη, η προστασία του περιβάλλοντος και οι ψηφιακές τεχνολογίες, με συμβολή στην ευρύτερη διάδοση των οφελών της Ε&Κ (π.χ. όπως καταδεικνύεται από διάφορες ευρωπαϊκές συμπράξεις²⁷).

1.5.3. Διδάγματα από ανάλογες εμπειρίες του παρελθόντος

Τα προγράμματα-πλαίσια της ΕΕ είχαν σημαντικά και μακροπρόθεσμα αποτελέσματα, όπως αποδεικνύουν οι διαδοχικές αξιολογήσεις από το 1984, όταν η ΕΕ άρχισε να επενδύει στην Ε&Κ, έως σήμερα. Μολονότι τα ευρωπαϊκά προγράμματα έρευνας και καινοτομίας στέφθηκαν με επιτυχία, υπάρχουν σημαντικά διδάγματα από το παρελθόν, από τις παρατηρήσεις των ενδιαφερόμενων μερών και από αναλυτικές μελέτες. Η έρευνα, η καινοτομία και η εκπαίδευση θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με περισσότερο συντονισμένο τρόπο και να συνάδουν με άλλες πολιτικές και αποτελέσματα ερευνών που θα διαδοθούν και θα αξιοποιηθούν

²² COM(2024) 49 final, 2024, Εκ των υστέρων αξιολόγηση του προγράμματος-πλαισίου «Ορίζων 2020».

²³ COM(2025) 189 final, 2025, Ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

²⁴ COM(2024) 49 final, 2024, Εκ των υστέρων αξιολόγηση του προγράμματος-πλαισίου «Ορίζων 2020».

²⁵ Ο.π.

²⁶ COM(2025) 189 final, 2025, Ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

²⁷ Ο.π.

καλύτερα σε νέα προϊόντα, διαδικασίες και υπηρεσίες. Απαιτείται περαιτέρω ενίσχυση της παρακολούθησης και της αξιολόγησης, μεταξύ άλλων για την ενσωμάτωση όλων των μερών του προγράμματος στο κεντρικό σύστημα παρακολούθησης. Για την τελική αξιολόγηση, χρειάζεται να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στους μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, καθώς και στις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις των προηγούμενων προγραμμάτων-πλαισίων.

Στην ανακοίνωση σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» προσδιορίστηκαν διάφοροι τομείς που χρήζουν βελτίωσης. Τα πορίσματα της ενδιάμεσης αξιολόγησης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» βασίστηκαν σε εκτεταμένες παρατηρήσεις των ενδιαφερόμενων μερών και στις στρατηγικές συστάσεις της ομάδας εμπειρογνομόνων της Επιτροπής σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση.

Συνοπτικά, έχουν ως εξής:

α. Υποστήριξη ρηξικέλευθων καινοτομιών.

β. Συνέχιση της απλούστευσης, πιλοτική εφαρμογή τυχόν νέων αλλαγών μέσω πειραματισμών σε επίπεδο πολιτικής.

γ. Συνέχιση της διεθνούς συνεργασίας, με εστίαση των προσπαθειών σε συγκεκριμένες χώρες (παγκόσμιους ηγέτες).

δ. Αύξηση του αποτελέσματος μόχλευσης των συμπράξεων.

ε. Αύξηση των συνεργειών με άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ και με πολιτικές της για την ανάπτυξη και τη διάδοση της καινοτομίας.

στ. Απλούστευση των πολύπλοκων ρυθμίσεων διακυβέρνησης και αύξηση της ευελιξίας για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

ζ. Συνέχιση της υποστήριξης των γυναικών στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας.

η. *Εξορθολογισμός του χρηματοδοτικού τοπίου, αποφυγή αλληλεπικάλυψης μεταξύ των μερών του προγράμματος.1.5.4. Συμβατότητα με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και ενδεχόμενες συνέργειες με άλλα κατάλληλα μέσα*

Μέσω της αλληλεπίδρασής του με το Ταμείο Ανταγωνιστικότητας, μπορεί να προσελκύσει πρόσθετες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στον τομέα της Ε&Κ· να συμβάλει στην περαιτέρω ενίσχυση του ευρωπαϊκού τοπίου Ε&Κ και να επιταχύνει την εμπορική αξιοποίηση και τη διάδοση της καινοτομίας. Τα προγράμματα σε επίπεδο Ένωσης μπορούν επίσης να υποστηρίζουν τη διαδικασία χάραξης πολιτικής και τους στόχους πολιτικής.

Για την έρευνα και την καινοτομία, λόγω του μακροπρόθεσμου χαρακτήρα τους από τη βάση προς την κορυφή, απαιτείται ένα ανεξάρτητο, ολοκληρωμένο και προβλέψιμο αυτόνομο πρόγραμμα, το οποίο θα διασφαλίζει τις κατάλληλες συνθήκες για την ανάδειξη νέων ιδεών και τη διάθεσή τους στην αγορά. Για να εξασφαλιστεί η δυνατότητα ανάπτυξης ανατρεπτικών λύσεων, είναι επιτακτική ανάγκη να διατηρηθεί η ανεξαρτησία της έρευνας και της καινοτομίας και να υπάρχει συνέχεια στη χρηματοδότηση. Ως εκ τούτου, παρόλο που συνδέεται στενά με το Ταμείο Ανταγωνιστικότητας, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» έχει διατηρήσει την ανεξάρτητη νομική βάση του που απαιτείται βάσει του άρθρου 182 της ΣΛΕΕ, το εμπορικό σήμα και την καλή διεθνή φήμη του, με βάση τη

μακροπρόθεσμη αποδεδειγμένη επιτυχία του ως αξιόπιστου πλαισίου αριστείας, συνεργασίας και αντικτύπου.

Η νομική πράξη δημιουργεί δικαιώματα και υποχρεώσεις για τους δικαιούχους, οι οποίες είναι δεσμευτικές στο σύνολό τους και έχουν άμεση εφαρμογή σε όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης. 1.5.5. Αξιολόγηση των διάφορων διαθέσιμων επιλογών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των δυνατοτήτων ανακατανομής

[Προς καθορισμό]

[...]

1.6. Διάρκεια της πρότασης/πρωτοβουλίας και των δημοσιονομικών της επιπτώσεων

περιορισμένη διάρκεια

- με ισχύ από 1/1/2028 έως 1/1/2034
- Δημοσιονομικές επιπτώσεις από το 2028 έως το 2034 για πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων και από το 2028 έως το 2040 για πιστώσεις πληρωμών.

απεριόριστη διάρκεια

- Περίοδος σταδιακής εφαρμογής από το EEEE έως το EEEE,
- και στη συνέχεια πλήρης εφαρμογή.

1.7. Προβλεπόμενες μέθοδοι εκτέλεσης του προϋπολογισμού²⁸

Άμεση διαχείριση από την Επιτροπή

- από τις υπηρεσίες της, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού της στις αντιπροσωπείες της Ένωσης
- από τους εκτελεστικούς οργανισμούς

Επιμερισμένη διαχείριση με τα κράτη μέλη

Έμμεση διαχείριση με ανάθεση καθηκόντων εκτέλεσης του προϋπολογισμού:

- σε τρίτες χώρες ή οργανισμούς που αυτές έχουν ορίσει
- σε διεθνείς οργανισμούς και στους οργανισμούς αυτών (να προσδιοριστούν)
- στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων
- στους οργανισμούς που αναφέρονται στα άρθρα 70 και 71 του δημοσιονομικού κανονισμού
- σε οργανισμούς δημοσίου δικαίου
- σε οργανισμούς που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο και έχουν αποστολή δημόσιας υπηρεσίας, στον βαθμό που τους παρέχονται επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις
- σε οργανισμούς που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο κράτους μέλους στους οποίους έχει ανατεθεί η εκτέλεση σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και στους οποίους παρέχονται επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις
- σε οργανισμούς ή πρόσωπα επιφορτισμένα με την εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας βάσει του τίτλου V της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα οποία προσδιορίζονται στην αντίστοιχη βασική πράξη
- σε οργανισμούς που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος, διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο κράτους μέλους ή το δίκαιο της Ένωσης και είναι επιλέξιμοι για να τους ανατεθεί, σύμφωνα με ειδικούς τομεακούς κανόνες, η εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης ή δημοσιονομικών εγγυήσεων, στον βαθμό που οι εν

²⁸ Οι λεπτομέρειες σχετικά με τις μεθόδους εκτέλεσης του προϋπολογισμού, καθώς και οι παραπομπές στον δημοσιονομικό κανονισμό, είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο BUDGpedia: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

λόγω οργανισμοί ελέγχονται από οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή από οργανισμούς που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο επιφορτισμένους με δημόσια υπηρεσία και τους παρέχονται επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις υπό μορφή από κοινού και εις ολόκληρον ευθύνης από τους ελέγχοντες οργανισμούς ή ισοδύναμες χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και οι οποίες μπορεί να περιορίζονται, για κάθε δράση, στο μέγιστο ποσό της στήριξης της Ένωσης.

Παρατηρήσεις

[...]

[...]

2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

2.1. Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων

Οι κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων του εν λόγω προγράμματος θα πληρούν τις απαιτήσεις που ορίζονται στον κανονισμό xxx [κανονισμός για τις επιδόσεις].

Η πρόοδος του προγράμματος ως προς την επίτευξη των στόχων του θα μετρηθεί σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα βάσει διαφόρων κατευθύνσεων επιπτώσεων. Κατά περίπτωση, θα χρησιμοποιούνται κοινοί δείκτες που προβλέπονται στον κανονισμό για την παρακολούθηση των επιδόσεων του ΠΔΠ, ιδίως οι δείκτες που αποτέλεσαν αντικείμενο μέτρησης και σε προηγούμενα προγράμματα-πλαίσια. Οι κανόνες όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων εκ μέρους των συμμετεχόντων σχεδιάστηκαν βάσει των εν λόγω δεικτών και με παράλληλο στόχο τον περιορισμό του διοικητικού φόρτου για αυτούς. Όπου είναι δυνατόν, τα δεδομένα θα συλλέγονται από ανοικτές πηγές. Όλα τα στοιχεία σχετικά με τις διαδικασίες διαχείρισης (αιτήσεις, ποσοστά έγκρισης, χρόνος έως την καταβολή της επιχορήγησης, είδος δικαιούχου κ.λπ.) θα συλλέγονται, θα αποθηκεύονται και θα διατίθενται σε πραγματικό χρόνο μέσω ειδικού μέσου αποθήκευσης δεδομένων. Επί του παρόντος, το σύστημα αναφοράς (CORDA) λειτουργεί ικανοποιητικά και είναι διαθέσιμο στα κράτη μέλη και σε άλλους ενδιαφερόμενους φορείς. Θα καταρτιστεί έκθεση με πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες διαχείρισης (από το πρώτο έτος) και, σταδιακά, με πληροφορίες για τις εκροές και τα αποτελέσματα. Οι αξιολογήσεις και οι εκθέσεις υλοποίησης των προγραμμάτων προγραμματίζονται και θα δημοσιεύονται σύμφωνα με κοινές διατάξεις. Ο αντίκτυπος του προγράμματος — σύμφωνα με τους πιο μακροπρόθεσμους δείκτες— θα εκτιμηθεί μόνο μέσω αξιολογήσεων. Πέραν αυτών, οι άμεσες δράσεις του JRC αξιολογούνται εσωτερικά μέσω ετήσιας εσωτερικής αξιολόγησης και εξωτερικά μέσω αξιολόγησης από ομοτίμους, οι οποίοι είναι εμπειρογνώμονες κορυφαίου επιπέδου που επιλέγονται σε συνεννόηση με το διοικητικό συμβούλιο του JRC.

2.2. Συστήματα διαχείρισης και ελέγχου

2.2.1. Αιτιολόγηση των μεθόδων εκτέλεσης του προϋπολογισμού, των μηχανισμών εκτέλεσης της χρηματοδότησης, των όρων πληρωμής και της στρατηγικής ελέγχου που προτείνονται

Το πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας θα εφαρμοστεί μέσω άμεσης και έμμεσης διαχείρισης. Όσον αφορά τις γενικές γραμμές υλοποίησης, δεν υπάρχουν ριζικές αλλαγές σε σχέση με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη». Τα μέτρα απλούστευσης που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» θα επεκταθούν περαιτέρω. Η χρηματοδότηση έργων με κατ' αποκοπή ποσά θα αποτελέσει το καθιερωμένο πρότυπο. Για τις υπόλοιπες εξαιρετικές περιπτώσεις χρηματοδότησης με βάση τις πραγματικές δαπάνες, οι δαπάνες προσωπικού θα καθορίζονται από σύστημα μοναδιαίων δαπανών. Τα δύο αυτά μέτρα θα συμβάλουν στην ελαχιστοποίηση της ευπάθειας σε δημοσιονομικά σφάλματα.

Ο γενικός μέγιστος χρόνος έως την καταβολή της επιχορήγησης θα μειωθεί από 8 μήνες σε 7 μήνες. Το Κοινό Κέντρο Υλοποίησης εξακολουθεί να παρέχει οικονομικά αποδοτικές υπηρεσίες σε όλες τις υπηρεσίες της Επιτροπής που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή των προγραμμάτων-πλαισίων. Η επικύρωση νομικών

οντοτήτων και η διαχείριση των εμπειρογνομόνων στον τομέα της αξιολόγησης θα συνεχίσουν να συγκεντρώνονται στον Εκτελεστικό Οργανισμό Έρευνας, δημιουργώντας οικονομίες κλίμακας και διασφαλίζοντας την αποδοτική διοργάνωση των αξιολογήσεων. Η στρατηγική ελέγχου βασίζεται:

- σε διαδικασίες για την επιλογή των καλύτερων έργων και τη μετατροπή τους σε νομικά μέσα,
- στη διαχείριση έργων και συμβάσεων καθ' όλη τη διάρκεια ζωής εκάστου έργου,
- σε εκ των προτέρων ελέγχους των απαιτήσεων σε ποσοστό 100 %,
- στα πιστοποιητικά οικονομικών καταστάσεων που υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο κατώτατο όριο και στην πιστοποίηση των μεθοδολογιών για τον υπολογισμό των μοναδιαίων δαπανών ή για την εκ των προτέρων αξιολόγηση μεγάλων ερευνητικών υποδομών σε εθελοντική βάση,
- σε εκ των υστέρων δειγματοληπτικούς λογιστικούς ελέγχους (αντιπροσωπευτικούς και βάσει κινδύνου) των πληρωμών απαιτήσεων για επιχορηγήσεις βάσει πραγματικών δαπανών,
- σε τακτικές επανεξετάσεις των έργων όσον αφορά την τεχνική υλοποίηση και τα αποτελέσματα για το σύνολο των επιχορηγήσεων,
- σε εκ των υστέρων τεχνικές επισκοπήσεις δείγματος επιχορηγήσεων.

Στην έμμεση διαχείριση, η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει τους ακόλουθους φορείς προκειμένου να εκτελέσει τον προϋπολογισμό, όπου αυτό είναι σκόπιμο και οικονομικά αποδοτικό και παρέχει ισχυρό αποτέλεσμα μόχλευσης: — θεσμοθετημένες ευρωπαϊκές συμπράξεις (άρθρο 185 ή άρθρο 187 της ΣΛΕΕ). Αυτοί οι φορείς υπόκεινται σε τακτικές αξιολογήσεις ώστε να διασφαλίζεται ότι παραμένουν κατάλληλοι για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος. Έχουν αναπτυχθεί ή πρόκειται να αναπτυχθούν στρατηγικές ελέγχου για την εποπτεία των φορέων που τελούν υπό έμμεση διαχείριση. Στο πλαίσιο της άμεσης διαχείρισης, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στους εκτελεστικούς οργανισμούς που έχουν θεσπιστεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 58/2003 του Συμβουλίου. Η ανάθεση δραστηριοτήτων στους εκτελεστικούς οργανισμούς υπόκειται σε υποχρεωτική ανεξάρτητη εκ των προτέρων ανάλυση κόστους-οφέλους και οι εκτελεστικοί οργανισμοί υποβάλλονται σε τακτικές αξιολογήσεις που διενεργούνται από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες. Στο πλαίσιο της ανωτέρω ανάλυσης κόστους-οφέλους θα εξεταστεί επίσης το κόστος του ελέγχου και της εποπτείας. Οι ενδιάμεσες αξιολογήσεις που διενεργήθηκαν το 2012 και το 2015 επιβεβαιώνουν την υψηλή αποδοτικότητα και προστιθέμενη αξία των εκτελεστικών οργανισμών όσον αφορά την υλοποίηση των προγραμμάτων.

2.2.2. Πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που έχουν εντοπιστεί και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που έχουν δημιουργηθεί για τον μετριασμό τους

Το βασικό μοντέλο χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για την επιστροφή των πραγματικών επιλέξιμων δαπανών αντικαταστάθηκε σταδιακά από αυξημένη χρήση της χρηματοδότησης έργων με κατ' αποκοπή ποσά, με στόχο να ανέλθει σε 50 % του προϋπολογισμού για το τελευταίο έτος του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Πρόκειται για εξέλιξη που ακολουθεί τις δηλώσεις του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, π.χ. στην ετήσια έκθεσή του για το 2016 στην οποία αναφέρεται ότι «Ο σοβαρότερος κίνδυνος για την κανονικότητα των πράξεων είναι ο μη εντοπισμός και η μη διόρθωση των μη

επιλέξιμων δαπανών που δηλώνουν οι δικαιούχοι, πριν από την απόδοσή τους» και διατυπώνεται σύσταση για την ευρύτερη χρήση απλουστευμένων επιλογών κόστους (ΑΕΚ). Όσον αφορά τις επιχορηγήσεις, το εκτιμώμενο αντιπροσωπευτικό ποσοστό σφάλματος στο πρόγραμμα «Ορίζων 2020» ήταν -3,86 %, με το «εναπομένον» ποσοστό σφάλματος να ανέρχεται στο -1,92 %, συνυπολογιζόμενου του συνόλου των ανακτήσεων και των διορθώσεων που πραγματοποιήθηκαν ή θα πραγματοποιηθούν. Ωστόσο, τα ποσοστά σφάλματος ήταν χαμηλότερα στα τμήματα εκείνα του προγράμματος στα οποία ήταν δυνατή η ευρύτερη χρήση απλουστευμένων επιλογών κόστους (ΑΕΚ) και/ή στα οποία συμμετείχε μια μικρή και σταθερή ομάδα δικαιούχων. Αυτό ισχύει και για τις επιχορηγήσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας και τις δράσεις «Marie Curie».

2.2.3. *Εκτίμηση και αιτιολόγηση της οικονομικής αποδοτικότητας των ελέγχων (λόγος του κόστους του ελέγχου προς την αξία των σχετικών κονδυλίων που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης) και αξιολόγηση του εκτιμώμενου επιπέδου κινδύνου σφάλματος (κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο)*

Σύμφωνα με τη χαμηλότερη εκτίμηση των δαπανών του συστήματος ελέγχου (αξιολόγηση, επιλογή, διαχείριση έργων, εκ των προτέρων και εκ των υστέρων έλεγχος), αυτές κυμαίνονται μεταξύ 2-4 % σε όλες τις υπηρεσίες της Επιτροπής που είναι αρμόδιες για την υλοποίηση των προηγούμενων προγραμμάτων-πλαisiών για το 2024 (συμπεριλαμβανομένων των δαπανών διαχείρισης του προγράμματος-πλαisiού «Ορίζων 2020» και του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»). Το εν λόγω κόστος θεωρείται εύλογο λαμβανομένων υπόψη των προσπαθειών που απαιτούνται για τη διασφάλιση της επίτευξης των στόχων, καθώς και του αριθμού των πράξεων. Το εκτιμώμενο επίπεδο κινδύνου σφάλματος κατά την πληρωμή επιχορηγήσεων στο πλαίσιο μοντέλου χρηματοδότησης που βασίζεται στην επιστροφή μη επιλέξιμων δαπανών είναι 2,5-3,5 %. Ο κίνδυνος σφάλματος κατά το κλείσιμο (μετά την πραγματοποίηση ελέγχων και διορθώσεων) κυμαίνεται γύρω στο 2 % (χωρίς να είναι απαραίτητως κάτω από αυτό) για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» και κάτω του 2 % για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη». Ο αναμενόμενος κίνδυνος σφάλματος για επιχορηγήσεις με μοντέλο χρηματοδότησης με κατ' αποκοπή ποσά πλησιάζει το 0 % (κατά την πληρωμή και κατά την περάτωση). Η συνολική προσδοκία όσον αφορά τα ποσοστά σφάλματος θα εξαρτηθεί από την ισορροπία μεταξύ των δύο μεθόδων χρηματοδότησης (επιστροφή επιλέξιμων δαπανών και κατ' αποκοπή ποσά). Η Επιτροπή σκοπεύει να εφαρμόσει το μοντέλο της χρηματοδότησης με κατ' αποκοπή ποσά, κατά περίπτωση, με στόχο η εν λόγω χρηματοδότηση να ανέλθει σε 50 % του προϋπολογισμού των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων έως το 2027. Ωστόσο, το βασικό κίνητρο για την έγκριση της χρηματοδότησης με κατ' αποκοπή ποσά δεν θα είναι η μείωση του ποσοστού σφάλματος, αλλά η επίτευξη όλων των στόχων του προγράμματος.

Το εν λόγω σενάριο βασίζεται στην παραδοχή ότι τα μέτρα απλούστευσης δεν θα υποστούν ουσιαστικές τροποποιήσεις κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Σημείωση: η παρούσα ενότητα αφορά αποκλειστικά τη διαδικασία διαχείρισης επιχορηγήσεων (στους διάφορους τρόπους διαχείρισης) □ για διοικητικές και λειτουργικές δαπάνες που υλοποιούνται μέσω διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων, ο κίνδυνος σφάλματος κατά την πληρωμή και κατά την περάτωση θα πρέπει να είναι μικρότερος του 2 %.

2.3. Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας

Οι υπηρεσίες που είναι επιφορτισμένες με την εκτέλεση του προϋπολογισμού έρευνας και καινοτομίας είναι αποφασισμένες να καταπολεμήσουν την απάτη σε όλα τα στάδια της διαδικασίας διαχείρισης επιχορηγήσεων. Έχουν αναπτύξει και εφαρμόζουν κοινές και τομεακές στρατηγικές για την καταπολέμηση της απάτης, συμπεριλαμβανομένης της ενισχυμένης χρήσης των πληροφοριών, ιδίως με τη χρήση προηγμένων εργαλείων τεχνολογίας πληροφοριών (στο εξής: ΤΠ), την κατάρτιση και την ενημέρωση του προσωπικού, καθώς και με παρουσιάσεις για την ευαισθητοποίηση των δικαιούχων επιχορηγήσεων και των εθνικών σημείων επαφής. Οι προσπάθειες αυτές θα συνεχιστούν και οι δραστηριότητες για την καταπολέμηση της απάτης και την εκτίμηση κινδύνου θα ενισχυθούν περαιτέρω χάρη στην τρέχουσα ανάπτυξη του εσωτερικού εργαλείου βαθμολόγησης κινδύνου ARACHNE από τις κεντρικές υπηρεσίες. Συνολικά, τα μέτρα που προτείνονται, ιδίως η μεγαλύτερη έμφαση στους ελέγχους βάσει κινδύνου από την έναρξη του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», η οποία θα συνεχιστεί και στο πλαίσιο του νέου προγράμματος, και η ενισχυμένη επιστημονική αξιολόγηση και ο έλεγχος, θα πρέπει να εξακολουθήσουν να έχουν θετικό αντίκτυπο στην καταπολέμηση της απάτης. Η κοινή στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης σε θέματα έρευνας και καινοτομίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, των εκτελεστικών οργανισμών και των κοινών επιχειρήσεων που είναι αρμόδιες για την υλοποίηση των προγραμμάτων-πλαisiών E&K, η οποία καλύπτει τις επιχορηγήσεις, επικαιροποιήθηκε ώστε να καλύπτει τους κινδύνους που σχετίζονται με τις απλουστευμένες επιλογές κόστους και θα επικαιροποιηθεί περαιτέρω με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν και τις υποθέσεις της OLAF που έχουν περατωθεί. Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι διαπιστωθείσες απάτες εξακολουθούν να είναι ελάχιστες σε αναλογία προς το σύνολο των δαπανών έρευνας και καινοτομίας, ωστόσο οι υπηρεσίες που είναι επιφορτισμένες με την εκτέλεση του προϋπολογισμού έρευνας και καινοτομίας διατηρούν ακέραιη τη δέσμευσή τους για την καταπολέμησή της. Στο πλαίσιο της νομοθεσίας θα διασφαλιστεί ότι οι λογιστικοί έλεγχοι, οι επανεξετάσεις και οι έρευνες μπορούν να διενεργούνται από τις υπηρεσίες της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένων της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), καθώς και της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO), μέσω των τυποποιημένων διατάξεων που χρησιμοποιούνται ήδη στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

3.1. Τομείς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται

- Νέες γραμμές του προϋπολογισμού των οποίων έχει ζητηθεί η δημιουργία

Κατά σειρά τομέων του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμών του προϋπολογισμού

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Γραμμή του προϋπολογισμού	Είδος δαπάνης	Συμμετοχή			
	Αριθμός	ΔΠ/ΜΔΠ	χωρών ΕΖΕΣ	υποψήφια χωρών και δυνάμει υποψήφια μελών	άλλων τρίτων χωρών	άλλα έσοδα με ειδικό προορισμό
2	[04 01 02] — Δαπάνες στήριξης για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη»	ΜΔΠ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
2	[04 03 01] — Επιστήμη αριστείας	ΔΠ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
2	[04 03 02] — Ανταγωνιστικότητα και κοινωνία	ΔΠ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
2	[04 03 03] — Καινοτομία	ΔΠ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
2	[04 03 04] — Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας	ΔΠ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ

3.2. Εκτιμώμενες δημοσιονομικές επιπτώσεις της πρότασης στις πιστώσεις

3.2.1. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επιχειρησιακές πιστώσεις

- Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση επιχειρησιακών πιστώσεων
- Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση επιχειρησιακών πιστώσεων, όπως αναλύεται κατωτέρω

3.2.1.1. Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Αριθμός	2
---	---------	---

			Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΠ 2028-2034
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034		
			Επιχειρησιακές πιστώσεις								
[04 03 01] — Επιστήμη αριστείας	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(1α)	4,093	6,343	6,616	6,773	6,701	6,812	6,741		44,079
	Πληρωμές	(2α)	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.
[04 03 02] — Ανταγωνιστικότητα και κοινωνία	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(1β)	7,042	10,918	11,387	11,659	11,537	11,729	11,604		75,876
	Πληρωμές	(2β)	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.
[04 03 03] — Καινοτομία	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(1α)	3,600	5,581	5,821	5,960	5,897	5,994	5,932		38,785
	Πληρωμές	(2α)	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.
[04 03 04] — Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(1β)	1,508	2,341	2,441	2,499	2,472	2,513	2,488		16,262
	Πληρωμές	(2β)	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.
			Πιστώσεις διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενες από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων²⁹								
[04 01 02] — Δαπάνες στήριξης για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη»		(3)	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων	Αναλήψεις υποχρεώσεων	=1α+1β+3	16,243	25,183	26,265	26,891	26,607	27,048	26,765		175,002
	Πληρωμές	=2α+2β+3	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.

²⁹ Τεχνική και/ή διοικητική βοήθεια και δαπάνες στήριξης της εφαρμογής προγραμμάτων και/ή δράσεων της ΕΕ (πρόην γραμμές «ΒΑ»), έμμεση έρευνα, άμεση έρευνα.

			Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	ΣΥΝΟΛΟ Ο ΠΑΠ 2028- 2034	
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034		
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων	επιχειρησιακών	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(4)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
		Πληρωμές	(5)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενων από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων			(6)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων του TOMEA 2 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου		Αναλήψεις υποχρεώσεων	=4+6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
		Πληρωμές	=5+6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000

			Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΠ 2028-2034	
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034		
• ΣΥΝΟΛΟ επιχειρησιακών πιστώσεων (όλοι οι επιχειρησιακοί τομείς)		Αναλήψεις υποχρεώσεων	(4)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
		Πληρωμές	(5)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
• ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενων από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων (όλοι οι επιχειρησιακοί τομείς)			(6)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων των τομέων 1 έως 3 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ποσό αναφοράς)		Αναλήψεις υποχρεώσεων	=4+6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
		Πληρωμές	=5+6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	7	«Διοικητικές δαπάνες» [Οι αναγκαίες πιστώσεις θα πρέπει να καθοριστούν με βάση τα αριθμητικά στοιχεία για το μέσο ετήσιο κόστος που είναι διαθέσιμα στην κατάλληλη ιστοσελίδα της BUDGpedia.]
--	---	---

ΓΔ: <.....>		Έτος 2028	Έτος 2029	Έτος 2030	Έτος 2031	Έτος 2032	Έτος 2033	Έτος 2034	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΠ 2028- 2034
• Ανθρώπινοι πόροι		0	0	0	0	0	0	0	0
• Άλλες διοικητικές δαπάνες		0	0	0	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ ΓΔ <.....>	Πιστώσεις	0	0	0	0	0	0	0	0

ΓΔ: <.....>		Έτος 2028	Έτος 2029	Έτος 2030	Έτος 2031	Έτος 2032	Έτος 2033	Έτος 2034	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΠ 2028- 2034
• Ανθρώπινοι πόροι		0	0	0	0	0	0	0	0
• Άλλες διοικητικές δαπάνες		0	0	0	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ ΓΔ <.....>	Πιστώσεις	0	0	0	0	0	0	0	0

ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων του ΤΟΜΕΑ 4 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	(Σύνολο αναλήψεων υποχρεώσεων = Σύνολο πληρωμών)	0	0	0	0	0	0	0	0
---	--	---	---	---	---	---	---	---	---

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	ΣΥΝΟΛΟ
--	------	------	------	------	------	------	------	---------------

		2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	ΠΑΠ 2028-2034
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων των ΤΟΜΕΩΝ 1 έως 4	Αναλήψεις υποχρεώσεων	0	0	0	0	0	0	0	0
του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Πληρωμές	0	0	0	0	0	0	0	0

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

		Έτος 2028	Έτος 2029	Έτος 2030	Έτος 2031	Έτος 2032	Έτος 2033	Έτος 2034	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΠ 2028-2034
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων των ΤΟΜΕΩΝ 1 έως 4	Αναλήψεις υποχρεώσεων								
του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Πληρωμές								
		Έτος 2028	Έτος 2029	Έτος 2030	Έτος 2031	Έτος 2032	Έτος 2033	Έτος 2034	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΠ 2028-2034
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων επιχειρησιακών	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(4)							
	Πληρωμές	(5)							
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενων από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων		(6)							

ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων του ΤΟΜΕΑ <....> του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Αναλήψεις υποχρεώσεων	=4+6									
	Πληρωμές	=5+6									
			Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΠ 2028-2034	
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034		
ΣΥΝΟΛΟ επιχειρησιακών πιστώσεων	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(4)									
	Πληρωμές	(5)									
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενων από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων		(6)									
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων του ΤΟΜΕΑ <....> του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Αναλήψεις υποχρεώσεων	=4+6									
	Πληρωμές	=5+6									
			Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΠ 2028-2034	
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034		
• ΣΥΝΟΛΟ επιχειρησιακών πιστώσεων (όλοι οι επιχειρησιακοί τομείς)	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(4)									
	Πληρωμές	(5)									
• ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενων από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων (όλοι οι επιχειρησιακοί τομείς)		(6)									
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων των τομέων 1 έως 6 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (Ποσό αναφοράς)	Αναλήψεις υποχρεώσεων	=4+6									
	Πληρωμές	=5+6									

3.2.2. Εκτιμώμενο αποτέλεσμα που χρηματοδοτείται από επιχειρησιακές πιστώσεις (δεν συμπληρώνεται για αποκεντρωμένους οργανισμούς)

Πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Να προσδιοριστούν οι στόχοι και τα αποτελέσματα ↓			Έτος 2028		Έτος 2029		Έτος 2030		Έτος 2031		Να εγγραφούν όσα έτη απαιτούνται ώστε να αποτυπώνεται η διάρκεια των επιπτώσεων (βλ. σημείο 1.6)						ΣΥΝΟΛΟ		
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ																		
	Είδος ³¹	Μέσο κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Συνολικός αριθ.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ αριθ. 1 ³² ...																			
— Αποτέλεσμα																			
- Αποτέλεσμα																			
- Αποτέλεσμα																			
Μερικό σύνολο για τον ειδικό στόχο αριθ. 1																			
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ αριθ. 2 ...																			
- Αποτέλεσμα																			
Μερικό σύνολο για τον ειδικό στόχο αριθ. 2																			
ΣΥΝΟΛΑ																			

Οι δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων για τους σκοπούς της παρακολούθησης της προόδου και των επιτευγμάτων του παρόντος προγράμματος θα αντιστοιχούν στους κοινούς δείκτες που προβλέπονται στον κανονισμό xxx [κανονισμός για τις επιδόσεις].

³¹ Τα αποτελέσματα είναι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που θα παρασχεθούν (π.χ.: αριθμός ανταλλαγών φοιτητών που θα χρηματοδοτηθούν, αριθμός χλμ. οδών που θα κατασκευαστούν κ.λπ.).

³² Όπως περιγράφεται στο σημείο 1.3.2. «Ειδικό στόχο»

3.2.3. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις διοικητικές πιστώσεις

- Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα
- Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα, όπως αναλύεται κατωτέρω

3.2.3.1. Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό

ΨΗΦΙΣΘΕΙΣΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	ΣΥΝΟΛΟ 2028-2034
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
ΤΟΜΕΑΣ 7								
Ανθρώπινοι πόροι	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
Άλλες διοικητικές δαπάνες	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
Μερικό σύνολο του ΤΟΜΕΑ	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
Εκτός του ΤΟΜΕΑ 7								
Ανθρώπινοι πόροι	625,906	653,293	682,926	714,991	749,687	787,229	827,851	5041,883
Άλλες δαπάνες διοικητικού χαρακτήρα	421,944	506,573	602,561	711,464	835,052	975,331	1134,583	5187,508
Μερικό σύνολο εκτός του ΤΟΜΕΑ 7	1047,851	1159,866	1285,487	1426,455	1584,738	1762,560	1962,435	10229,391
ΣΥΝΟΛΟ	1047,851	1159,866	1285,487	1426,455	1584,738	1762,560	1962,435	10229,391

3.2.4. Εκτιμώμενες ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους

- Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων
- Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων, όπως αναλύεται κατωτέρω

3.2.4.1. Χρηματοδοτούμενες από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό

Εκτίμηση η οποία πρέπει να εκφράζεται σε μονάδες ισοδυνάμων πλήρους απασχόλησης (ΙΠΑ)³³

ΨΗΦΙΣΘΕΙΣΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
• Θέσεις απασχόλησης του πίνακα προσωπικού (θέσεις μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων) ³⁴							
20 01 02 01 (στην έδρα και στις αντιπροσωπείες της Επιτροπής)	0	0	0				0
20 01 02 03 (στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)	0	0	0				0

³³ Διευκρινίστε κάτω από τον πίνακα πόσα ΙΠΑ, εντός του αναφερόμενου αριθμού, έχουν ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης και/ή μπορούν να ανακατανεμηθούν στο εσωτερικό της ΓΔ και ποιες είναι οι καθαρές ανάγκες σας.

³⁴ Στους εν λόγω αριθμούς περιλαμβάνεται μόνο το αναγκαίο προσωπικό στις Γενικές Διευθύνσεις και όχι το προσωπικό που θα απαιτηθεί για τους εκτελεστικούς οργανισμούς, τις κοινές επιχειρήσεις και άλλους αποκεντρωμένους φορείς, καθώς και το πρόσθετο προσωπικό που αμείβεται από τις συνεισφορές των μελλοντικών συνδεδεμένων χωρών.

01 01 01 01 (έμμεση έρευνα) ³⁵	1439	1557	1684	1823	1972.	2134	2309
01 01 01 11 (άμεση έρευνα) ³⁶	1261	1261	1261	1261	1261	1261	1261
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν)	0	0	0				0
• Εξωτερικό προσωπικό (σε ΠΙΑ)							
20 02 01 (AC, END από το συνολικό κονδύλιο)	0	0	0				0
20 02 03 (AC, AL, END και JPD στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)	0	0	0				0
Γραμμή διοικητικής στήριξης [XX.01.YY.YY] — στην έδρα	0	0	0				0
— στις αντιπροσωπείες της ΕΕ	0	0	0				0
01 01 01 02 (AC, END — έμμεση έρευνα) ³⁷	627	679	734	794	860	930	1006
01 01 01 12 (AC, END — άμεση έρευνα) ³⁸	545	545	545	545	545	545	545
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν) — τομέας 7	0	0	0				0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν) — εκτός του τομέα 7	0	0	0				0
ΣΥΝΟΛΟ	0	0	0				0

Οι απαιτούμενες ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους θα καλυφθούν από το προσωπικό που έχει ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης, το οποίο θα συμπληρωθεί, αν χρειαστεί, με τυχόν πρόσθετα κονδύλια που μπορεί να διατεθούν στις αρμόδιες για τη διαχείριση Γενικές Διευθύνσεις, λαμβανομένου υπόψη του αυξημένου κονδυλίου του προγράμματος, στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας κατανομής και υπό το πρίσμα των δημοσιονομικών περιορισμών. Το συγκεκριμένο επίπεδο στελέχωσης δεν περιλαμβάνει ούτε προδικάζει το επίπεδο στελέχωσης που απαιτείται για τους εκτελεστικούς οργανισμούς ή τους φορείς υλοποίησης.

3.2.4.3. Σύνολο εκτιμώμενων αναγκών σε ανθρώπινους πόρους

ΣΥΝΟΛΟ ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΩΝ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ + ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟ	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
• Θέσεις απασχόλησης του πίνακα προσωπικού (θέσεις μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων)							

³⁵ Η βάση αναφοράς είναι ο αριθμός των ΠΙΑ για το 2027, ο οποίος αυξάνεται κάθε χρόνο αναλογικά προς το επίπεδο του προϋπολογισμού του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2028-2034 για το δεδομένο έτος, με το ανώτατο ποσοστό αύξησης να ανέρχεται σε 75 %, ώστε να λαμβάνεται υπόψη η αναμενόμενη βελτίωση της αποδοτικότητας.

³⁶ Η βάση αναφοράς είναι ο αριθμός των ΠΙΑ για το 2027, ο οποίος παραμένει σταθερός καθ' όλη τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου.

³⁷ Η βάση αναφοράς είναι ο αριθμός των ΠΙΑ για το 2027, ο οποίος αυξάνεται κάθε χρόνο αναλογικά προς το επίπεδο του προϋπολογισμού του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2028-2034 για το δεδομένο έτος, με το ανώτατο ποσοστό αύξησης να ανέρχεται σε 75 %, ώστε να λαμβάνεται υπόψη η αναμενόμενη βελτίωση της αποδοτικότητας.

³⁸ Η βάση αναφοράς είναι ο αριθμός των ΠΙΑ για το 2027, ο οποίος παραμένει σταθερός καθ' όλη τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου.

20 01 02 01 (στην έδρα και στις αντιπροσωπείες της Επιτροπής)	0	0	0	0	0	0	0
20 01 02 03 (στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (έμμεση έρευνα)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (άμεση έρευνα)	0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν)	0	0	0	0	0	0	0
• Εξωτερικό προσωπικό (σε μονάδες ισοδύναμου πλήρους απασχόλησης)							
20 02 01 (AC, END από το συνολικό κονδύλιο)	0	0	0	0	0	0	0
20 02 03 (AC, AL, END και JPD στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)	0	0	0	0	0	0	0
Γραμμή διοικητικής στήριξης [XX.01.YY.YY]	— στην έδρα	0	0	0	0	0	0
	— στις αντιπροσωπείες της ΕΕ	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (AC, END — έμμεση έρευνα)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (AC, END — άμεση έρευνα)	0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν) — τομέας 7	0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν) — εκτός του τομέα 7	0	0	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	0	0	0	0	0	0	0

3.2.5. Επισκόπηση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επενδύσεις επενδύσεις ψηφιακής τεχνολογίας

Υποχρεωτικά: Στον πίνακα που ακολουθεί θα πρέπει να συμπεριληφθεί η βέλτιστη εκτίμηση των επενδύσεων ψηφιακής τεχνολογίας που συνεπάγεται η πρόταση/πρωτοβουλία.

Κατ' εξαίρεση, όταν απαιτείται για την εφαρμογή της πρότασης/πρωτοβουλίας, οι πιστώσεις του τομέα 7 θα πρέπει να παρατίθενται στην καθορισμένη γραμμή.

Οι πιστώσεις των τομέων 1-6 θα πρέπει να καταχωρίζονται ως «δαπάνες ΤΠ στο πλαίσιο πολιτικών προς υποστήριξη επιχειρησιακών προγραμμάτων». Οι δαπάνες αυτές αφορούν τον επιχειρησιακό προϋπολογισμό που θα χρησιμοποιηθεί για την επαναχρησιμοποίηση/αγορά/ανάπτυξη πλατφορμών/εργαλείων ΤΠ που συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση της πρωτοβουλίας και τις συναφείς επενδύσεις (π.χ. άδειες, μελέτες, αποθήκευση δεδομένων κ.λπ.). Οι πληροφορίες στον παρόντα πίνακα θα πρέπει να συνάδουν με τα στοιχεία που παρατίθενται στο σημείο 4 «Ψηφιακές διαστάσεις».

ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων ψηφιακού τομέα και πιστώσεων ΤΠ	Έτος 2028	Έτος 2029	Έτος 2030	Έτος 2031	Έτος 2032	Έτος 2033	Έτος 2034	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΠ 2028-2034
ΤΟΜΕΑΣ 7								
Δαπάνες ΤΠ (εσωτερικές)	0	0	0	0	0	0	0	0
Μερικό σύνολο του ΤΟΜΕΑ 7	0	0	0	0	0	0	0	0

Εκτός του ΤΟΜΕΑ 7								
Δαπάνες ΤΠ για πολιτικές που υποστηρίζουν επιχειρησιακά προγράμματα	83,688	94,699	107,160	121,261	137,217	155,272	175,703	875,000
Μερικό σύνολο εκτός του ΤΟΜΕΑ 7	83,688	94,699	107,160	121,261	137,217	155,272	175,703	875,000
ΣΥΝΟΛΟ	83,688	94,699	107,160	121,261	137,217	155,272	175,703	875,000

Οι δαπάνες ΤΠ για πολιτικές θα πρέπει να αντιπροσωπεύουν το 0,5 % των συνολικών δαπανών του προγράμματος.

ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων ψηφιακού τομέα και πιστώσεων ΤΠ	Έτος 2024	Έτος 2025	Έτος 2026	Έτος 2027	ΣΥΝΟΛΟ Ο ΠΑΠ 2021-2027
ΤΟΜΕΑΣ 7					
Δαπάνες ΤΠ (εσωτερικές)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Μερικό σύνολο του ΤΟΜΕΑ 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Εκτός του ΤΟΜΕΑ 7					
Δαπάνες ΤΠ για πολιτικές που υποστηρίζουν επιχειρησιακά προγράμματα	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Μερικό σύνολο εκτός του ΤΟΜΕΑ 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
ΣΥΝΟΛΟ	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.6. Συμβατότητα με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

Η πρόταση/πρωτοβουλία:

- μπορεί να χρηματοδοτηθεί εξ ολοκλήρου με ανακατανομή εντός του οικείου τομέα του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ).
- συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση του αδιάθετου περιθωρίου στο πλαίσιο του αντίστοιχου τομέα του ΠΔΠ και/ή τη χρήση ειδικών μέσων, όπως ορίζεται στον κανονισμό για το ΠΔΠ.
- συνεπάγεται αναθεώρηση του ΠΔΠ.

3.2.7. Συμμετοχή τρίτων στη χρηματοδότηση

Η πρόταση/πρωτοβουλία:

- δεν προβλέπει συγχρηματοδότηση από τρίτους
- προβλέπει τη συγχρηματοδότηση από τρίτους που εκτιμάται κατωτέρω:

Πιστώσεις σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

	Έτος 2028	Έτος 2029	Έτος 2030	Έτος 2031	Έτος 2032	Έτος 2033	Έτος 2034	Σύνολο

Προσδιορισμός του φορέα συγχρηματοδότησης								
ΣΥΝΟΛΟ συγχρηματοδοτούμενων πιστώσεων ³⁹	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.

3.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στα έσοδα

- Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν έχει δημοσιονομικές επιπτώσεις στα έσοδα.
- Η πρόταση/πρωτοβουλία έχει τις δημοσιονομικές επιπτώσεις που περιγράφονται κατωτέρω:
  - στους ιδίους πόρους
  - στα λοιπά έσοδα
  - να αναφερθεί αν τα έσοδα προορίζονται για γραμμές δαπανών

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Γραμμή εσόδων του προϋπολογισμού:	Διαθέσιμες πιστώσεις για το τρέχον οικονομικό έτος	Επιπτώσεις της πρότασης/πρωτοβουλίας ⁴⁰			
		Έτος 2028	Έτος 2029	Έτος 2030	Έτος 2034
Άρθρο					

Γραμμή εσόδων του προϋπολογισμού:	Επιπτώσεις της πρότασης/πρωτοβουλίας						
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Στοιχείο	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.	π.υ.

Ως προς τα έσοδα με ειδικό προορισμό, να προσδιοριστούν οι γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται.

01.02XX Πιστώσεις προερχόμενες από τη συμμετοχή τρίτων μερών

Άλλες παρατηρήσεις (π.χ. μέθοδος/τύπος για τον υπολογισμό των επιπτώσεων στα έσοδα ή τυχόν άλλες πληροφορίες).

Τρίτες χώρες μπορούν να συνεισφέρουν στο πρόγραμμα μέσω συμφωνιών σύνδεσης. Οι όροι που καθορίζουν το ύψος της χρηματοδοτικής συνεισφοράς θεσπίζονται στη συμφωνία σύνδεσης με κάθε χώρα και διασφαλίζουν αυτόματη διόρθωση τυχόν σημαντικής ανισορροπίας όσον αφορά το ποσό που λαμβάνουν μέσω της συμμετοχής τους στο πρόγραμμα οντότητες εγκατεστημένες στη

³⁹ Οι διμερείς συμφωνίες σύνδεσης δεν έχουν συναφθεί ακόμη. Οι συνεισφορές των συνδεδεμένων χωρών θα προστεθούν στα ποσά που παρουσιάζονται στο παρόν νομοθετικό δημοσιονομικό δελτίο.

⁴⁰ Όσον αφορά τους παραδοσιακούς ιδίους πόρους (δασμούς, εισφορές ζάχαρης), τα αναγραφόμενα ποσά πρέπει να είναι καθαρά, δηλ. τα ακαθάριστα ποσά μετά την αφαίρεση του 20 % για έξοδα είσπραξης.

συνδεδεμένη χώρα, λαμβανομένου υπόψη του κόστους διαχείρισης του προγράμματος.

4. ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» χρησιμοποιεί τα εσωτερικά εργαλεία που περιγράφονται στο νομικό, δημοσιονομικό και ψηφιακό δελτίο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας, το οποίο περιλαμβάνει διασταυρούμενες παραπομπές για όλες τις ψηφιακές διαστάσεις.